

KUSTBEVAKNINGEN

ÅRSREDOVISNING 2023

Innehåll

1. Generaldirektören har ordet	3
2. Kustbevakningen – för en trygg, ren och levande havsmiljö för alla	5
2.1 Vårt uppdrag	5
2.1.1 Räddningstjänst till sjöss	5
2.1.2 Sjöövervakning	6
2.1.3 Krisberedskap och totalförsvaret	6
2.2 Kombinationstanken	6
2.3 Kustbevakningen finns i hela landet	7
Internrevision	8
Insynsråd	8
Sjöövervakningsrådet	8
Resultatredovisning	9
3. Räddningstjänst till sjöss	10
3.1 Miljöräddningstjänst till sjöss	10
3.1.1 Utsläppsredovisning	10
3.1.2 Förmåga inom miljöräddningsområdet	14
3.1.3 Oljeskadeersättning	24
3.2 Sjöräddningstjänst och annan räddningstjänst	24
4. Sjöövervakning	26
4.1 Tillsyns- och kontrollverksamhet	26
4.1.1 Fiskeriövervakning och fiskerikontroll	26
4.1.2 Sjösäkerhetstillsyn	30
4.1.3 Tullkontroll	35
4.1.4 Sjötrafikövervakning	36
4.1.5 Gränsförvaltning	38
4.1.6 Kontroll inom jakt	43
4.1.7 Tillståndsprövning av marinvetenskaplig forskning och tillsyn av tillstånd för anläggningar i Sveriges ekonomiska zon	44
4.2 Samordning av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation	44
4.3 Bidrag till fredsfrämjande verksamhet	45
4.4 Brottsbekämpning och ordningshållning	46
4.4.1 Underrättelseverksamhet	47
4.4.2 Biträde	47
4.4.3 Brottsutredning	48
5. Krisberedskap och totalförsvaret	51
5.1 Beredskapsarbete och planering för totalförsvaret	51
5.2 Stöd till Försvarsmakten under höjd beredskap och krig	53
5.3 Övningsverksamhet inom totalförsvaret	54

Försvarmaktsövning Aurora	54
6. Materiel och lokalförsörjning	56
7. Personal- och kompetensförsörjning	57
7.1 Rekrytering och personalförsörjning	57
7.1.1 Arbete för jämnare könsfördelning	59
7.2 Utbildning och kompetensförsörjning	60
7.3 Sjukfrånvaro	61
8. Informationssäkerhet.....	62
9. Miljöledningsarbete.....	65
10. Ekonomi och ekonomiska nyckeltal	67
10.1 Ekonomiskt utfall	67
10.2 Kostnadseffektivitet och ekonomi i balans.....	67
10.3 Investeringsbudget.....	68
10.4 Kostnader och intäkter per verksamhet	69
10.5 Uppdragsverksamhet	71
11. Intern styrning och kontroll.....	72
12. Verksledning och insynsråd.....	74
12.1 Verksledning.....	74
12.2 Insynsråd.....	74
Finansiell redovisning.....	76
13. Sammanställning av väsentliga uppgifter	77
14. Resultaträkning	78
15. Balansräkning	79
16. Redovisning mot anslag	80
17. Redovisning mot inkomstitel	81
18. Finansieringsanalys.....	82
19. Tilläggsupplysningar	83
19.1 Allmänt	83
19.2 Undantag från ekonomiadministrativa regelverket	83
19.3 Redovisningsprinciper	83
19.4 Särskilda upplysningar	85
20. Noter till resultaträkning.....	87
21. Noter till balansräkning	92
22. Noter till finansieringsanalys	102
23. Årsredovisningens undertecknande	103
Bilaga, översikt åiterrapporteringskrav och uppdrag.....	104

1. Generaldirektören har ordet

Kustbevakningen arbetar för en trygg, ren och levande havsmiljö under dygnets alla timmar året runt. Kustbevakningens uppdrag är att utföra räddningstjänst till sjöss och bedriva sjöövervakning och har en viktig roll i samhällets krisberedskap och totalförsvar. Myndigheten har en bred och unik kompetens och är den myndighet som står för den civila krishantering i den maritima miljön.

Det gångna året med ansträngt säkerhetspolitiskt läge och höjd terrorhotnivå har visat på behovet av att myndigheter, näringsliv, civilsamhället och befolkningen – hela samhället – bidrar till ett fortsatt starkt Sverige. Vi är ständigt beredda att vidta olika åtgärder, enskilt och tillsammans med andra. Tillsammans värnar vi vår säkerhet, frihet och demokrati. Det är i det här sammanhanget som Kustbevakningen har verkat under år 2023.

Omvärldsutvecklingen och den centrala betydelsen som hav och sjöar samt hamnar förväntas få vid höjd beredskap och krig har utmanat Kustbevakningens operativa verksamhet och utgör fond när myndighetens resultat för 2023 redovisas.

Under 2023 har vi fortsatt tillväxtresan för att bli fler kustbevakare och annan personal som behövs för att skapa förmåga. Utbildningsverksamhet och rekrytering pågår för fullt, men ännu har inte satsningen fått genomslag i den operativa verksamheten. Utbildningsverksamhet, övningar och rekrytering tar resurser från organisationen i anspråk.

Kustbevakningen hade en av sina mest utmanande räddningstjänstinsatser på många år när fartyget Marco Polo tidigt på morgonen den 22 oktober grundstötte utanför Blekinges kust. Operation Marco Polo utvecklades till en långvarig och komplex miljöräddningsinsats som krävde betydande resurser och involverade ett omfattande samarbete mellan olika myndigheter och andra aktörer.

Myndigheten har tagit viktiga steg mot att förbättra förutsättningarna för att kunna fullgöra fastställt uppdrag under höjd beredskap och krig. Vi har under året förberett för ett Natointräde, beslutat om samhällsviktig verksamhet och genomfört kontinuitets- hantering för en stor del av verksamheten. Dialogen med Försvarmakten har fortsatt för att tydliggöra vilka uppgifter Kustbevakningen ska kunna utföra åt Försvarmakten vid höjd beredskap och ytterst krig. Det viktiga arbetet inom totalförsvaret kommer att fortsätta med oförminskad kraft under 2024.

Ett arbete har initierats för att utveckla Kustbevakningens sjöövervakning i syfte att ta fram en aktuell och relevant sjölägesbild för att kunna förmedla civil sjöinformation med fokus på säkerhetsläget. Under 2023 återupptogs dessutom mötena inom Sjöövervakningsrådet efter ett uppehåll. Vi ser fram emot att utveckla ett Sjöövervakningsråd 2.0 och sjölägesbilden ytterligare under 2024.

Framförallt bristen på personal gör att det finns fortsatta utmaningar inom miljö- räddningsområdet. Förmåga till miljöövervakning avseende upptäcka utsläpp är tillfredställande, men det finns utmaningar att upprätthålla miljöberedskapen och begränsningar i förmågan till miljöräddningsoperationer. Den övergripande förmågan inom miljöräddningsområdet är därmed begränsad. Den materiella statusen är relativt god, men flera av miljöskyddsfartyg börjar nå den ålder att ersättningsfartyg behöver anskaffas inom kommande tioårsperiod.

Kustbevakningen bedriver tillsyn och kontrollverksamhet inom en rad områden, exempelvis fiskekontroll, sjösäkerhetstillsyn och tullkontroller. Sett till den samlade kontrollverksamheten bedömer Kustbevakningen att myndigheten på ett tillfredsställande sätt bidragit till att uppfylla målen inom huvudansvariga myndigheters ansvarsområden.

Kustbevakningen fortsätter att vara en aktiv del i den europeiska gränsförvaltningen och har under året tillsammans med polisen deltagit med personal i Frontexledda operationer i Medelhavet. Uppdraget är att övervaka Italiens och EU:s yttre gräns, att motverka gränsöverskridande brottslighet och att rädda liv. Operationerna syftar också till att upptäcka oljeutsläpp, olaga fiske och att förbättra det europeiska samarbetet kring kustbevaknings uppgifter i samarbete med fiskerikontrollbyrån EFCA och sjösäkerhetsbyrån EMSA.

Jag vill tacka alla mina fantastiska medarbetare och kollegor för utmärkta insatser under 2023 och ser fram mot att tillsammans med er under 2024 fortsätta utveckla vårt viktiga arbete med att skydda liv och miljö.

Lena Lindgren Schelin
Generaldirektör

Foto: Peter Knutson

2. Kustbevakningen – för en trygg, ren och levande havsmiljö för alla

2.1 Vårt uppdrag

Kustbevakningen är en civil myndighet som dygnet runt, året om finns på plats längs Sveriges kust och i våra stora insjöar. Vi är samhällets civila aktör med förmåga under, på och över vattenytan. Vi verkar för en trygg, ren och levande havsmiljö - nu och för kommande generationer.

Myndighetens verksamhet är bred och kombinerar två uppdrag: räddningstjänst till sjöss och sjöövervakning. Uppdragen är en del av Sveriges krisberedskap och totalförsvaret och ska utföras i fred, vid samhällsstörningar och höjd beredskap.

Bedömning av resultaten för 2023 inom vårt uppdrag har förtydligats i årets redovisning. Utvecklingen av myndighetens bedömningar av verksamhetens resultat fortsätter under kommande år.

2.1.1 Räddningstjänst till sjöss

Miljöräddningstjänst till sjöss

Utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen utgör ett allvarligt hot mot den maritima miljön. Kustbevakningen ansvarar för miljöräddning till sjöss och arbetar för att skadorna vid utsläpp av olja eller andra farliga ämnen ska minimeras så att naturen kan skyddas så långt det är möjligt. Ur ett miljöräddningsperspektiv finns, som Försvarsberedningen påtalar,¹ ytterligare två stora skyddsvärden, dels att säkerställa rent kylvatten till svenska kärnkraftverk, dels miljöräddning i statliga vatten vilka utgör råvattentäkter för dricksvattenförsörjning för flera miljoner invånare. Kustbevakningens fartyg för havsövervakning är ständigt i beredskap.

Havet är allas gemensamma angelägenhet. Utsläpp av skadliga ämnen känner inga nationsgränser och därför krävs det gränsöverskridande internationella samarbeten. Kustbevakningen samverkar med andra länder i olika miljöräddningsavtal såsom HELCOM (Helsingforskommissionen) mellan Östersjöländerna, Bonnavalet mellan Nordsjöländerna och Köpenhamnsavtalet där de nordiska länderna ingår. Även EU:s sjösäkerhetsbyrå EMSA är en viktig samverkanspart. Kustbevakningen samverkar regelbundet inom ramen för dessa avtal och utbyter kunskap och erfarenheter samt genomför övningar tillsammans i syfte att utveckla förmågan till samarbete vid miljöolyckor till havs.

Sjöräddningstjänst och annan räddningstjänst

Utöver miljöräddningstjänst omfattar har Kustbevakningens uppdrag även att delta vid sjöräddningstjänst och annan räddningstjänst. Kustbevakningens flygplan och fartyg är utrustade för sjöräddningsuppdrag och utgör en viktig resurs för den nationella räddningstjänstkapaciteten och beredskapen. Kustbevakningens flygplan är även en resurs

¹ Försvarsberedningens rapport Kraftsamling – inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret, Ds 2023:34.

vid insatser som leds av annan räddningsledare. Kustbevakningsflyget kan också, i mån av tillgänglighet, bistå vid flygräddning, fjällräddning och sökinsatser efter försvunna personer samt delta vid till exempel skogsbränder när räddningsledare begär biträde.

2.1.2 Sjöövervakning

Kustbevakningen ansvarar för att övervaka maritima miljöer och tillhandahålla civil sjöinformation till andra myndigheter. Myndighetens generaldirektör, eller den generaldirektören utser, är ordförande för Sjöövervakningsrådet, vilket är ett samrådsorgan för att samordna civil sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation.

Vi bedriver övervakning till sjöss och ordningshållning i sjötrafiken samt utövar tillsyn och kontroll inom bland annat fiskeri, tull, gräns, sjötrafik och jakt.

Kustbevakningen förebygger och utreder även vissa brott i den maritima miljön. Kustbevakningen är den myndighet som oftast upptäcker brott med maritim koppling. Våra befogenheter inom brottsbekämpning framgår av kustbevakningslagen, som ger oss ett brottsbekämpande ansvar i den maritima miljön, främst genom att inleda förundersökning och utreda olika brottstyper.

2.1.3 Krisberedskap och totalförsvar

Kustbevakningens uppdrag räddningstjänst till sjöss och sjöövervakning ska utföras oavsett omvärlds- och säkerhetsläge. Som en del av samhällets krisberedskap och totalförsvar – både det civila och militära – upprätthåller Kustbevakningen samhällsviktig verksamhet inom ramen för de ordinarie ansvarsområdena.

Kustbevakningen ska som beredskapsmyndighet ha förmåga att, med kvalitet och uthållighet, enskilt och tillsammans med andra verksamheter, värna samhällets skyddsvärden i alla lägen på hotskalan. Det betyder att hantera händelser från olyckor till kriser och att upprätthålla de samhällsviktiga funktionerna vid höjd beredskap och ytterst krig.

I förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, som trädde i kraft den 1 oktober 2022, anges beredskapsmyndigheters samt sektorsansvariga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap och krig. Kustbevakningen ingår i två beredskapssektorer, Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen och Ordning och säkerhet. Av förordningen (1982:314) om utnyttjande av kustbevakningen inom Försvarsmakten, framgår att vid höjd beredskap och krig kan personal och material från Kustbevakningen användas av Försvarsmakten.

2.2 Kombinationstanken

Personal, fartyg, flygplan, annan materiel och ledningscentral planeras för att hålla ständig beredskap och förmåga för räddningstjänst och miljöskydd. Den resurs Kustbevakningen har för räddningstjänstuppgiften, används samtidigt som stöd för att lösa uppgifter åt andra myndigheter. Att kombinera uppdragen räddningstjänst till sjöss och sjöövervakning, är kostnadseffektivt och god förvaltning av statens resurser.

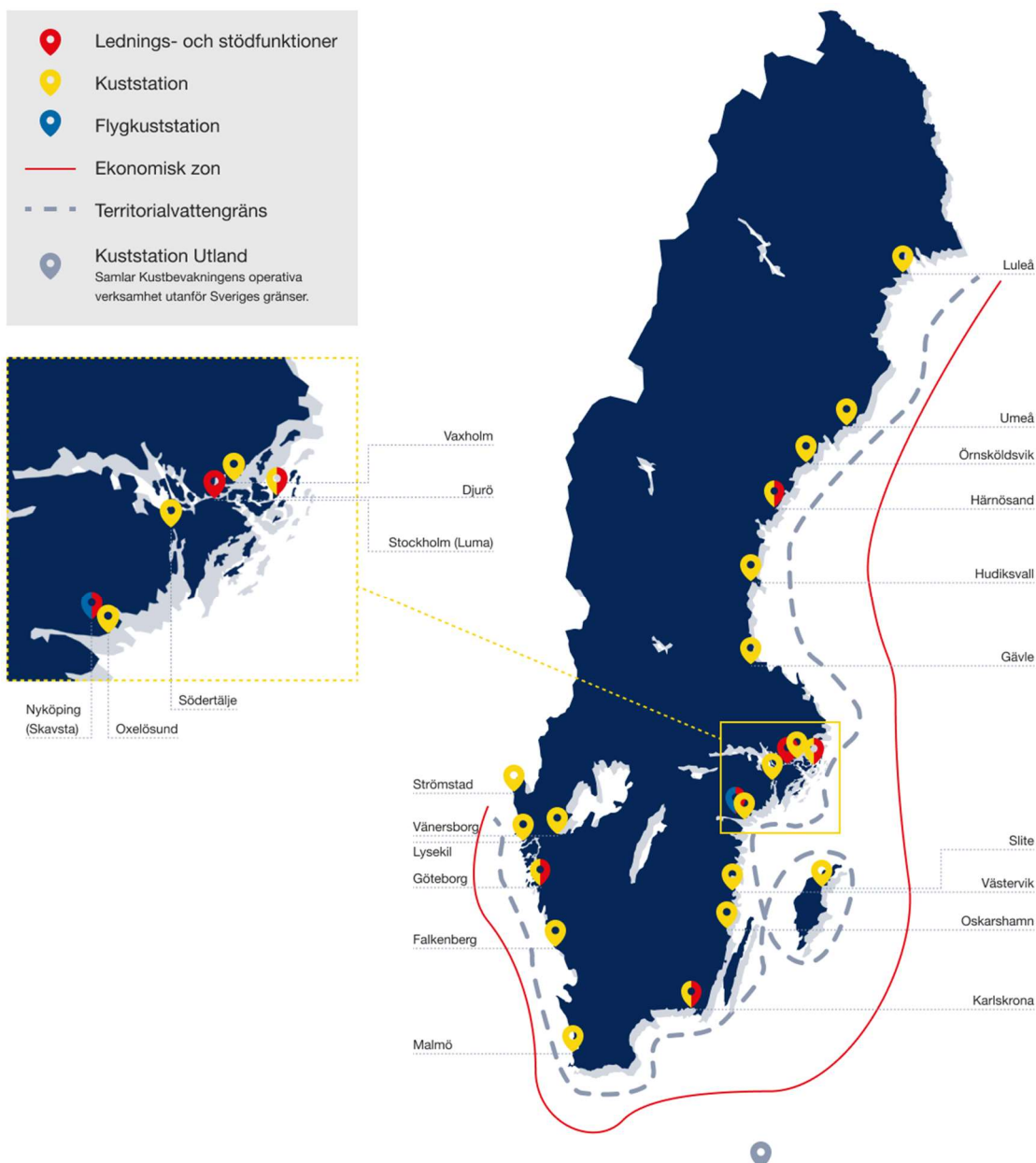
Ett exempel på en sådan uppgift är tullkontroller. Tullverket är ansvarig för kontrollen av varor vid införsel till och utförsel från Sverige och har enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling även ett huvudansvar för tillhörande brottsbekämpning. Insatser mot smuggling av narkotika och storskalig smuggling av alkohol och tobak är prioriterade av

regering och riksdag. Då Tullverket inte förfogar över egna fartyg, flyg eller dykresurser utgör Kustbevakningen den maritima plattformen.

Fler exempel är fiskerikontroller som vi utför till sjöss åt Havs- och vattenmyndigheten, lastsäkrings- och farligt godskontroller åt Transportstyrelsen och gränsövervakning åt Polismyndigheten, som också begär biträden i polisiära ärenden och uppgifter där Kustbevakningens kompetens och förmåga behövs. Vi samarbetar också med Umeå marina forskningscentrum när det gäller marinvetenskaplig forskning.

2.3 Kustbevakningen finns i hela landet

Kustbevakningen sorterar under Försvarsdepartementet och ministern för civilt försvar, men vår verksamhet omfattar ansvarsområden inom flera departement och sektorsområden. Kustbevakningens operativa verksamhet bedrivs längs hela Sveriges kust samt i Vätern, Vättern och Mälaren, utifrån 20 kuststationer och en flygkuststation. Myndighetens lednings- och stödfunktioner finns huvudsakligen i Karlskrona, Göteborg, Stockholm och Nyköping (Skavsta).

Uppdragen räddningstjänst och sjöövervakning utförs i Sveriges territorialhav och maritima zoner, i Väner och Mälaren. I Vättern är uppdraget endast miljöräddning.

Miljöräddning, miljöövervakning och fiskerikontroll är exempel på uppdrag som också sker utanför det svenska territorialhavet. Multilaterala avtal och EU-rätten möjliggör att ge eller ta emot stöd i exempelvis Östersjön, Västerhavet och Nordsjön. Som en av Sveriges gränsövervakningsmyndigheter deltar Kustbevakningen regelbundet i Frontex operationer i Medelhavet.

Myndigheten är organiserad i en verksledning och sex avdelningar: metodutvecklingsavdelningen, materiel- och lokalförsörjningsavdelningen, operativa avdelningen, IT-avdelningen, personal- och ekonomiavdelningen samt avdelningen för strategisk inriktning och ledningsstöd.

Internrevision

Internrevisionen vid Kustbevakningen är en fristående organisatorisk enhet, placerad direkt under generaldirektören. Internrevisionen ska enligt internrevisionsförfordningen och Kustbevakningens arbetsordning granska och lämna förslag till förbättringar av myndighetens processer för intern styrning och kontroll. Internrevisionen ska även ge råd och stöd till generaldirektören inom områden som ligger inom internrevisionens kompetensområde.

Insynsråd

Kustbevakningen har ett insynsråd som ska utöva insyn i verksamheten och ge generaldirektören råd. Insynsrådet, som utses av regeringen, har inga beslutsbefogenheter. Generaldirektören är ordförande i insynsrådet och ska hålla rådet informerat om verksamheten.

Sjöövervakningsrådet

Sjöövervakningsrådet är ett samrådsorgan för att bistå Kustbevakningen i arbetet med att samordna civil sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation. GD eller den GD utser är ordförande i rådet.

I rådet, som Kustbevakningen är sammankallande för, deltar representanter för följande myndigheter: Försvarmakten, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Polismyndigheten, Sjöfartsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges geologiska undersökning, Transportstyrelsen, Tullverket och Naturvårdsverket.

RESULTAT- REDOVISNING

Foto: Johannes Frandsen

3. Räddningstjänst till sjöss

Statlig räddningstjänst är fördelad på flera myndigheter, Kustbevakningen har huvudansvaret för miljöräddningstjänst till sjöss, i syfte att begränsa konsekvenserna av olyckor och utsläpp.² Kustbevakningen har även beredskap för och deltar, på begäran av räddningsledare, i sjöräddningstjänst och annan räddningstjänst. Kustbevakningen ska därigenom:

- bidra till ökad sjösäkerhet,
- att människoliv räddas,
- att personskador begränsas och
- att konsekvenserna för egendom och miljö minskas.³

3.1 Miljöräddningstjänst till sjöss

Den statliga miljöräddningstjänst som Kustbevakningen ansvarar för definieras i 4 kap. 5 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon ansvarar Kustbevakningen för räddningstjänst när olja eller andra skadliga ämnen har kommit ut i vattnet eller om det föreligger en överhängande fara för detta. Det gäller däremot inte vattendrag, kanaler, hamnar och andra insjöar än Väner, Vättern och Mälaren.

3.1.1 Utsläppsredovisning

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska redovisa uppgifter om:

- *det totala antalet anmälda och konstaterade utsläpp av skadliga ämnen,*
- *hur många konstaterade utsläpp som har lett till miljöräddningsoperation av Kustbevakningen,*
- *hur många konstaterade utsläpp som har lett till brottsanmälan till åklagare, respektive lett till beslut om vattenföroreningsavgift, samt*
- *en bedömning av var de konstaterade utsläppen har skett och volymen på dessa.*

Under 2023 har antal anmälda utsläpp ökat något medan konstaterade utsläpp legat på en oförändrad nivå, se tabell 1 nedan. Anledningen till ökningen av anmälda utsläpp skulle kunna vara en ökad benägenhet att rapportera utsläpp. Kustbevakningen har inte kunnat konstatera fler utsläpp eller större volymer av utsläpp med undantag av ett stort utsläpp under året.

Den totala volymen av utsläppt mineralolja har varit mycket högre jämfört med tidigare år. Orsaken till den höga volymen är ett stort oljeutsläpp⁴ utanför Blekinges kust där färjan Marco Polo gick på grund. Kustbevakningens bedömning från 2022 var att utsläppen av andra skadliga ämnen har stått för betydligt större volymer än oljeutsläppen under de senaste åren. Trenden bryts under 2023 på grund av oljeolyckan i Blekinge. Vid en exkludering av volymen olja som Marco Polo orsakade kan det konstateras att föregående års identifierade trend där skadliga ämnen står för en större volymandel av

² 4§ förordningen (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen.

³ 11§ förordningen (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen.

⁴ Marco Polo med utsläppsnummer 23Utsläpp0179

utsläppen kvarstår. Behovet av metodutveckling kring hantering av andra skadliga ämnen kvarstår således.

Tabell 1

Utsläpp	2023	2022	2021	2020	2019
Anmälda utsläpp ¹	271	225	245	225	201
Konstaterade utsläpp ²	158	156	162	187	162
Antal utsläpp som lett till miljöräddningsoperation	16	24	38	-	-
Uppskattad volym utsläppt olja (m3), minimivärde	63,6 ³	3,5	2,2	1,7	6,8

Källa: Durtvå, RMB och Korus

¹ Anmälda utsläpp motsvarar brottsanmälningar enligt brottskod 8001 Miljöbalken, miljöbrott inkl. grovt eller 8014 Lagen om åtgärder mot föroreningar från fartyg.

² Konstaterat utsläpp innebär att Kustbevakningen har mätt/beräknat yta/volym.

³ Normalt används BAOAC (Bonn Agreement Oil Appearance Code) vid mängdberäkning. Undantag har gjorts i år för Marco Polo-olyckan där uppskattad mängd olja är baserad på uppgifter inkomna till Kustbevakningen efter att fartyget dockade in på varv i Polen. Enligt BAOAC var total uppskattad volym 12,9 m3 minimivärde (varav 9,3 avser Marco Polo).

Tabell 2

Fördelning per utsläppstyp, antal	2023	2022	2021	2020	2019
Mineralolja	85	102	99	129	118
Andra skadliga ämnen	73	54	63	58	44
Totalt antal konstaterade utsläpp	158	156	162	187	162

Källa: Korus

Tabell 3

Fördelning av antal per utsläppstyp, %	2023	2022	2021	2020	2019
Mineralolja	54%	65%	61%	69%	73%
Andra skadliga ämnen	46%	35%	39%	31%	27%
Totalt	100%	100%	100%	100%	100%

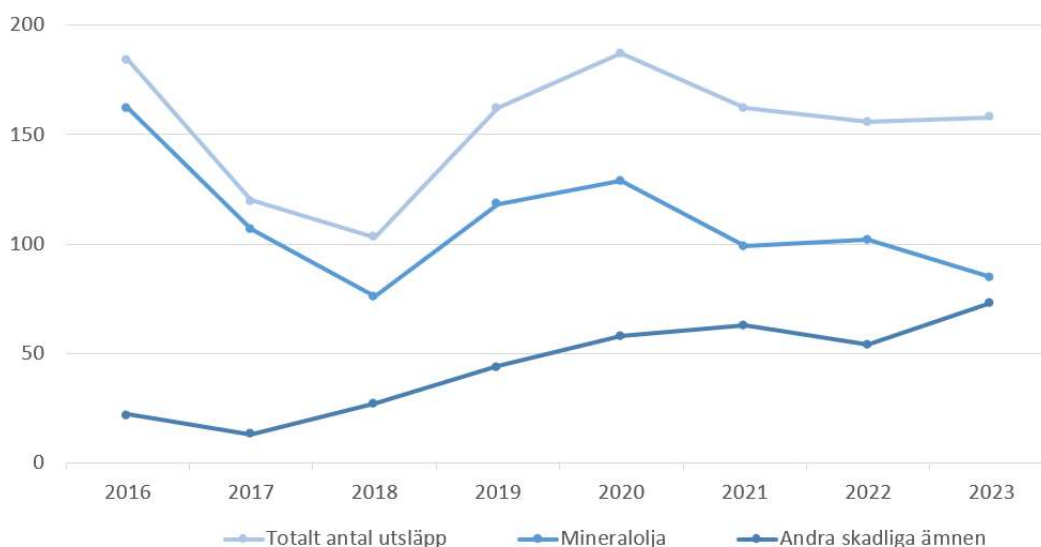
Källa: Korus

Uppskattad minsta volym utsläppt olja under 2023 uppgick totalt till 63,6 kubikmeter vilket är en högre nivå jämfört med tidigare år. Detta beror på oljeolyckan med Marco Polo, som enskilt står för 60 av 63,6 kubikmeter uppskattad volym olja.

Normalt används BAOAC, den så kallade Bonn Agreement Oil Appearance Code, se nedan, för att bedöma volymen av ett utsläpp. Denna metod gick inte att använda vid olyckan med Marco Polo då oljeutsläppet skedde nära land med flera utsläpp och som bekämpades så snabbt som möjligt när olja upptäcktes i vattnet. Utsläppt olja vid Marco Polos grundkörning är därför beräknad volym baserad på de uppgifter som kommit Kustbevakningen till känna efter att fartyget dockade in på varv i Polen. Då det är många parametrar som påverkar uppskattad mängd olja är dessa siffror ej bekräftade av alla ingående aktörer vid årssammanställningen men Kustbevakningens bedömning är att siffrorna är så korrekta som möjligt vid en sån här komplex händelse.

Totalt har 16 utsläpp lett till miljöoperationer (läs mer om miljöräddningsoperationer under avsnitt *Förmåga till miljöräddningsoperationer*).

Metoden som Kustbevakningen använder för att beräkna utsläppt volym olja används internationellt och är framtagen inom ramen för Bonnavalet, BAOAC. Metoden bygger på att solljus reflekteras med olika färger beroende på tjockleken av olja som ligger på vattenytan. Tjockleken och arean används sen till att räkna ut volymen. I beräkningarna finns alltid en osäkerhetsfaktor, vilket renderar i skattningar med ett min- och ett maxvärde⁵. I rapporteringen använder Kustbevakningen minvärdet, vilket innebär att faktisk volym utsläppt olja kan vara högre. Utöver det enskilt stora utsläppet i Blekinge skärgård har utsläppen i övrigt under året visat på en oförändrad trend jämfört med tidigare år med små volymer per utsläpp av mineralolja.

Det totala antalet konstaterade utsläpp ligger, över en 8-årsperiod, trots en viss fluktuation, på en stabil nivå. Sett till fördelningen av utsläpp mellan mineraloljor och andra skadliga ämnen syns en fortsatt ökning av antal utsläpp av andra skadliga ämnen medan antalet mineraloljeutsläpp minskar. Ökningen kan bero på större användning av fossilfria bränslen och således transporteras även en allt större mängd av produkter som används vid tillverkning av dessa bränslen. Bedömningen från föregående år kvarstår också gällande att de flesta utsläpp av andra skadliga ämnen härrör från tanksköljningar till havs, det vill säga utsläpp av ämnen som fartyg transporterar i sina lasttankar. Trots trenden med färre mineraloljeutsläpp sker fortsatt stora mineraloljeutsläpp, vilka kan vara mycket problematiska då de kan orsaka allvarliga konsekvenser på natur och miljö när de sker.

När det gäller volymbestämning av utsläpp av andra skadliga ämnen kan metodiken som tillämpas på oljeutsläpp inte användas, och några fastslagna volymbedömningar finns därför inte att tillgå. Uppmått yta som utsläppen täcker kan användas som indikator. Under 2023 har 73 utsläpp av andra skadliga ämnen konstaterats och ytan som uppmätts är totalt 346 km² vilket är högre både i antal och yta jämfört med de senaste åren 2022

⁵ Metodiken för att beräkna ett oljeutsläpps storlek baseras på att olja i vatten reflekterar ljus olika beroende på hur tjockt oljelagret är. Det leder till olika färgskiftningar som kan användas som utgångspunkt för beräkningarna, och leder till en volymskattning inom ett givet intervall.

(287 km²), 2021 (173 km²), 2020 (314 km²). Den genomsnittliga ytan per utsläpp är däremot oförändrad. Kustbevakningens bedömning 2022 var att utsläppen av andra skadliga ämnen, trots att de var färre till antalet än utsläppen av olja stod för betydligt större volymer än oljeutsläppen under åren 2021 och 2022. Det stora mineraloljeutsläppet från Marco Polo förändrade bilden under 2023, men då olyckor av detta slag är sällanhändelser, kvarstår 2022 års bedömning att utsläppsvolymen av andra skadliga ämnen är större än volymen av mineraloljeutsläpp.

Mineraloljeutsläpp som oftast är mindre till volym sker i större utsträckningar mer kustnära än utsläpp av andra skadliga ämnen (se nedan kartor för jämförelse), vilket stärker tidigare nämnda uppfattning att utsläpp av andra skadliga ämnen oftast sker till följd av tankrengöringar. Utsläpp som sker långt ute till havs kartläggs främst av Kustbevakningens flyg. För att kunna avgöra vilka slags ämnen som ingår i ett upptäckt utsläpp kan provtagningsbojar användas, detta är dock inte en verifierad metod för alla ämnen då provtagningsbojarna är framtagna för mineralolja och behöver testas för andra skadliga ämnen som är vattenlösliga. Under året släpptes en boj vid ett utsläpp där proverna kunde omhändertas och gav ett bra analysresultat, i det fallet var ämnet vegetabilisk olja.

Att notera är att utsläpp av tvättvatten och kemikalier från operationell tankrengöring av fartyg till havs kan vara lagliga under vissa förutsättningar. Enligt regelverket, 2 kap. 23 § förordning (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg, är det i vissa fall tillåtet att släppa ut lastrester i havet, dock finns det begränsningar även i de fall det är tillåtet bl.a. en övre litergräns, ämnesbaserade begränsningar mm. När utsläpp sker långt ute till havs finns det svårigheter att avgöra om utsläppet är lagligt eller olagligt med de resurser som Kustbevakningen idag har. Även om tillåtna utsläpp från enskilda fartygs tankrengöring är relativt små och snabbt späds ut, kan det ändå föreligga en risk för havsmiljön om flera fartyg ofta släpper ut tvättvatten i samma geografiska område. Östersjön är ett innanhav med begränsat vattenutbyte, vilket gör att ackumulationspotentialen för tungmetaller och andra miljögifter är större än i havsområden som har mer omfattande cirkulation.

Tanksköljningar till havs är en internationell fråga som behandlas i internationella avtal och samarbeten. Nationellt har Kustbevakningen tillsammans med Transportstyrelsen, Havsmiljöinstitutet och Havs- och vattenmyndigheten fortsatt ett myndighetsgemensamt arbete mot tankrengöring till sjöss. Under 2021 identifierades ett utvecklingsbehov inom myndigheten för räddningstjänst av utsläpp av andra skadliga ämnen, som kräver en annan typ av hantering än mineralolja. Under 2023 har det genomförts repetitionsutbildning för räddningsledare vilket ökat kompetensen inom området.

Tabell 4

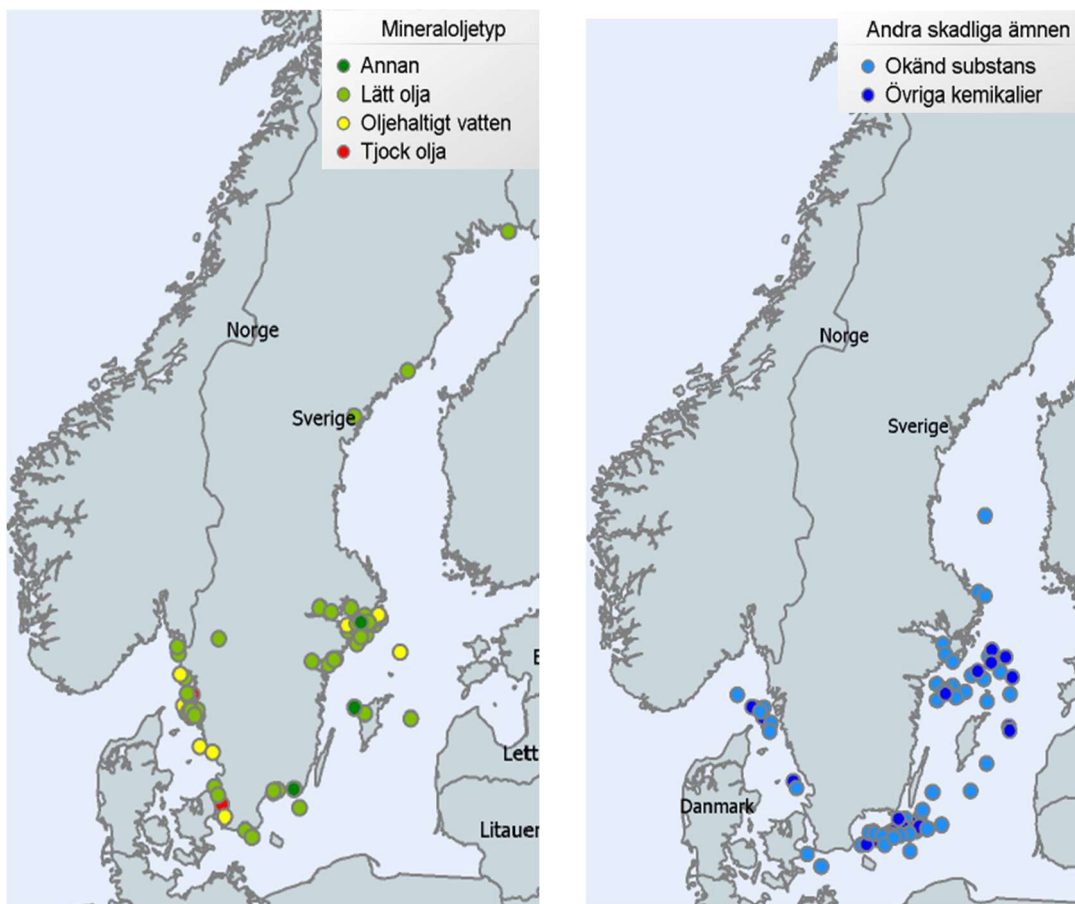
Vattenföroreningsavgifter och brottsanmälningar till åklagare	2023	2022	2021	2020	2019
Antal vattenföroreningsavgifter	4	4	4	0	1
Summa vattenföroreningsavgifter (kr)	288 750 ¹	362 250	273 700	0	46 500
Antal utsläpp som ledde till brottsanmälan till åklagare	36	49	34	39	-

Källa: Underlag brottsutredningsenheten, Polismyndigheten

¹ Vattenföroreningsavgift för Marco Polo redovisas 2024.

Under 2023 ledde 4 konstaterade utsläpp till vattenföroreningsavgift vilket är i nivå med tidigare år. Av anmälda utsläpp ledde 36 brottsmisstankar till brottsanmälan till åklagare.

Kartorna nedan visar var konstaterade utsläpp har skett under 2023.

Geografisk fördelning av utsläpp 2023 av mineraloljetyp respektive andra skadliga ämnen

3.1.2 Förmåga inom miljöräddningsområdet

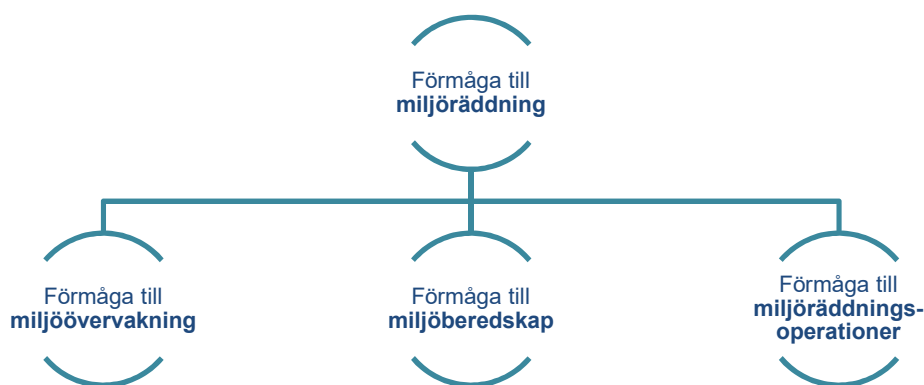
Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska redovisa sin förmåga inom miljöräddningsområdet i förhållande till rådande hotbild, med hänsyn tagen både till nationella och internationella resurser. Redovisningen ska omfatta bekämpning av utsläpp av skadliga ämnen, nödbogsering och nödläktring. Kustbevakningen ska särskilt redovisa sina åtgärder för att upprätthålla myndighetens beslutade förmåga till miljöräddningstjänst.

Åter-
rapporterings-
krav

Kustbevakningen har miljöräddningsansvar när olja eller andra skadliga ämnen har kommit ut i vattnet eller när det föreligger en överhängande fara för det. Myndighetens förmåga till miljöräddning ses som resultatet av tre delförmågor:

- Förmåga att bedriva **miljöövervakning** för att kunna upptäcka utsläpp av olja och andra skadliga ämnen, eller överhängande fara för utsläpp.
- Förmåga att upprätthålla **miljöberedskap** för att kunna påbörja en miljöräddningsoperation och snabbt ta sig till utsläppet eller situationen.
- Förmåga att genomföra **miljöräddningsoperationer** och effektivt begränsa och bekämpa utsläppet eller vidta åtgärder för att förhindra ett utsläpp, exempelvis genom nödbogsering eller nödläktring.

Myndighetens bedömning av förmågan till miljöräddning baseras på en analys av de tre delförmågorna, vilken presenteras i kommande avsnitt. Analysen ska göras utifrån rådande hotbild. Inledningsvis ges en övergripande sammanfattning.

Rådande hotbild

Kustbevakningen arbetar löpande med hot- och riskbilsbedömningar kopplade till miljöräddningsuppdraget och under 2023 gjordes ett större arbete med att revidera riskbilden för vårt närområde gällande miljöräddning. Myndigheten har även gjort riskanalyser för Vättern, Mälaren och Vänern.

De flesta större utsläpp idag utgörs av bunkeroljor (olja för fartygets egen drift). Därför utgör denna typ av utsläpp ett vanligt scenario för svensk oljeskyddsberedskap.

En olycka med ett tankfartyg med utsläpp upp till 10 000 ton olja kvarstår som ett värsta-fallscenario då råoljetrafiken är omfattande utanför Sveriges kust. Sannolikheten för en sådan olycka har bedömts som låg, men risken har ökat i Östersjön. Gällande trafikbilden i Östersjön noterar Kustbevakningen att Ryssland, till följd av EU-sanktionerna som begränsar landets möjligheter att sälja olja, använder en "skuggflotta" av undermåliga tankfartyg för oljetransporter för frakt till länder som inte bojkottar Ryssland. Dessa fartyg är äldre än branschstandard, vilket medför ökad risk för maskineriproblem och svagheter i skroven. Fartygen saknar även kravställd standard avseende dubbelskrov för att förhindra ett oljeutsläpp vid grundstötning eller kollision. Att fartygen genomför långa resor och drivs och bemannas av relativt nya aktörer medför ytterligare osäkerheter angående säkerhet.

Vidare fortsätter den industriella utvecklingen på Norrlandskusten med ett ökande transportbehov till sjöss som följd, vilket också ökar utsläppsriskerna. Luleå, Skellefteå, Umeå och Gävle är hamnar som genomgår omfattande modernisering och anpassning för större fartyg och ökad trafikfrekvens. Under 2023, liksom under föregående år, identifierades flertalet utsläpp av andra skadliga ämnen i Bottniska viken med koppling till misstänkt tankrengöring.

De havsbaserade vindkraftparkerna som etableras i svenska farvatten innebär en något ökad risk för olyckor främst till följd av smalare farleder vilket ökar risken för grundstötning vid maskinproblem. Sjötrafik som behövs vid byggandet och den kontinuerliga servicen av vindkraftparkerna ger också en viss ökad risk då denna trafik korsar de farlederna som fraktrafiken använder.

En förändring i riskbilden under senare år är den ökade användningen av lågsvavliga bränslen och andra alternativa bränslen. Ändrade internationella regler om reducerad svavelhalt i fartygsbränsle trädde i kraft 1 januari 2020 och innebär att sjöfarten styrs mot att övergå till en annan typ av bränsle. En del av dessa nya typer av fartygsbränsle kallas med ett samlingsnamn för hybridolja. Det finns ett stort antal hybridolja som, beroende på sammansättning och tillsatser, kan bete sig olika i vatten. Ett annat lågsvavligt bränsle som används i stor utsträckning är marin diesel, som har låg viskositet och breder snabbt ut sig över ett stort område i ett tunt skikt. Detta medför att den teknik och de metoder som används för att ta upp traditionell tjockolja ur vatten endast delvis eller inte alls är applicerbar, vid vissa typer av utsläpp, vilket ökar risken för negativa konsekvenser vid utsläpp.

Ett annat sätt för sjöfarten att hantera regleringen av minskat utsläpp av svavel och andra farliga ämnen⁶ är att installera så kallade skrubbrar där man fortsatt använder sig av traditionell tjockolja för framdrivning. Dessa skrubbrar tar bort svavlet och andra farliga ämnen så dessa inte släpps ut i luften efter förbränning av oljan vilket gör att dessa fartyg kan följa lagstiftningen med minskade utsläpp. Kustbevakningen har noterat att allt fler handelsfartyg som trafikerar våra farvatten har återgått till att använda traditionell tjockolja då de installerat skrubbrar ombord. Konsekvensen av detta är att Kustbevakningens metoder och utrustning som idag används för att begränsa samt bekämpa utsläpp kan användas vid utsläpp från fartyg utrustade med skrubbrar.

Vid ett flertal tillfällen under året har observationer gjorts gällande störningar i handels-sjöfartens GPS:er, dels där signalerna försvunnit helt men även tillfällen då GPS-positionerna rört sig i onaturliga farter/rörelsemönster. Detta kan i sin tur få förödande konsekvenser om det används i antagonistiska syften och om det inte observeras ombord på fartygen. Resultatet kan exempelvis bli kollisioner och grundstötningar vilka kan innebära fara för liv och utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen i havet.

Förmåga till miljöövervakning

Målet för Kustbevakningens miljöövervakning av svenskt sjöterritorium och svensk ekonomisk zon är att kunna:⁷

- upptäcka och konstatera oljeutsläpp och utsläpp av andra skadliga ämnen med liknande utspridningsegenskaper snarast, dock senast 24 timmar efter det att utsläppet ägt rum
- identifiera och dokumentera fartyg som släpper ut olja eller andra skadliga ämnen
- följa utsläppets förflyttning.

Upptäcka och konstatera utsläpp

Kustbevakningen genomför övervakning främst av prioriterade områden till sjöss med både sjögående och luftburna enheter. Den stora yttäckande insatsen görs av flyget i kombination med satellitradarbilder.

Kustbevakningens nationella ledningscentral tar emot indikeringar och information från en satellittjänst som upptäcker fenomen som misstänks vara någon form av utsläpp. Den information som hämtas innefattar bland annat utsläppsplats, utsläppets yta och längd,

⁶ Cumulative environmental risk assessment of metals and polycyclic aromatic hydrocarbons from ship activities in ports (Hermansson, A. et al., 2023)

⁷ Kustbevakningens räddningstjänstplan 2022, dnr 2022-651

konfidensnivå för detektering och stödinformation om eventuell potentiell källa till utsläppet. Under 2023 tog Kustbevakningen emot sammanlagt 1 052 satellitbilder vilket ligger runt samma antal sedan 2020. Av de mottagna bilderna visade 148 någon form av indikering på utsläpp vilket också ligger i linje med tidigare år (102 under 2022, 130 under 2021, 142 under 2020).

Kustbevakningens flyg är en effektiv resurs för att verifiera indikationer på utsläpp, exempelvis från satellitövervakningen. Under 2023 genomförde Kustbevakningen 2 093 timmar flygövervakning (2 068 timmar under 2022 vilket är i linje med de senaste årens flygningar efter 2019 och Covid-19). Flygövervakning har under året genomförts längs hela den svenska kusten och över Väneren, Vättern och Mälaren med ett av de huvudsakliga syftena att tidigt upptäcka utsläpp. Utöver myndighetens nationella flygövervakning är Kustbevakningsflyget en resurs vid internationell samverkan genom att genomföra regelbundna övervakningsflygningar i enlighet med Bonn och HELCOM avtalen i Västerhavet respektive Östersjöområdet SWEDENGER, Bonn flygningar samt Tour d' Horizon. Med hjälp av internationell flygövervakning konstaterades under året 128 utsläpp vilket är något högre än tidigare år (105 utsläpp 2022, 103 utsläpp 2021, 115 utsläpp 2020).

Under året har en översyn av myndighetens flygverksamhet påbörjats som ett led i att ytterligare effektivisera verksamheten.

Trots god samlad teknisk förmåga påverkas möjligheterna att upptäcka och volymbedöma utsläpp av en mängd faktorer såsom väderförhållanden, typ av ämne som släppts ut och dess sammansättning. Vissa ämnen upplöses också relativt snabbt i vattenmassan medan det finns tillfällen där oljan sjunkit ner i vattenpelaren och därför inte blir upptäckta från ytan. Det finns därför troligtvis utsläpp som Kustbevakningen inte upptäcker, därmed är myndighetens bedömning att det sannolikt finns ett stort mörkertal som aldrig upptäcks eller riskerar att underskatta utsläppsvolym.

Identifiera och dokumentera fartyg som släpper ut olja eller andra skadliga ämnen

Kustbevakningsflyget utgör en avgörande resurs för myndighetens förmåga att identifiera och dokumentera fartyg som släpper ut olja. Vidare kan Kustbevakningen med hjälp av myndighetens sjöövervakningssystem Sjöbasis och driftprognosprogrammet Seatrack Web göra sökningar av vilka fartyg som passerat aktuellt område och identifiera misstänkta fartyg. Prognoserna är dock just prognoser, om än goda, och i stora farleder passerar ett stort antal fartyg. Att identifiera utsläppskällan till ett oljeutsläpp kan således vara svårt. Under 2023 har Kustbevakningen vid flertalet tillfällen lyckats knyta fartyg till upptäckta utsläpp. Ett gott exempel är ett palmoljeutsläpp i Öresund i slutet av året där ett tankfartyg genomförde ett otillåtet utsläpp inne på svenskt territorialvatten. Flyget observerade utsläppet och släppte en provtagningsboj som plockades upp av ett av Kustbevakningens övervakningsfartyg. När tankfartyget sedan anlöpte Göteborg bordade Kustbevakningstjänstemän tankfartyget från en lotsbåt. Detta ledde till att man kunde knyta fartyget till utsläppet och brottsutredningen resulterade i ett erkännande och förhandsgodkännande inom 24 timmar.

Följa ett utsläpps förflyttning

Kustbevakningsflyget är myndighetens viktigaste verktyg för att kartera ett upptäckt utsläpp och dirigera enheter för bekämpning. Utöver detta har Kustbevakningen möjlighet att följa ett utsläpps rörelser via EMSA:s satellitbilder.

Kustbevakningens primära metod för att prognostisera hur olja från ett utsläpp kommer att förflytta sig är Seatrack Web som är ett webbaserat verktyg som tillhandahålls av SMHI. Systemet används för att skapa prognoser för hur strömmar, vindar och isläggning

ändras timme för timme och hur oljan kommer att förändras och driva. På så sätt kan insatser mer träffsäkert riktas mot de platser till havs och längs kusten som riskerar att drabbas. Det finns sedan tidigare en anpassad version av driftprognosverktyget för Väner och under året har en version utvecklats för Mälaren, vilket leder till att myndigheten nu förstärkt förmågan genom att enklare utföra driftprognoser vid eventuella utsläpp i Mälaren. Prognoserna projiceras i Kustbevakningens system för sjöövervakning, Sjöbasis, vilket gör att Kustbevakningen enkelt och snabbt kan sprida informationen mellan enheter.

Bedömning avseende miljöövervakning

Kustbevakningen bedömer att myndighetens egen miljöövervakning, i kombination med internationellt samarbete och satellitbilder ger en tillfredsställande och effektiv miljöövervakning avseende upptäckt av utsläpp.

Förmåga till miljöberedskap

Hög miljöberedskap är av största vikt för att kunna agera vid ett utsläpp eller då överhängande risk för utsläpp föreligger. Förmågan att agera skyndsamt är en avgörande faktor för att kunna förhindra eller minimera skadeverkningarna. Vid ett utsläpp är det också önskvärt att snabbt hinna fram till utsläppet då upptagning till sjöss är betydligt effektivare med hänsyn till tidsåtgång och kostnad än om utsläppet hamnar på land och måste omhändertas där. När det gäller nya typer av oljor och andra skadliga ämnen kan problematiken vara att de relativt snabbt löses upp i vattenmassan varför tidsfaktorn blir ännu mer kritisk för en framgångsrik utsläppsbekämpning.

Målsättningar

Kustbevakningens mål är att vara framme vid olycksplatsen med en egen enhet inom *fyra timmar för att skapa en lägesbild och vid behov påbörja begränsningsinsatser*, samt inom *åtta timmar med en enhet som kan påbörja bekämpningsåtgärder*. Under årets sammanlagt 33 miljöräddningsoperationer (39 stycken 2022) har myndigheten uppfyllt fyratimmarsmålet till 91 procent (85 procent 2022). Under alla dessa 91 procent har Kustbevakningen själva stått för att lägesbilden har kunnat skapas. Åttatimmarsmålet att nå platsen för att påbörja bekämpningsåtgärder uppfylldes till 94 procent (90 procent 2022). Myndighetens bedömning är att detta är en utveckling i positiv riktning och ett tillfredsställande resultat.

Förmågan att ta sig till utsläppsplatsen inom målsatta tider påverkas av en mängd faktorer varav de viktigaste är:

- geografisk placering, bemanning och upprätthållande av stomplan
- upprätthållande av dykberedskap, och
- enheternas operativa status.

Geografisk placering, bemanning och upprätthållande av stomplanen

Den geografiska placeringen av Kustbevakningens enheter (fartyg och flygplan) utgör en viktig förutsättning för att resurserna ska kunna användas där de gör störst nytta. Stomplanen, vilken bygger på beslutad operativ planering och prioritering,⁸ styr och målsätter var och med vilka enheter som verksamhet till sjöss ska bedrivas. Denna

⁸ Riktlinjer om operativ planering och prioritering, dnr 2021-2589.

planering har därför en mer avgörande betydelse för beredskapsförmågan än stationernas placering. Förmågan att upprätthålla stomplanen avgörs främst av enheternas operativa status (tekniska tillgänglighet) samt den personella tillgängligheten. Myndigheten arbetar utefter en bemanningsplan med syfte att stärka bemanningen på våra miljö- och kombinationsfartyg, detta tillsammans med en ökning på 100 besättningsmän kommer få ett positivt resultat på myndighetens förmåga att upprätthålla miljöberedskapen via stomplanen. Denna stomplan bygger på att Kustbevakningen året om ska ha fem miljöskyddsfartyg ute, samt en till två av Kustbevakningens tre största fartyg i 00-serien. Stomplanen innebär även att Kustbevakningsflyget ska göra en flygning per dag.

Stomplansuppföljningen för 2023 visar att den beslutade miljöberedskapen upprätthållits till 79 procent vilket är en klar förbättring jämfört med 2022 (61 procent 2022, 62 procent 2021 och 78 procent 2020). Under 78 dygn har myndigheten haft för få enheter till sjöss jämfört med de planerade målsättningarna (144 dygn 2022 och 137 dygn 2021). Under 2023 uppfylldes stomplanen för kustbevakningsflyget till 96 procent (351 dagar) jämfört med 94 procent 2022 (342 dagar).

Miljöberedskapen upprätthålls med olika typer av fartyg. För myndighetens tre största fartyg i 00-serien har måluppfyllnaden legat på 85 procent, en förbättring mot 2022 (73 procent 2022, 78 procent 2021, 87 procent 2020 och 95 procent 2019). För övriga miljöskyddsenheter har stomplanen upprätthållits till 91 procent vilket är en förbättring jämfört med 2022 (79 procent 2022, 76 procent 2021, 90 procent under 2020 och 88 procent 2019). Detta motsvarar 56 dygn med för få 00-fartyg och 33 dygn med för få miljöskyddsfartyg ute. 11 av dessa dygn överlappar, med resultatet att det varit både för få miljöskyddsfartyg och för få 00-fartyg till sjöss.

Det samlade resultatet är givetvis positivt där myndigheten prioriterat att klara stomplansplaneringen med målsättningen att upprätthålla miljöberedskapen. Däremot har det varit på bekostnad av att ett stort övertidsuttag för besättningsmedlemmarna på fartygen.

Bristerna i miljöberedskapen uppstår under hela året och då främst under perioder med varvsbesök. Påverkan på miljöberedskapen beror dels på att varvsbesök för miljöskyddsenheterna blev flyttade mot ursprunglig varvsplanering och dels förseningar på varv. Planering av varvsbesök samordnas med bemanningsplaneringen. Omplanering och förseningar på varvsbesök leder således till en påverkan på bemanningsplanen som i sin tur påverkar miljöberedskapen. Kustbevakningen har därför under året temporärt omlokaliserat fartyg, som kompensatoriska åtgärder, vilket lett till att den önskade geografiska spridningen fortsatt kunna vara tillfredsställande.

Under 2022 beslutades om personalförflyttningar till miljöskyddsenheterna i 00-serien och till KBV 034, i syfte att förbättra bemanningsläget. Utökningen gav under 2023 positiv effekt på KBV 034 med en ökning av 1000 patrulltimmar mot föregående år. För 00-serien däremot resulterade tillförseln av sju tjänstemän varken i en förbättring eller försämring av bemanningsläget då tillförseln enbart täckte de pensionsavgångar och tjänstledigheter som 00-serien haft under året.

Kustbevakningen har sedan 2022 ökat rekryteringstakten till grundutbildningen men eftersom grundutbildningen är minst 1,5 år dröjer det innan detta ger fullt utslag på bemanningen i linjeverksamheten. Under 2023 har Kustbevakningen kunnat ersätta avgångar i den befintliga bemanningen men det kommer dröja till nästa år innan det sker en nettoökning av bemanningen.

Under 2023 har den högre utbildningstakten påverkat verksamheten då befintliga kustbevakningstjänstemän utöver ordinarie patrullverksamhet används i utbildningsinsatser. Detta har, tillsammans med strävan att upprätthålla stomplanen, lett till ett högt övertidsuttag.

Insjöarna

Med anledning av att insjöarna Vänern, Vättern och Mälaren är både naturskyddsområden och våra största dricksvattenkällor, påbörjade Kustbevakningen under 2020 ett långsiktigt arbete som omfattar framtagning av risk- och sårbarhetsanalys och beskrivning av befintlig förmåga och identifiering av behov som ska ligga till grund för Kustbevakningens beredskapsplanering. Myndigheten fick 2:4 medel för att fortsätta med utredningen av miljöräddningsförmåga i insjöarna och för att utveckla samverkan mellan Kustbevakningen och andra samverkande myndigheter och organisationer. En del i projektet var att ta fram ett driftprognosverktyg som flera aktörer kan ha nytta av, genom att de snabbt kan få en lägesbild över oljedrift och därmed kunna vidta åtgärder för att minimera påverkan på sin verksamhet och på miljön. Detta arbete är klart och driftprognosverktyget är driftsatt. 2:4 projektet står för kostnaden under ett år under vilket ger de olika samverkande aktörerna möjlighet att fortsatt utvärdera denna. Projektet avslutades vid årsskiftet 2023 där alla samverkande aktörer uppmanats att ta ansvar och fortsätta utveckla sin beredskap och förmåga. Detta var ett prioriterat område för Kustbevakningen under 2023.

Upprätthållande av dykberedskap

Idag är 63 räddningsdykare fördelade på landets åtta dykstationer längs hela Sveriges kust där minst sex räddningsdykare ska vara i beredskap årets alla dagar. Kustbevakningens ambition är att återgå till tolv räddningsdykare under årets alla dagar så snart det är möjligt. Som åtgärd för att nå detta mål har det rekryterats en ny sektionschef för dykverksamheten och arbetet med att nyutbilda dykare pågår med full kraft. Det kommer dock ta tid innan vi ser effekterna av denna insats.

Utifrån målsättningen har Kustbevakningen upprätthållit kravet på minst sex räddningsdykare på max två orter under 81 procent av årets dagar vilket är en positiv ökning (64 procent 2022, 78 procent 2021). Målet på tolv räddningsdykare i tjänst har uppnåtts till 58 procent under 2023 vilket liknar siffran ifrån föregående år (57 % 2022). Under 4 procent av årets dagar (4 procent 2022, 7 procent 2021, 6 procent 2020) har Kustbevakningen inte haft någon dykberedskap alls i patrullverksamheten. Pågående Frontexuppdrag, då flera dykare tjänstgör utomlands, har även under 2023 bidragit till denna statistik.

Även om myndigheten har räddningsdykare i tjänst är det en utmaning att de samtidigt behöver ingå i fartygens driftsbesättningar för att klara bemanningen av stomplanen. Ungefär 50 procent av dykarna har tjänster som styrman och maskinist, vilket begränsar möjligheterna att lämna fartyget för dykinsatser då de ingår i säkerhetsbesättningen.

Kustbevakningens dykeriorganisation har under 2023 genomfört en rad biträden med samverkande myndigheter där dykeriorganisationen bidragit till effektivt nyttjande av samhällsresurser. Exempelvis har det genomförts dykningar åt Tullverket vid misstanke om narkotikabrott. Kustbevakningens dykare har även medverkat vid brottsutredningar åt Polismyndigheten. Myndigheten har även utfört en bärgning av ett flygplan till sjöss åt Statens haverikommission (SHK) samt medverkat i utredningen kring olyckan.

Enheternas operativa status

Miljöskydds- och 00-fartygens tekniska tillgänglighet har sammantaget under året uppgått till 89 procent, vilket är en förbättring mot föregående år (82 procent). Av det totala bortfallet i tillgänglig tid har 3 procentenheter (10 procentenheter) orsakats av oplanerat underhåll, vilket bedöms som mycket tillfredsställande och en tydlig förbättring mot 2022.

Bedömning avseende miljöberedskap

Kustbevakningens förmåga till miljöberedskap har förbättrats under året men bedöms vara begränsad. Kustbevakningen har fortsatt under året haft svårigheter att upprätthålla miljöberedskapen dygnet runt i alla operationsområden. Risk bedöms föreligga för att inställetiderna inom utpekade delar av våra operationsområden inte skulle möta uppsatta krav vid ett utsläpp eller olycka.

Förmåga till miljöräddningsoperationer

Under året har Kustbevakningen genomfört 33 miljöräddningsoperationer, vilket är en minskning med 15 procent. Av genomförda oljeskyddsoperationer gällde 16 konstaterade utsläpp medan resterande andel var operationer där det förelagat risk för utsläpp. Under 2023 har ett av utsläppen varit större (operation Marco Polo, se nedan), till skillnad från föregående år då alla utsläppen var små sett till volym per utsläpp.

Tabell 5

Miljöräddningsoperationer	2023	2022	2021	2020	2019
Oljeskyddsoperationer	33	38	57	54	57
Kemikalieskyddsoperationer	0	1	0	0	0
Summa	33	39	57	54	57

Källa: underlag från operativa planeringsenheten

Anmärkning: Statistiken inkluderar operationer där olyckan inte har förorsakat något utsläpp (genom förebyggande åtgärder som till exempel läktring av olja från en haverist, nödbogsering eller brandbekämpning).

Ledning av miljöräddningsoperationer

Oavsett operation är ledningsförmågan central. Syftet med ledning av miljöräddningstjänsten är att säkerställa att tillgängliga resurser utnyttjas på bästa sätt. Då det gäller förmågan att påbörja och leda miljöräddningsoperationer är myndighetens ambition att klara av två parallella händelser samtidigt.

Kustbevakningens dagliga operativa verksamhet styrs av ledningscentralen i Göteborg, som är bemannad dygnet runt. Kustbevakningen har en Tjänsteman i beredskap (TiB) och en Operativ beredskapshavare (OBH) i ständig beredskap. Kustbevakningens kompetens inom stabsmetodik och förmåga att leda och arbeta i stab har genom operations- och övningsutvärderingar identifierats som ett utvecklingsområde. För att utveckla stabsarbetet har en översyn av befintliga rutiner gjorts och anpassningar föreslagits i syfte att förtydliga ansvar internt och underlätta samverkan med andra aktörer. Tillgänglig personal med stabskompetens har inventerats och en utbildningssatsning har genomförts för att säkerställa effektivt upprättande och uthålligt drivande av stabsarbete. Under 2023 har även scenariobaserade övningar genomförts med beredskapshavare vilket förbättrat kompetensen hos personalen. Det råder dock fortfarande brist på personal som kan ingå i en stab vid en större händelse.

Förhindrande av utsläpp

När olyckor inträffar, eller det råder överhängande risk för olycka, arbetar Kustbevakningen för att det inte ska resultera i utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen i naturen. I syfte att hindra eller minimera utsläpp har Kustbevakningen förmåga till nödbogsering, nödläktring (överföring av olja mellan fartyg eller omflyttning mellan tankar ombord på en haverist) och storskalig brandbekämpning till sjöss. Räddningsdykare bidrar till dessa förmågor genom att möjliggöra läktring och tätning under vatten (vattendyk) och tätning av läckande kemikalier ombord (kemdyk) samt genom att skapa access till branddrabbade utrymmen (rökdyk).

Under året har Kustbevakningen vid 5 händelser läktrat olja och utöver dessa skarpa händelser har det genomförts 26 stycken (31 år 2022) nödläktringsövningar. Samtliga av Kustbevakningens miljöskyddsfartyg har enskilt kapacitet att mellanlagra minst 100 kubikmeter, 00-fartygen har en kapacitet på upp till 1000 kubikmeter. Vid större läktringsoperationer används flera miljöskyddsfartyg eller tillförande av förstärkningsresurser. En förstärkningsresurs som tillhandahålls av Europeiska sjösäkerhetsbyrån (EMSA) är oilbags för mellanlagring som finns i förråd i Fredrikshamn (Danmark) och Tolkkinen (Finland). EMSA har även kontrakterade fartyg för oljeupptagning och mellanlagring som är beredda för att inom 24 timmar förstärka denna kritiska funktion.

När det gäller Kustbevakningens förmåga till nödbogsering är det dimensionerande scenariot att kunna hindra ett fartyg på upp till 150 000 ton från att driva på grund, och att hålla ett fartyg i hård vind. Nödbogseringsövningar ingår i Kustbevakningens ordinarie övningsverksamhet och den regelbundna övningen och tidigare erfarenheter av nödbogsering av mycket stora fartyg, gör att förmågan bedöms tillfredsställande.

Begränsning och bekämpning av utsläpp

För att arbeta effektivt med begränsning och bekämpning av utsläpp ställs höga krav på materiel, metoder och personal. Det krävs ett snabbt agerande med rätt utrustning och tränad personal för att utfallet ska bli så positivt som möjligt vid ett utsläpp. Under 2023 har Kustbevakningen genomfört flertalet övningar med besättningarna för att stärka förmågan vid en skarp händelse. Vidare har myndigheten även ersatt äldre materiel för att säkerställa förmågan vid ett utsläpp. Exempel på materiel som införskaffats under 2023 är liten barriärlänsa. Denna har placerats på samtliga jakter, miljöskydds- och kombinationsfartyg. Kustbevakningen har även placerat ett miljösläp i Jönköping, innehållande relevant miljöskyddsutrustning för Vättern. De länsor som finns ombord på sjösläpen har bytts ut och myndigheten har uppdaterat delar av den personliga skyddsutrustningen.

Som beskrevs i avsnittet om rådande hotbild har det fram till 2020 varit traditionella oljor som dominerat hotbilden, därefter ökar förekomsten av nya typer av oljor som möter kraven på lägre svavelhalt och som har helt andra egenskaper. Detta medför att Kustbevakningens upptagningsförmåga av dessa oljor i vissa fall kraftigt begränsas. Kustbevakningen deltog i det internationella projektet IMAROS 1 (Improving response capacities and understanding the environmental impacts of new generation low sulphur MARine fuel Oil Spills). Projektet syftade till att få kunskap om olika nya lågsvavliga fartygsbränsletypers egenskaper vid utsläpp och vilka nya krav detta kommer medföra för omhändertagande. Under hösten 2023 beviljades IMAROS 2-projektet där fokus kommer ligga på analys av oljemarknaden, kontroll om nya oljor tillkommit eller oljorna fortfarande motsvarar de som identifierades i början av 2021. Fokus kommer även ligga på utveckling av oljeskyddsmateriel i samverkan med tillverkarna samt saneringsmetoder för de oljor som identifierats.

Marco Polo

Den 22 oktober påbörjade Kustbevakningen en av sina mest utmanande räddningstjänstinsatser på många år när fartyget Marco Polo grundstötte tidigt på morgonen utanför Blekinges kust.

Med 71 personer ombord initierades omedelbart ett sjöräddningsärende och en evakuering, ledd av Sjöfartsverket med betydande stöd från Sjärräddningssällskapet. Samtidigt påbörjades åtgärder för att begränsa spridningen av den redan utsläppta oljan i vattnet.

Operation Marco Polo utvecklades till en långvarig och komplex miljöräddningsinsats. Fartyget hade färdats en betydande sträcka längs kusten, vilket resulterade i omfattande skador på skrovet och läckande bränsletankar. Denna situation ledde till att oljan spreds över en utsträckt yta nära land och på grunt vatten. De ogynnsamma väderförhållandena, särskilt den starka vinden, förvärrade problemet genom att pressa oljan mot kusten och orsakade allvarliga konsekvenser för både miljön och djurlivet. Insatsen krävde betydande resurser och involverade ett omfattande samarbete mellan olika aktörer.

Olyckan ska utvärderas både av Kustbevakningen och av Statens haverikommission vilket gör att en bedömning av händelsen är för tidig att göra.

Nationella och internationella stödresurser och samövningar

Utöver samverkande myndigheter i Sverige finns det ramöverenskommelser med Sjärräddningssällskapet (SSRS) och Sjövärsnkåren (SVK). Under 2023 förnyades överenskommelsen med Sjövärsnkåren som bland annat innebär att Kustbevakningen kan få hjälp med att inhämta underlag för lägesbild, bogsering, eller transport av personal och material under miljöräddningsoperationer.

Det finns idag ett omfattande internationellt samarbete mellan Östersjöländerna inom Helsingforskommissionen, HELCOM, mellan Nordsjöländerna inom Bonnavtalet, mellan de nordiska länderna inom Köpenhamnsavtalet. Förutom samarbetsavtalen har europeiska sjösäkerhetsbyrån, EMSA kontrakterade fartyg och förråd med utrustning i vårt område som, efter begäran från medlemsländer, kan stödja vid bekämpning av ett utsläpp. Ett av dessa förrådsställda system utnyttjades under operation Marco Polo under 2023. Under 2023 har Kustbevakningen inte gett något internationellt stöd. Däremot har Kustbevakningen begärt stöd i samband med operationen Marco Polo, då begärde Kustbevakningen hjälp avseende utrustning/materiel från EMSA. På mindre än ett dygn levererades två svepsystem till operationsområdet samt personell teknisk support vilket visar att det fungerar effektivt.

En del av myndighetens uppdrag i de olika internationella miljöräddningsavtalen omfattar övningsverksamhet. Under 2023 stod Sverige som värd för en av övningarna, Köpenhamn Ost. Kustbevakningen deltog även i Köpenhamn Väst i Norge och Balex Delta i Lettland. Flertalet lärdomar har tagits under övningarna som kommer omhändertas under kommande övningar men generellt sett upplever myndigheten att förmågan är god.

Bedömning avseende miljöräddningsoperationer

Kustbevakningen bedömer att förmågan avseende miljöräddningsoperationer är begränsad. Det finns begränsningar i förmågan till miljöräddningsoperationer, främst kopplat till teknisk upptagningskapacitet för nya typer av bränslen, personell kompetens för storskalig läktring och den personella uthålligheten avseende såväl stabsfunktioner för ledning som operativ personal.

Bedömning av förmåga inom miljöräddningsområdet

Kustbevakningen anser liksom de senaste två åren, att den övergripande förmågan inom miljöräddningsområdet är begränsad. Vissa utmaningar och brister i förhållande till förmågan kan konstateras. Den materiella statusen är relativt god, men flera miljöskyddsfartyg börjar nå den ålder att ersättningsfartyg behöver anskaffas inom kommande tioårsperiod. Personalsituationen inom Kustbevakningen är ansträngd och myndigheten har under året inte mött målsättningarna varken avseende lägstanivå på antal fartyg som ska vara i drift dygnet runt, året om, eller avseende att bemanna fartygen med driftbesättning under samtliga patruller. Personalsituationen påverkar även förmågan till dykberedskap på ett negativt sätt. På vissa kustområden, framförallt på norrlandskusten och i våra stora insjöar, har myndigheten särskilda utmaningar att upprätthålla en tillräckligt god miljöberedskap. Uthålligheten och redundansen inom Kustbevakningen avseende personaltillgång vid en större och längre miljöräddningsoperation är idag begränsad i förhållande till hotbilden. Sammantaget leder detta till en ökad risk för negativa konsekvenser vid en större utsläppsoolycka. Den utökade rekryteringstakten och ett ökat antal kustbevakare bedöms få genomslag på Kustbevakningens förmåga inom miljöräddningsområdet tidigast från och med 2026.

3.1.3 Oljeskadeersättning

Kustbevakningen handlägger statens anspråk på oljeskadeersättning enligt 10 eller 10 a kap. sjölagen (1994:1009) när det gäller Kustbevakningens miljöräddningskostnader. Erhållen oljeskadeersättning tillfaller inte Kustbevakningen utan staten.

Målsättningen är att fartygsägaren eller försäkringsbolaget ska ha fått underrättelse om krav senast sex månader efter avslutad miljöräddningsoperation i ärenden med fartyg som har försäkringsplikt och inom två månader i övriga ärenden. Från att tidigare ha haft långa handläggningstider uppfyllde Kustbevakningen år 2022 denna målsättning i 78 procent av våra ärenden, där myndigheten skickat krav. År 2023 uppfylldes målsättningen i 89 procent av ärendena där krav skickats, vilket är en förbättring sedan förra året och visar på fortsatt nytta av det arbete som gjorts med att förbättra underlag och rutiner.

3.2 Sjöräddningstjänst och annan räddningstjänst

Kustbevakningen ska enligt myndighetens instruktion ha beredskap för att, och på begäran av räddningsledare, delta i sjöräddningstjänst och annan räddningstjänst. Kustbevakningen ska därigenom bidra till ökad sjösäkerhet, att människoliv kan räddas, att personskador begränsas och att konsekvenserna för egendom och miljö minskas. Kustbevakningen deltar i den Centrala Samrådsgruppen för Sjö- och Flygräddning (CSSF) som är ett nationellt forum på central nivå för utveckling av sjö- och flygräddningen i Sverige.

Enligt Sjöfartsverkets nationella statistik genomfördes totalt 1 017 sjöräddningstjänst-insatser under 2023 vilket är i nivå med tidigare år (964 under 2022 och 1 154 i snitt mellan 2017 till 2022).

Kustbevakningen har medverkat med en eller flera enheter i sammanlagt 212 insatser under 2023 (220 insatser under 2022). Det motsvarar 21 procent (23 % 2022) av alla sjöräddningstjänstinsatser, vilket ligger i linje med de senaste årens medverkan.

Operation Marco Polo inleddes som ett sjöräddningsärende där SSRS och Kustbevakningen samverkade. När evakueringen av fartyget var avslutad deltog flera enheter från SSRS med att bistå Kustbevakningen i miljöräddningsarbetet. Inom ramen för Frontexarbetet har Kustbevakningen, tillsammans med Polismyndigheten, även deltagit i 79 sjöräddningar i Medelhavet där 1 968 personer undsatts under 2023 (läs mer under avsnitt *Gränsförvaltning*). Kustbevakarnas erfarenheter av insatserna i Medelhavet ger en ökad kompetens och bidrar vid hemkomst till myndighetens förmåga inom sjöräddningstjänst. Bedömningen är att det föreligger en tillfredsställande beredskap för sjöräddning.

Under 2023 har Kustbevakningen gett stöd till annan räddningstjänst vid 32 tillfällen, vilket är en ökning jämfört med de senaste åren (23 under 2022, 11 under 2021, 6 under 2020). Orsaken till de senaste årens ökning kan bero på att rapporteringen i myndigheten har förändrats efter MSB:s förtydligande av kommunalt ansvar vid räddningstjänst och Kustbevakningens egna uppdaterade riktlinje om stöd till annan räddningstjänst.

Operationerna har med tillfredsställande resultat visat hur vår förmåga inom miljöräddningstjänst till sjöss kan användas som stöd till annan räddningstjänst.

4. Sjöövervakning

Inom ramen för sjöövervakningen har Kustbevakningen en mängd uppgifter som inkluderar att bedriva kontroll och tillsyn inom en rad områden där myndighetens kompetens är avgörande. Kustbevakningen har också till uppgift att självständigt ansvara för eller biträda en annan myndighet med brottsbekämpning och ordningshållning i enlighet med kustbevakningslagen (2019:32) och annan författning. Myndigheten ska även besluta om och svara för tillsyn i fråga om tillstånd för marinvetenskaplig forskning.

4.1 Tillsyns- och kontrollverksamhet

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska redovisa hur man har samverkat med andra myndigheter i syfte att inrikta kontrollverksamheten.

Åter-
rapporterings-
krav

Kustbevakningen har inom ramen för sjöövervakningen till uppgift att bedriva kontroll och tillsyn i enlighet med vad som framgår av särskild författningsreglering eller författningsenliga överenskommelser med andra myndigheter. De huvudansvariga myndigheterna vilkas mål Kustbevakningen, genom kontrollverksamheten, bidrar till att uppfylla är Havs- och vattenmyndigheten, Tullverket, Transportstyrelsen och Polismyndigheten.

I kommande avsnitt redogörs för de olika delarna inom Kustbevakningens kontrollverksamhet. Målsättningar och genomförd verksamhet presenteras och analyseras per verksamhetsområde. Under varje avsnitt redogörs även på övergripande nivå för hur samverkan med huvudansvariga myndigheter sett ut under året. För att förenkla för läsaren att få en sammanhållen bild av tillsynen för respektive verksamhetsområde, ges en redovisning även av de delar av Kustbevakningens verksamhet som sker under eget ansvar eller som en del av Sveriges internationella åtaganden.

Bedömning avseende tillsyns- och kontrollverksamheten

Sett till den samlade kontrollverksamheten bedömer Kustbevakningen att myndigheten på ett tillfredsställande sätt bidragit till att uppfylla målen inom huvudansvariga myndigheters ansvarsområden.

4.1.1 Fiskeriövervakning och fiskerikontroll

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska samlat redovisa myndighetens vidtagna åtgärder för att förbättra och effektivisera den svenska fiskerikontrollen. Myndigheten ska även redovisa antal fiskerikontroller riktade mot yrkes- respektive fritidsfisket i Västerhavet respektive Östersjön. För yrkesfisket ska kontrollerna redovisas per fiskeri.

Åter-
rapporterings-
krav

Kustbevakningen är den svenska myndighet som har huvudansvaret för fiskerikontroller av yrkesfisket till sjöss. Myndighetens verksamhet syftar till att bidra till ett långsiktigt hållbart fiske och en ökad, eller bibehållen, regelefterlevnad. För att åstadkomma detta utför myndigheten inspektioner och övervakning för att bland annat kontrollera fångst, fiskeområde, redskap, tillstånd och fiskeloggböcker. Utöver detta omfattar Kustbevakningens verksamhet även övervakning av fritidsfisket, samt fiskerikontroll inom ramen för internationella överenskommelser.

Tabell 6

Fiskeriövervakning	2023	2022	2021	2020	2019
Antal inspektioner till sjöss (yrkesfiske)	192	238	212	232	272
Antal kontroller riktade mot yrkesfisket ¹	539				
varav Västerhavet	145				
varav Östersjön	307				
Antal kontrollerade fritidsfiskare	4 309	4331	4251	5061	-
Antal kontroller riktade mot fritidsfisket ¹	1 445				
varav Västerhavet	326				
varav Östersjön	967				
Antal genomförda JDP-dagar (inkl. NEAFC) ²	99	101	99	109	101
Brott – Antal brottsanmälningar ³	195	211	212	292	-

Källa: Korus, underlag operativa planeringsenheten, Durtvå och RMB

¹Totalsumman inkluderar kontroller av utestående redskap samt gjorda i Mälaren och Vänern.

²Fiskerikontrollen genomförs även i samverkan med andra EU-medlemsländer i form av gemensamma kontrollinsatser i vissa havsområden, s.k. Joint Deployment Plans (JDP). JDP-dagarna som rapporteras i tabellen inkluderar flygpatrulldagar för Nordostatlantiska fiskerikommissionen (NEAFC).

³Brottskod 4012 Fiskelagen, inkluderar yrkesfiske, fritidsfiske samt omärkta redskap.

Tabell 7

Fiskerikontroller (inspektioner till sjöss)	2023
Västerhavet	
Demersalt fiske, aktiva redskap	24
Demersalt fiske, passiva redskap	2
Trålfiske efter nordhavsräka	24
Fiske efter havskräfta	5
Fiske efter hummer	24
Övrigt fiske	11
Östersjön	
Pelagiskt fiske, aktiva redskap	23
Demersalt fiske, passiva redskap	13
Fiske efter lax	29
Fiske efter ål	11
Övrigt fiske	15

Källa: Korus

Verksamhet riktad mot yrkesfisket

I tillsynsplanen för 2023 (se nedan avsnitt *Samverkan med Havs- och vattenmyndigheten*) hade Kustbevakningen som mål att genomföra inspektioner till sjöss (ombordinspektioner där kontrollerna är fördelade inom vissa fiskerier och områden) och kontroller på ål- och laxfiskande redskap.

Målet har uppfyllts 2023 på antal ombordinspektioner på en övergripande nivå (151 stycken). Vid nedbrytning per område och fiskerier har vissa av målen inte nåtts. Framförallt gäller detta i fisket efter torsk i Östersjön med passiva redskap där resultatet är otillfredsställande. Orsaker till den låga måluppfyllnaden är delvis ett vikande fiskebestånd

och i samband med det ett minskat fiske som medför svårigheter att vara på rätt plats vid rätt tillfälle. Underlag till fiskeinriktningen samt planeringen av kontrolltillfällena är centrala delar för en bra måluppfyllnad vilket varit en brist under året. I övrigt är det ett fåtal inspektioner som saknas för att nå måluppfyllnad i det demersala fisket i Västerhavet. Resursgruppen inom fisket är ett led i att hantera dessa svårigheter genom att bistå med sin kompetens samt att delta i kontrollinsatserna som planeras och genomförs.

Tillsammans mäter Kustbevakningen och Havs- och vattenmyndigheten resultatet i form av regelefterlevnad inom yrkesfisket med hjälp av ett antal indikatorer. Sett till dessa indikatorer bedöms regelefterlevnaden som bra förutom för indikatorn Landningsskyldighet. Att öka regelefterlevnaden med avseende på landningsskyldighet är fortsatt ett prioriterat fokusområde. Kustbevakningen bedömer att bibehållen och förbättrad regelefterlevnad kan uppnås genom att bland annat prioritera vissa kontrollobjekt utifrån tidigare fiskedata samt att genomföra fiskerikontroller i samarbete med Havs- och vattenmyndigheten.

Foto: Kustbevakningen

Verksamhet riktad mot fritidsfisket

När det gäller kontroller av fritidsfiskare finns ingen tillsynsplan som målsätter antalet kontroller. Kustbevakningen planerar självständigt denna verksamhet och under året kontrollerades 4 309 fritidsfiskare. Resultaten av genomförda kontroller har genererat brottsanmälningar som rör olagligt nätfiske, burfiske och fiske med andra redskap. Ett antal av dessa brottsanmälningar avser fiskebrott av särskilt skyddsvärda arter såsom ålfiske.

Åtgärder för att förbättra och effektivisera den svenska fiskerikontrollen

Kustbevakningen har fortsatt utveckla sin fiskerikontrollverksamhet genom kunskaps- höjande åtgärder inom fiskegruppen. Detta har bland annat gjorts genom att representanter ur fiskegruppen har deltagit i internationella seminarier under ledning av EU:s kontrollorgan för fiske (EFCA), interna utbildningsdagar med för ämnet relevanta föreläsare och intern spridning av kunskap genom samplanering av personal.

Genom det nära samarbetet med Havs- och vattenmyndigheten har myndigheterna på ett bättre sätt varit mer precisa i att ta fram kontrollobjekt inom olika fiskepådrag. Kustbevakningen har dock vid vissa tillfällen inte kunnat prioritera resurser för att kunna genomföra inspektion på utpekade objekt.

Ett fortsatt arbete att utveckla planeringen inför genomförande av fiskerikontroll samt att implementera tidigare identifierade åtgärder tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten krävs för att fiskerikontrollen ska bli ännu mer effektiv.

Samverkan med Havs- och vattenmyndigheten

Myndighetens fiskeriövervakning och kontroll av yrkesfisket planeras och styrs utifrån en nationell tillsynsplan som årligen arbetas fram i samarbete med Havs- och vattenmyndigheten. Tillsynsplanen ger en samlad bild av hur Kustbevakningen och Havs- och vattenmyndigheten avser att prioritera och rikta sin tillsyn.

Samverkan har skett frekvent genom en taktisk planeringsgrupp och genom att chefer träffats vid ett flertal tillfällen under året i en styrgrupp för fiskerikontroll. I den taktiska planeringsgruppen har operativa resursgruppen (se nedan avsnitt Kompetenssäkring) och fiskehandläggare ingått. Resursgruppens medverkan i den taktiska planeringen har lett till en starkare koppling mellan kontroll och analys av kontrollresultat samt till kortare och tydligare kontaktvägar mellan myndigheterna.

Kontroll av demersalt fiske och fisket efter nordhavsräka har varit prioriterat och Kustbevakningen har deltagit i pådrag under utpekad tid tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten. Under de kontrollintensiva veckorna har en viss ökning i inrapporteringen av fångst under minsta referensstorlek för bevarande samt även råräka i förhållande till kokräka kunnat ses i Havs- och vattenmyndighetens uppföljning. Detta indikerar att de gemensamma kontrollinsatserna resulterar i en förbättrad och mer korrekt rapportering.

Operativ samverkan sker även löpande under året inom den ordinarie fiskerikontrollen. Dels genom en öppen och tät dialog inför kommande kontrollinsatser men även genom ett kontinuerligt informationsutbyte.

Myndigheterna har även samverkat genom planering och deltagande i internationell verksamhet och internationella kontrollmöten.

Internationella åtaganden

Kustbevakningen ansvarar för Sveriges del av de kontrollåtgärder som EU genomför till sjöss och samarbetar med Europeiska fiskerikontrollbyrån (EFCA), framför allt gällande kontrollinsatserna inom Joint Deployment Plan (JDP). JDP-kontroller utförs i Västerhavet, Östersjön och inom det område som regleras av Nordostatlantiska fiskerikommissionen (NEAFC).

Kustbevakningen har representanter i EFCA:s JDP-styrgrupper och tekniska grupper och deltar i workshops och seminarier. Åtagandet om att delta inom JDP ett visst antal dagar med Kustbevakningens fartyg har uppfyllts. Inspektörsutbyte genom att skicka inspektörer från Kustbevakningen för tjänstgöring på EFCA:s fartyg för fiskeriövervakning, har genomförts.

4.1.2 Sjösäkerhetstillsyn

Sjösäkerhetstillsynen som Kustbevakningen genomför utgör ett led i att stärka säkerheten vid sjötransporter. Kustbevakningen bidrar till säkerheten genom att förbygga, hindra och begränsa att sjötransporter, och landtransporter från hamn till väg, orsakar skador på liv, hälsa, miljö eller egendom. Kustbevakningens tillsyn bidrar till Trafikverkets nollvision avseende trafiksäkerhet i transportsystemet där visionen är att ingen människa ska dödas eller skadas allvarligt vid resa i transportsystemet. I sjösäkerhetstillsynen ingår kontroll av bemanning, behörigheter och fartygscertifikat på svenska yrkesfartyg med en bruttodräktighet⁹ på upp till 1 500 GT¹⁰ samt svenska fritidsfartyg. Sjösäkerhetstillsynen omfattar även kontroll och tillsyn av förpackat farligt gods och lastsäkring av gods som passerar genom hamnar.

I samband med kontroll och tillsyn i hamnars landområden är det vanligt förekommande att Kustbevakningen uppdagar misstanke om brott inom andra områden som inte rymms inom Kustbevakningens direkta brottsbekämpning exempelvis stöldgods och illegala gränsöverskridande transporter av avfall. Kustbevakningens tillsyn gör därmed att annan brottslighet upptäcks och kan utredas. Genom att planera samverkanskontroller och i övrigt samverka med andra myndigheter som exempelvis Polismyndigheten och Tullverket skapas möjligheter att avbryta brottslig verksamhet genom att vara på rätt plats vid rätt tid med rätt resurser. I ett tidigt skede kan misstänkta brott som ligger utanför ramarna för Kustbevakningens direkta brottsbekämpningsområden lämnas över till berörd ansvarig myndighet.

Kontroll av farligt gods

Kontroll av farligt gods genomförs i hamnars landområden och avser förpackat farligt gods som ska vidare i transportkedjan från hamnen antingen genom sjö-, väg- eller järnvägstransport. Kontrollerna planeras och genomförs utifrån en årlig tillsynsplan. Kustbevakningen inriktar verksamheten till de hamnar med störst flöde av gods/transportenheter, till hamnar där risken för att påträffa överträdelser är störst och till hamnar där konsekvensen av att överträdelser förekommer utgör en risk.

⁹ Bruttodräktighet ska uttryckas sortlöst, och är ett jämförelsetal baserat på ett fartygs totala inneslutna volym.

¹⁰ GT - grosstonnage

Kontrollerna genomförs av särskilt utbildade farligt godsinspektörer som årligen genomgår kompetensutvecklande utbildning. Under året har Kustbevakningen haft 25 verksamma farligt godsinspektörer.

Tabell 8

Kontroll av farligt gods	2023	2022	2021	2020	2019
Kontrollerade objekt	1 491	1 637	1 538	1 358	1 236
Kontroller där brister upptäckts	671	699	580	557	476
Utfall brister/kontrollerade objekt	45,0%	42,7%	37,7%	41,0%	38,5%
Förbud mot fortsatt transport	465	463	386	277	226
Utfall förbud/kontrollerade objekt	31,2%	28,3%	25,1 %	20,4%	18,3%
Föreläggande ¹	206	236	194	-	-
Utfall föreläggande/kontrollerade objekt	13,8%	14,4%	12,6%	-	-
Ordningsbot ²	169	222	197	87	97
Brott – Antal brottsanmälningar ³	76	45	38	66	-

Källa: Korus, Durtvå och RMB

¹ Redovisning av utfall görs för kontroller som endast fått föreläggande. Föreläggande kan omfatta alla trafikslag. Under 2022 har myndigheten ändrat det sätt på vilket rapportering av utfallet av kontrollverksamheten sker. Detta har gjorts i syfte att få en rapportering som överensstämmer med rådande EU-direktiv och den internationella sjöfartsorganisationen IMOs inspektionsprogram. Möjliga åtgärder vid upptäckta brister är förbud och föreläggande. Detta har inte förändrats. Tidigare år har Kustbevakningens redovisning av antal kontroller som lett till föreläggande dock innehållit samtliga kontroller som resulterat i föreläggande, inklusive kontroller som utöver föreläggande även resulterat i förbud. Den genomförda ändringen i rapporteringen innebär att myndigheten under Föreläggande nu endast redogör för antal kontroller där enbart föreläggande utfärdats, alltså antal kontroller helt utan några kontrollpunkter som lett till förbud.

² Ordningsbot kan endast tillämpas på ADR (vägtransporter).

³ Brottskod 3171 Övriga vägtrafikbrott mot trafikförordningen, fordonsförordningen m.fl. där endast böter ingår i straffskalan, 4013 Brott mot lagen om transport av farligt gods, 3161 Övriga trafikbrott med fängelse i straffskalan.

Inriktningen av kontroller i hamnarna har varit på de avgångar och tidpunkter där vi tidigare påträffat överträdelser. Det största flödet av inkommande och utgående gods sker i södra Sveriges hamnar samt i Göteborgs hamnar. Myndigheten noterar också att hamnar bygger ut och att trafikflöden ökar mot tidigare i vissa hamnar. Kontroller av farligt gods som passerar hamnarna inriktas på gods som transporteras enligt ADR-S¹¹ (väg), IMDG¹² (sjö) och Östersjöavtalet¹³ (sjö).

Under året har Kustbevakningens farligt godsinspektörer kontrollerat 1 491 objekt/lastbärare som transporterar förpackat farligt gods, vilket motsvarar 99 procent av målet enligt tillsynsplan.

Antalet brister är likt tidigare år fortsatt högt. Andelen kontrollerade objekt/lastbärare med gods som påvisade brister 2023 uppgick till 45 procent, vilket är en ökning från

¹¹ ADR-S är benämningen på MSB:s föreskrifter om transport av farligt gods på väg och terräng. Bokstaven "S" betecknar att föreskriften innehåller en svensk version av bilagorna A och B.

¹² IMDG står för (International Maritime Dangerous Goods Code) och är IMO:s internationella regelverk för transport av förpackat farligt gods till sjöss

¹³ Östersjöavtalet är benämningen på Transportstyrelsens författning gällande transport av förpackat farligt gods på rorofartyg i Östersjöområdet.

föregående år. Att andelen brister vid transport av farligt gods ökar är fortsatt oroande. Kustbevakningen arbetar metodiskt och aktivt både självständigt och i samarbete med andra myndigheter för att förhindra, upptäcka och beivra brister i transporter av farligt gods. Kustbevakningen tillsynar gods i transporten utifrån hela transportkedjan, från avsändare till mottagare, för att nå effekt för en ökad regelefterlevnad, ökat säkerhetstänk samt snabb åtgärd av brister. De vanligaste bristerna inom samtliga transportslag är brister i lastsäkring och skyltning/märkning av transporten. Kustbevakningen bedömer att utfallet även speglar andra skäl att inte följa regelverken eller arbeta för en god säkerhetskultur. För alla typer av insatser är flödenas omfattning och antalet aktörer en utmaning. För att nå framgång i arbetet för att få ner det höga utfallet ser Kustbevakningen att samverkan mellan de myndigheter som arbetar med farligt godskontroll är avgörande (se vidare avsnitt Samverkan avseende sjösäkerhetstillsyn).

Säkerhetstillsyn av lastsäkring

I enlighet med överenskommelsen¹⁴ med Transportstyrelsen utför Kustbevakningen tillsyn av lastsäkring av gods i lastbärare som är avskild för sjötransport. Kontroll av lastsäkring av gods, som inte är farligt gods, planeras och genomförs utifrån en årlig tillsynsplan. Fokusområden är de hamnar med störst flöde av gods/lastbärare och de hamnar där den bedömda risken för att påträffa brister och där konsekvensen av att brister förekommer är störst.

Kontrollerna omfattar lastbärare i hamnars landområde som ska vidare från hamnen med fartyg. Vid kontroll undersöks att godset är tillfredsställande lastsäkrat för sjötransport.

Tabell 9

Kontroll av lastsäkring	2023	2022	2021	2020	2019
Kontrollerade objekt	14 315	15 974	16 190	18 478	19 686
Kontrollerade objekt med brister	1 203	1 426	1 563	1 702	1 733
Utfall brister/kontrollerade objekt	8,4%	8,9%	9,7%	9,2%	8,8%
Förbud mot fortsatt färd	-	-	-	1 129	1 554
Utfall förbud/kontrollerade objekt	-	-	-	6,1%	7,9%
Hindrad från att lastas ombord	76	114	189	131	-
Utfall Hindrad från att lastas ombord /kontrollerade objekt	0,5%	0,7%	1,2%	0,7%	-
Ej enligt regler (åtgärdad).	1 127	1 312	1374	319	-
Utfall Ej enligt regler (åtgärdad) /kontrollerade objekt	7,9%	8,2%	8,5%	1,7%	-

Källa: Korus

Kustbevakningen har under 2023 kontrollerat 14 315 objekt/lastbärare vilket är en minskning med 10,4 procent jämfört med året innan. Myndigheten har de senaste åren genomfört ett högt antal kontroller och når trots årets minskning målen enligt tillsynsplanen för lastsäkring. Andelen kontrollerade objekt/lastbärare som påvisade brister uppgick till 8,4 procent vilket ligger på samma nivåer som under de senaste fem åren. 0,5 procent av de kontrollerade lastbärarna kunde inte åtgärdas innan avgång och blev således kvar i hamn, vilket är lägre än föregående år.

¹⁴ Transportstyrelsens tillkännagivande om Kustbevakningens medverkan vid viss tillsyn TSFS 2018:42

Kontroll av bemanning, behörighet och fartygscertifikat

Kustbevakningen utför kontroller av bemanning, behörighet och fartygscertifikat på svenska yrkesfartyg med en bruttodräktighet¹⁵ på mindre än 1 500 GT, vilket till exempel kan omfatta handelsfartyg, fiskefartyg, passagerarfartyg och traditionsfartyg. Kontrollerna sker på uppdrag av Transportstyrelsen enligt den överenskommelse som finns mellan myndigheterna, TSFS 2018:42.

Tabell 10

Bemanning	2023	2022	2021	2020	2019
Kontrollerade objekt	490	510	532	454	521
Kontrollerade objekt med brister	142	127	127	106	93
Utfall brister/kontrollerade objekt	29,0%	24,9%	23,9%	23,3%	17,9%

Källa: Korus

Kustbevakningen har under året kontrollerat 490 fartyg avseende bemanning, behörighet och fartygscertifikat. Målet med kontrollverksamheten är att svenska yrkesfartyg och dess besättningar ska följa gällande regler och därmed stärka sjösäkerheten.

Andelen kontrollerade fartyg med brister uppgick till 29 procent. Att det är en så stor andel fartyg med brister är troligtvis ett resultat av att kontrollerna främst har inriktats mot de fartyg som aldrig eller sällan blivit kontrollerade eller de fartyg där sannolikheten för en brist är som störst. Den kategori fartyg med störst antal brister är fiskefartyg och mindre handelsfartyg som fraktar gods eller färre än 12 passagerare.

En kategori av flytetyg som Kustbevakningen och andra aktörer har identifierat som en potentiell risk för miljön och sjösäkerheten är pråmar och olika typer av flytande plattformar. Myndighetens tjänstemän iakttar varje år många pråmar i sjöodugligt skick, vilka utgör en stor risk för både människa, hav och miljö. I dagsläget utför Kustbevakningen ingen tillsyn av pråmar på grund av en otydlighet vid tillämpningen av lagen avseende definitionen av vad en pråm är. Myndigheten har därför tillsammans med Transportstyrelsen påbörjat ett arbete med att se över regelverken och möjligheten att kunna utföra någon form av tillsyn i framtiden.

Kontrollerna av bemanning, behörighet och fartygscertifikat består av två skilda delar. En del är själva bemanningen av fartyget och de behörigheter som krävs för sjömännen som arbetar ombord. Andra delen av kontrollen är de certifikat som hör till fartyget. Kustbevakningen anmäler brott gällande brister i sjömännens behörigheter och utbildningar samt avsaknad av fartygscertifikat.

Vid Kustbevakningens kontroller uppfyller en majoritet av sjömännen gällande krav på utbildning och behörigheter. I de flesta fall finns behörigheterna men den vanligaste avvikelserna är att giltighetstiden har löpt ut vilket betyder att fartyget inte är bemannat på rätt och säkert sätt. Vi ser även att bristerna gällande giltiga läkarintyg och grundläggande säkerhetsutbildningar ökat 2023 och är tre gånger högre än år 2022.

¹⁵ Bruttodräktighet ska uttryckas sortlöst, och är ett jämförelsetal baserat på ett fartygs totala inneslutna volym.

När det gäller kontroller av själva fartyget är det i linje med år 2022, där avsaknad av egenkontrollintyg samt felaktig eller avsaknad av inre och yttre märkning står för den största andelen brister.

Under året har två pådrag genomförts. Det första skapades utifrån dialog med Transportstyrelsen och var inriktat på ökade och skärpta kontroller av fiskefartyg med fokus på vilotid och vakthållning i syfte att säkerställa att fiskefartygen följer regelverken. En del av det arbetet har varit att Transportstyrelsen och Kustbevakningen tillsammans har sett över regelstödsdokument (Plånet). Slutsatsen är att brister finns och behöver följas upp. Kustbevakningen har överlämnat underlaget och resultatet till Transportstyrelsen.

Det andra pådraget fokuserade på att göra ett ökat antal uppföljande kontroller inom bemanning, behörighet och certifikatskontroll med syfte att få tidigare brister tillrättade. Det är inte ovanligt att ett fartyg kontrolleras år efter år med samma brister kvarvarande. Myndigheten arbetar för att den kontrollerade ska förstå att brister behöver åtgärdas och att Kustbevakningen, om möjligt, kommer att kontrollera fartyget igen. Kustbevakningen har under 2023 utfört 49 uppföljande kontroller vilket är tredubbling jämfört med 2022. Detta ser myndigheten som en tillfredsställande utveckling som bidrar till att fler fartyg åtgärdar brister vilket därmed ökar sjösäkerheten.

Vattenskoter

Den 15 maj 2022 trädde lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter i kraft och därmed började Kustbevakningen kontrollera förarbevis för vattenskoter inom den ordinarie verksamheten.

Under 2023 har det märkts effekt av regelverket. Den gemensamma uppfattningen inom Kustbevakningen är att störande körning med vattenskoter har minskat drastiskt sedan regelverket trädde i kraft. Jämfört med 2022 har överträdelserna och omhändertagande av förarintyg halverats.

Under året har 1 069 förare kontrollerats. Vid 42 av kontrollerna (åtta procent), upptäcktes någon form av brist. Överträdelserna kan vara olovligt förande av vattenskoter, tillåtande av olovligt förande av vattenskoter, ej medfört förarbevis eller ej uppvisad legitimation vid kontroll.

Samverkan avseende sjösäkerhetstillsyn

Samverkan inom sjösäkerhetsområdet kontroll och tillsyn av farligt gods och lastsäkring sker med Transportstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Samverkan omfattar normeringsfrågor, metodutveckling, planering av gemensam tillsyn, utbildning med mera.

Särskild samverkan i frågor om tillsyn av farligt gods sker under samordning av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kustbevakningen har under året deltagit vid de gemensamma mötena där behov av utveckling av metodik diskuterats och erfarenheter utbytt. Samverkanskontroller med andra myndigheter som också bedriver tillsyn av farligt godstransporter sker återkommande. Omvärldsbevakning, samverkan och utveckling avseende farligt godstillsynen sker även genom deltagande i SAMTILLS¹⁶

¹⁶ SAMTILL står för SAMordnad TILLSyn. SAMTILL är en arbetsgrupp som består av representanter för samtliga tillsynsmyndigheter och leds av MSB.

möten. I dessa möten har dialog förts om vilka eventuella åtgärder och insatser som myndigheterna tillsammans kan göra för att nå en effektivare tillsyn. Arbetet kommer fortlöpa under kommande år vilket bedöms skapa förutsättningar för att nå en effektivare och mer harmoniserad tillsyn som på sikt kan bidra till en ökad säkerhetsmedvetenhet och ökad regelefterlevnad tidigt i transportkedjan.

Kustbevakningen deltar och samverkar även inom SAGIT¹⁷, ett svenskt expert- och samrådsforum i lastsäkringsfrågor inom land- och sjötransportområdet. SAGIT verkar för att öka kunskapen och kompetensen inom lastsäkring i samverkan med de olika intressenterna inom transportsektorn, med den övergripande målsättningen att utveckla säkrare godstransporter.

Samverkan i hamnarna sker med flertalet myndigheter, bland annat Polismyndigheten, Tullverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Transportstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Arbetsmiljöverket, Kommunens miljö och hälsa, Livsmedelverket, Naturvårdsverket och Länsstyrelserna. Genom samverkan kring ett gemensamt område eller objekt kan en effektivare tillsyn och brottsbekämpning uppnås både på sikt och med direkt effekt. Samverkan i hamnar ger också en ökad förståelse för varandras roll och uppdrag och underlättar handläggning av det som påträffas.

Under året har Kustbevakningen genomfört ett antal pådragsveckor inriktade mot transporter av farligt gods som ska med rorofartyg¹⁸ som går enligt Östersjöavtalet.

Tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Polismyndigheten har två pådrag planerats och genomförts med inriktning att kontrollera transporter av farligt gods som passerar hamnarna. Utöver pådragen inriktade på kontroll och tillsyn av farligt gods och lastsäkring, har farligt gods- och lastsäkringsinspektörer även deltagit i både nationella och internationella pådrag mot brottslig verksamhet utifrån Kustbevakningens verksamhetsområde i hamnarna.

Samverkan med Transportstyrelsen gällande bemanning, behörighet och fartygscertifikat är mycket god och väletablerad. Det finns en kontinuerlig dialog mellan myndigheterna i den ordinarie verksamheten och genom ett antal gemensamma möten och utbildningar varje år. Statistik på Kustbevakningens kontroller skickas månadsvis till Transportstyrelsen för vidare handläggning. Den 31 mars varje år får Transportstyrelsen en årsredovisning inom verksamhetsområdet bemanning, behörighet och fartygscertifikat för året som har gått, enligt överenskommelsen som finns mellan våra myndigheter, TFSF 2018:42.

4.1.3 Tullkontroll

Tullverket har huvud- och helhetsansvar för kontrollen av varor vid införsel till och utförsel från Sverige och ansvarar för tullkontroll. Tullkontroll syftar till att kontrollera deklara- tions- och uppgiftsskyldigheten samt övrig regelefterlevnad i samband med in- och utförsel av varor. Tullverket har även i uppdrag att bekämpa tull- och smuglingsbrott. Kustbevakningen kan bidra till att Tullverket uppnår målen för sin kontrollverksamhet genom att medverka och biträda där våra maritima resurser och kompetenser gör nytta. En kustbevakningstjänsteman kan även ingripa vid misstanke om

¹⁷ SAGIT står för Säkring Av Gods I Trafik

¹⁸ av engelskans *roll on/roll off*, lastfartyg som är konstruerade för att fartygets last lätt ska kunna köras ombord och i land

brottslighet i samband med in- och utförsel av varor eller efter en begäran om biträde med brottsutredningsåtgärd.

Kustbevakningen kan, enligt tullförordningen, utföra tullkontroller i sjötrafiken utan en föregående begäran om biträde från Tullverket.

Tabell 11

Tullkontroll	2023	2022	2021	2020	2019
Antal kontrollvisitationer	334	395	332	395	500
Antal kontrollåtgärder	1 677	2 048	2 766	4 516	6 494
Brott – Antal brottsanmälningar	0	2	0	0	-

Källa: Korus, Durtvä och RMB

Brottskod 4046 Narkotikasmuggling, ej grov, olovlig införsel av narkotika, olovlig utförsel av narkotika, 4103 Smuggling, olovlig in- och utförsel av dopningsmedel

Kontrollvisitationer är en arbetsmetod som används för tullkontroll. Här redovisas antalet kontrollvisitationer som genomförts på fartyg, både handels- och fritidsfartyg. Under året har ett större beslag gjorts vid en kontrollvisitation (se även avsnitt *Samverkan med Tullverket*).

Samverkan med Tullverket

Samverkan mellan Kustbevakningen och Tullverket regleras i en gemensam ramöverenskommelse om samverkan för tullkontroll som under året uppdaterats. Myndigheterna stödjer varandra och samverkar genom informationsutbyte inom ramen för respektive myndighets uppdrag, när det är möjligt och med beaktande av de rättsliga förutsättningarna. Genom kontinuerligt informationsutbyte, bland annat genom nationella samordningscentralen (NCC) (läs mer under avsnitt *Gränsförvaltning*), verkar myndigheterna för en gemensam maritim hot- och lägesbild. Myndigheterna verkar även för att samordna riskanalyser av sjötrafiken och av hamnarna.

Då Tullverket inte förfogar över egna fartyg, flyg eller dykresurser använder de sig av Kustbevakningen vid behov av en maritim plattform. Då Tullverket ansvarar för tullkontroller, så följer Kustbevakningens deras inriktningar för att bidra till deras mål, vilket sker genom dialog och samverkan. Kustbevakningen har under året deltagit i gemensamt planerade samverkansoperationer och även biträtt Tullverket vid begäran. Under en av dessa samverkansoperationer har det under året gjorts narkotikabeslag av betydande storlek där Kustbevakningens dykkompetens var till stor nytta.

4.1.4 Sjötrafikövervakning

Sjötrafikövervakning är en viktig del i uppgiften att värna liv, miljö och säkerhet till sjöss genom en förebyggande och ordningshållande verkan på sjötrafiken. Kustbevakningen övervakar handelssjöfarten under hela året medan övervakning av fritidsbåttrafiken i huvudsak sker under sommarmånaderna. Övervakningen till sjöss omfattar bland annat kontroll av ordning och säkerhet, nykterhet och att sjötrafikregler följs. Inom sjötrafikövervakningen genomförs kontroller och övervakning av både fritids- och yrkesfarten så att de följer gällande regelverk.

Tabell 12

Sjötrafikövervakning	2023	2022	2021	2020	2019
Fart					
Antal kontrollåtgärder	219	274	520	849	732
Antal ordningsbot	165	196	382	534	445
Brott - Antal brottsanmälningar	8	11	24	22	-
Övriga sjötrafikregler					
Antal kontrollåtgärder	151	154	412	456	283
Antal ordningsbot	5	30	57	49	29
Sjöfylleri					
Antal kontrollåtgärder (sällningsprov)	3 370	3 318	1 849	1 400	3 500
Brott - Antal brottsanmälningar	123	123	103	93	-
Rattfylleri					
Antal kontrollåtgärder (sällningsprov)	8 886	6 165	1 005	7 394	22 742
Brott - Antal brottsanmälningar	43	37	6	24	-

Källa: Korus, Durtvå och RMB

Brottskod: 3202 Fartöverträdelser till sjöss, 3201 Sjöfylleri, 3005 Rattfylleri, inkl. grovt, under påverkan av enbart alkohol eller under påverkan av både alkohol och narkotika.

Fartkontroller och sjötrafikregler

Riktade kontroller inom fart- och sjötrafikregler har genomförts vid tider och på platser där behovet bedömts vara som störst och där Kustbevakningen av erfarenhet vet att det förekommer en intensiv båttrafik samt där olyckor kan få stora konsekvenser. Myndigheten har under 2023 fortsatt arbeta med målsättningen att närvara på platser som Kustbevakningen tidigare sällan varit på. Syftet är att skapa en förebyggande effekt genom kontroller och närvaro utanför huvudstråken.

Liksom de senaste åren har vi fortsatt märkt en minskning av antalet fritidsbåtar till sjöss och det är framför allt antalet mindre motorbåtar som minskat. Under fritidsbåtssäsongen, som primärt är sommartid, spelar vädret en stor roll och då sommaren 2023 var relativt kall och blåsig har detta med stor sannolikhet påverkat antalet fritidsbåtar. Kustbevakningen ser även att båtarna framförs mer bränslesnålt i låga farter samt en kraftig nedgång i antalet vattenskotrar. Kravet på förarbevis för vattenskotrar har lett till att färre personer kör skotrar och en större allmän regelefterlevnad av de som gått den nya utbildningen. Det finns nu betydligt färre uthyrare av vattenskotrar än tidigare vilket på många håll lett till ett lugnare båtklimat. Kustbevakningen tror även att risken att få sitt förarbevis för vattenskotrar omhändertaget vid andra överträdelser leder till ökad regelefterlevnad.

Dessa faktorer tillsammans gör att vi fortsatt ser en positiv utveckling i form av nedgång i antalet kontrollåtgärder, ordningsförelägganden och rapporter inom detta område. Vad gäller övriga brott mot sjölagen är det främst vårdslöshet i sjötrafik som är förekommande och även där ser vi en fallande trend på antal rapporter¹⁹.

¹⁹ Enligt statistik från KIBS.

Nytt för 2023 är att Kustbevakningen börjat kontrollera förekomst av märkt bränsle i fritidsbåtar enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi. Totalt 80 kontroller har genomförts varpå 11 dieselprouver skickats på analys. Två av dessa påvisade för hög förekomst av oskattad diesel. Dessa ärenden har lämnats över till Skatteverket för eventuell påföljd. Då det är första året som myndigheten utför dessa kontroller är det svårt att dra någon slutsats om problemets omfattning ännu. Vår informationskampanj under året fick stor uppmärksamhet och god spridning med många efterföljande frågor som följd, vilket vi tror lett till en högre kunskap och regelefterlevnad.

Nykterhetskontroller

Sjöfylleri

Kustbevakningen utför nykterhetskontroller till sjöss. Kontrollerna utförs både slumpmässigt och vid indikation på att någon kan vara berusad. Utfallet, det vill säga antalet personer som anmälts för brott i förhållande till antalet genomförda kontroller har de senaste åren legat på tre till fyra procent, med undantag för pandemiåren 2020 och 2021 som såg lite annorlunda ut.

Vi har haft två nationella pådragsveckor, Nykter2023, med inriktning på kontroll av nykterhet på fritidsfartyg. Detta var ett pådrag som syftade till att sprida information och skapa en preventiv effekt.

Rattfylleri

I Sveriges hamnar genomför Kustbevakningen årligen rattfyllerikontroller. Till skillnad mot sjöfyllerikontroller sker rattfyllerikontroller som regel uteslutande genom slumpmässiga kontroller och i samband med annan kontrollverksamhet i hamnarna, som till exempel lastsäkring och farligt godskontroller.

Samverkan avseende sjötrafikövervakning

Myndigheten bedömer att det finns en god samverkan med Sjöpolisen och med de lokala polisdistrikten i vardagen. Kustbevakningen har även en nystartad samverkan med Skatteverket avseende kontroll av märkt bränsle i båtar. Kustbevakningen samverkar även med flera andra myndigheter inom SMADIT (Samverkan Mot Alkohol och Droger i Trafiken) där vi strävar efter att erbjuda varje person som påträffas påverkad av alkohol eller narkotika en snabb kontakt med beroendevården.

4.1.5 Gränsförvaltning

Gränsförvaltningen omfattar ett bredare verksamhetsområde än gränskontroll bland annat även kampen mot den gränsöverskridande brottsligheten. Det är Polismyndigheten som har huvudansvaret för både brottsbekämpningen och gränskontrollen enligt utlänningslagen och gränskodex. Kustbevakningen, som medverkar i gränsövervakningen till sjöss och av sjötrafiken både nationellt och inom EU, har också bedömts vara en av de svenska gränsförvaltningsmyndigheterna till följd av förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen (EBCG-förordningen)²⁰.

²⁰ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2019/1896 om den europeiska gräns- och kustbevakningen

Syftet med gränsförvaltningen är minskad sårbarhet vid de yttre gränserna baserat på heltäckande situationsmedvetenhet, säkra och välfungerande yttre gränser samt varaktiga europeiska gräns- och kustbevakningskapaciteter.

Genom att medverka i gränsövervakningen av sjötrafiken, bidrar Kustbevakningen till att mål för gränsövervakningen uppnås; att förhindra obehöriga gränspassager, att åtgärder vidtas mot de som passerat gränsen olagligt och saknar vistelserätt samt att även bidra till att bekämpa gränsöverskridande brottslighet inom myndighetens geografiska ansvarsområde.

Bedömning avseende gränsförvaltning

Kustbevakningen bedömer årets resultat vad gäller gränsförvaltning som tillfredställande mot bakgrund av Fontexarbetet där Kustbevakningen bidragit med att få kontroll på det flöde av migranter som kommer sjövägen in till Europa, att de SIS-slagningar och fysiska kontroller, som är i samma nivå som tidigare år, utförs enligt plan och med de samverkansinsatserna inom bl.a. EMPACT och NCC lett till beslag och till lagföring av misstänkta. Även myndighetens insats i pågående utvecklingsprojekt, kopplat till Schengenutvärderingen, är tillfredställande mot bakgrund att arbetet lett till en förstärkt samverkan mellan myndigheterna inom Sveriges gränsförvaltning.

Kustbevakningen i den europeiska gräns- och kustbevakningen

Frontex utför årligen sårbarhetsbedömningar av medlemsstaternas förmåga och beredskap att hantera nuvarande och kommande utmaningar vid de yttre gränserna, att bidra till den stående styrkan samt deras kvalitativa och kvantitativa kapacitet att utföra alla gränsförvaltningsuppgifter. Årets informationsinhämtning inleddes i januari och resulterade i en baseline assessment där man bland annat ställer krav på de svenska gränsförvaltningsmyndigheterna att förbättra riskanalysarbetet och bygga säkra informationsvägar samt krav på beredskapsplaner för yttre gräns. I syfte att uppfylla Frontex rekommendationer har arbetet med att skapa en plan för att ta emot Frontex stående styrka har påbörjats under året.

Schengenutvärderingens rekommendationer från 2022 hanteras i en handlingsplan framtagen av Polismyndigheten som i sin tur lett till uppstart av ett flertal arbeten/projekt. I syfte att utveckla ett enhetligt gränskontrollförfarande för sjögräns och skapa en effektiv europeisk integrerad gränsförvaltning vid de yttre gränserna har Polismyndigheten sökt och erhållit ISF/BMVI finansiering för ett två-årigt projekt kallat Sjögräns. Projektet startades i oktober och Kustbevakningen deltar i projektet.

Projekt Kapacitetsutveckling IT startade upp under 2023 och inom ramen för projektet ska det förberedas och säkerställas att Kustbevakningen ska få tillgång till och kan hantera EU-gemensamma IT-system för gränsförvaltningen och därmed möta kraven på interoperabilitet (IO). Under 2023 har Polismyndigheten genomfört en uppdatering och EU-anpassning av Schengen information System (SIS) och Kustbevakningen har tillsammans med Polismyndigheten genomfört en integration till Kustbevakningens Informations och Beslutsstöds System (KIBS). Myndigheterna har även tecknat en överenskommelse för åtkomst till SIS genom direktåtkomst via KIBS samt åtkomst genom Polardatorer. Kustbevakningen har sedan tidigare haft ett samarbete med Polismyndigheten i frågor som rör Kustbevakningens tillgång till Polismyndighetens register, system och IT-tjänster. Dessa frågor behandlas nu fortsatt inom projekt Kapacitetsutveckling IT. Direktåtkomst till information inom Polismyndighetens register, system och IT-tjänster kommer att leda till att Kustbevakningens bidrag till Sveriges

gränsförvaltning stärks genom att tjänstemännen får bättre verktyg för att upptäcka och vidta åtgärder mot de som passerat gränsen olagligt och saknar vistelserätt i Schengenområdet. Kapacitetsutveckling IT beräknas vara klart i juli 2024.

Kustbevakningen deltar fortsatt i regeringsuppdraget (Ju2019/02044/PO) som syftar till att tillsammans med Polismyndigheten, Migrationsverket, Säkerhetspolisen och Tullverket samordna genomförandet av EU:s interoperabilitetsförordningar.

Under året har Kustbevakningen, tillsammans med Polismyndigheten och Tullverket, arbetat med ett myndighetsgemensamt gränsråd för styrning och utveckling av nationella samordningscentralen (NCC). Under 2023 avslutades även det myndighetsgemensamma EUROSUR II projekt där Kustbevakningen bidragit till utvecklingen av beredskapsplaner, säker informationsdelning och riskanalysarbete. I enlighet med Schengenuvärderingens rekommendationer och EUROSUR II projektet har Kustbevakningen tillsatt en fast representation till NCC. Inom gränsförvaltningen har det under året kommit ny lagstiftning som Kustbevakningen, tillsammans med främst Polismyndigheten, arbetat med att tolka och implementera riktlinjer och rutiner för. Resultatet av detta arbete består i en förstärkt samverkan mellan myndigheterna inom Sveriges gränsförvaltning där informationsutbytet och planering av myndighetsgemensamma insatser ökat.

Ett arbete med översyn av den integrerade gränsförvaltningsstrategin European Integrated Border Management (EIBM) startade under hösten där samtliga gränsförvaltande myndigheter ingår, strategin planeras vara klar under 2024.

Kustbevakningens medverkan i den operativa gränsförvaltningen och samverkan med Polismyndigheten

Under året har löpande operativ samverkan bedrivits med Polismyndigheten. Bland annat har Kustbevakningen och Polismyndigheten genomfört gemensamma kontroller på handels- och fritidsfartyg.

Myndighetsgemensamma samverkansinsatser har genomförts, bland annat på Gotland tillsammans med Polisen och Tullverket samt inom EMPACT-Trident. Trident är en insats som syftar till att förebygga organiserad tillgreppsbrottslighet, smuggling och annan gränsöverskridande brottslighet i Östersjöområdet. Insatserna har resulterat i ett flertal beslag och lagförda brott.

Tabell 13

Gränskontroll och förhandsanmälningar	2023	2022	2021	2020	2019
Antal fartygsanmälningar	24 351	24 752	24 766	23 510	25 528
Antal SIS-slagningar	902 038	881 225	123 999	32 057	36 332
Antal kontrollåtgärder	12 763	12 896	17 714	10 096	18 307
Brott - Antal brottsanmälningar	0	0	0	0	-
Antal fysiska kontroller ombord på handelsfartyg	744	761	589	521	770

Källa: Korus, Durtvå och RMB

För fartyg som ankommer från en utrikeshamn och omfattas av skyldighet att förhandsanmäla uppgifter om fartyget och personerna ombord görs en granskning av förhandsanmälningarna. En slagning görs i Schengens informationssystem, SIS, en process som sedan 2021 är automatiserad. Om slagningen genererar en träff i SIS meddelas Kustbevakningens ledningscentral, Polismyndigheten i den region fartyget ankommer samt den myndighetsgemensamma nationella samordningscentralen, NCC. Under 2023 meddelades 43 SIS-träffar (49 träffar 2022). Utöver de fysiska ombordkontrollerna genomförs även inre utlänningskontroller som bidrar till att förebygga olovlig vistelse i Schengenområdet.

Gränsövervakning i Medelhavet

2023 har Kustbevakningen deltagit vid två olika Frontexledda operationer, båda har varit på Lampedusa/Italien i Operation Themis. Vid det första tillfället deltog Kustbevakningen tillsammans med Polismyndigheten på deras fartyg M15 och vid det andra med KBV 475.

Uppdraget är att övervaka Italiens och EU:s yttre gräns, att motverka gränsöverskridande brottslighet och att rädda liv. Operationerna syftar också till att upptäcka oljeutsläpp, olaga fiske och att förbättra det europeiska samarbetet kring kustbevaknings uppgifter i samarbete med fiskerikontrollbyrån EFCA och sjösäkerhetsbyrån EMSA.

Operation Themis

Kustbevakningen inledde i oktober 2022 en insats i operation Themis, med basering på Lampedusa i Italien i samverkan med Sjöpolisen och med Sjöpolisens båt M15. En sambandsman placerades även i den internationella ledningscentralen i Rom. Deltagandet i operationen pågick till 19 april 2023. Under våren 2023 har besättningarna varit till sjöss under 659 timmar i operationen och deltagit i 36 sjöräddningar.

Kustbevakningen startade en ny insats i oktober 2023 med KBV 475, även denna i operation Themis med basering på Lampedusa, med fyra besättningar och sambandsman i ledningscentralen i Rom. Deltagande genomförs i nära samarbete med Sjöpolisen i Region Väst som bidrar med två polismän. Deltagandet i operationen är planerat att avslutas i april 2024.

Under hösten 2023 har besättningarna varit till sjöss under 648 timmar i operationen och deltagit i 43 sjöräddningar. Varje vecka sker ett stort antal olagliga gränspassager och migrantflödet är högt i området kring Lampedusa. Kustbevakningen är med och bidrar till att trygga överfarten över Medelhavet och få kontroll på det flöde av migranter som kommer sjövägen in till Europa. De migranter som anländer kommer oftast i undermåliga och ej sjövärdiga farkoster, i många fall är det en direkt fråga om att rädda liv då vi på ett tidigt stadium kan detektera dessa och säkra färden på europeiskt vatten. Kustbevakningen medverkar också genom vårt deltagande till att ankomsten in i Europa sker på ett kontrollerat och regelrätt sätt där asylprocessen kan fullföljas.

Tabell 14

Operation Themis, (M15 och KBV 475)	2023
Kustbevakningstjänstemän som tjänstgjort på plats	7
Genomförda Search and rescue (SAR) – händelser	79
Undsatta personer i samband med SAR	1 968
Gripna/omhändertagna personer	0
Gränskontroller	1
Objekt upptäckta av Kustbevakningen som italienska myndigheter övertagit ansvaret för	7
Genomförda patrulltimmar	1 308

Källa: Patrullredovisning KBV

Deltagandet i Frontex stående styrka

I Kustbevakningens uppdrag ingår förutom att bidra med teknisk utrustning och personal också att bemanna den stående styrkan. Under året har Kustbevakningen bidragit med en person i den stående styrkan genom en European Coast Guard Function Officer, ECGFO. Denne rekryterades och anställdes under 2022 och uppdraget pågår till slutet av januari 2024. EFCGO:n har under året deltagit i FSC (Frontex Situation Center) aerial surveillance 2023 på Frontex huvudkontor i Warszawa samt i MMO (Multipurpose Maritime Operation) Black Sea i Rumänien.

Kustbevakningens bidrag till den stående styrkan med teknisk utrustning och med personal har under 2023 skett i samverkan med Polismyndigheten genom Sjöpolisen och Nationella operativa avdelningen, NOA. Samverkan fungerar mycket väl både på plats i de olika operationerna och i det dagliga arbetet i Sverige.

4.1.6 Kontroll inom jakt

Tabell 15

Jakt	2023	2022	2021	2020	2019
Antal kontrollåtgärder	79	97	125	188	214
Brott - Antal brottsanmälningar ¹	3	1	4	0	2

Källa: Korus, Durtvä och RMB.

¹ Brottskod 4011 Jaktlagen, Jaktbrott inkl. grovt, jakthäleri, ej illegal rovdjursjakt,

Kontrollverksamheten inom jakt omfattar främst sjöfågel- och säljakt. Kustbevakningen har befogenhet att kontrollera jaktkort och vapenlicens om jakten bedrivs från en båt. När det gäller jägare som befinner sig på land i anslutning till vårt geografiska verksamhetsområde är Kustbevakningens befogenhet begränsad till att endast kontrollera att jägaren har jaktkort.

Minskningen av antalet redovisade kontrollåtgärder efter 2020 beror på att några kontrollåtgärder togs bort under mitten av 2020. Det skedde i samband med att riktlinjer för jaktkontroll togs fram, där Kustbevakningens tillsynsbefogenheter inom jakt tydliggjordes.

4.1.7 Tillståndsprövning av marinvetenskaplig forskning och tillsyn av tillstånd för anläggningar i Sveriges ekonomiska zon

Tillståndsprövning

Kustbevakningen har utökat samverkan med andra myndigheter vid tillståndsprövning för att till exempel titta närmare på marina skyddade områden. Kustbevakningen har effektiviserat rutiner, utökat personalresurser och ökat samverkan med andra myndigheter inom marinvetenskaplig forskning. Dessa åtgärder har lett till en mer kvalitetssäkrad handläggningsprocess, bättre underbyggda beslut samt bättre översikt av utfärdade beslut vilka ligger till grund för uppföljning och tillsyn av marinvetenskaplig forskning i enlighet med myndighetens tillsynsansvar.

Av inkomna ansökningar gällde:

- 15 marinvetenskaplig forskning i Sveriges ekonomiska zon (EEZ)
- 19 forskning på EEZ och territorialvatten (varav en ansökning gällde årstillstånd och en återkallades innan beslut p.g.a. inställd forskningsresa)
- 10 forskning på EEZ och sjöterritorium (varav två ansökningar gällde årstillstånd)
- 2 forskning på sjöterritorium samt
- 2 ansökan om forskning på territorialvatten.

Antalet ansökningar till Kustbevakningen om marinvetenskaplig forskning ligger på ungefär samma nivå från år till år. Myndighetens målsättning är beslut ska kunna utfärdas i god tid före forskningsresans påbörjan, och det är positivt att övervägande delen av ansökningarna kommer in i god tid för att kunna hålla sex veckor som handläggningstid. Förstärkningen med personalresurser för tillstånd har förbättrat svarstiderna från det att ansökan inkommit till beslut expedierats, vilket myndigheten bedömer som tillfredsställande. Antalet utfärdade beslut för marinvetenskaplig forskning 2023 resulterade i 47 tillstånd.

Tillsyn

Det framgår av 8 § förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon att Kustbevakningen till skydd för den marina miljön har ska utöva tillsyn över sådana verksamheter som avses i 5 och 9 §§ lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon. Det avser exempelvis tillsyn över marinvetenskaplig forskning. Tillsynsverksamheten är nu under uppbyggnad genom bland annat personalförstärkning, framtagande av riktlinje, metodstöd, struktur och mallar för dokumentation av genomförd tillsyn. En översyn över Kustbevakningens tillsynsobjekt pågår samt samverkansarbete med andra aktörer och bolag inom verksamhetsområdet vindkraft och rör/kablar.

4.2 Samordning av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation

Kustbevakningen ska enligt 15 § förordningen (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter.

Under 2023 har sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation varit högaktuellt utifrån säkerhetsläget i vårt närområde. Nära dialog och inhämtning av information har skett med andra myndigheter för att skapa en lägesbild över det civila säkerhetsläget främst i Östersjön.

Ett arbete har initierats för att utveckla Kustbevakningens sjöövervakning i syfte att ta fram en aktuell och relevant sjölägesbild för att bland annat kunna förmedla aktuell civil sjöinformation med fokus på säkerhetsläget.

Under 2023 återupptogs mötena inom Sjöövervakningsrådet efter ett uppehåll sedan 2019. Deltagarna har uttryckt att behovet av att träffas och utbyta information som rör det maritima verksamhetsområdet har varit stort och att det är positivt att Kustbevakningen åter startat Sjöövervakningsrådet.

I samordningen av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation är systemet Sjöbasis en central del. Systemet, som är utvecklat av Kustbevakningen på uppdrag av regeringen, samlar in, sammanställer, bearbetar och förmedlar information mellan myndigheter. Relevant sjöinformation samlas i ett gemensamt system, som är tillgängligt dygnet runt. Det skapar förutsättningar för en effektiv samordning och samverkan för inblandade myndigheter som Sjöfartsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Tullverket och Polismyndigheten. En gång per år träffas representanter från samtliga myndigheter för kunskapsspridning samt för att diskutera förvaltning och utveckling av systemet.

Bedömning av samordning av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation

Bedömningen är att leveransen under 2023 varit tillfredsställande men i takt med ökat behov både inom Kustbevakningen och från externa myndigheter ser vi behov av att ytterligare utveckla organisation och strukturer för att löpande kunna leverera en än mer aktuell och kvalitativ sjölägesbild.

4.3 Bidrag till fredsfrämjande verksamhet

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska redovisa vidtagna åtgärder för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen på området.

Sverige vill med den nationella handlingsplanen stärka kvinnor som aktörer för fred och säkerhet. Kustbevakningen har under 2023 deltagit i det myndighetsgemensamma arbetet med Sveriges nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet 2016–2020 och i arbetet att ta fram en ny handlingsplan för perioden 2024–2028.

Kustbevakningen har i den myndighetsgemensamma arbetsgruppen som finns kopplad till arbetet bidragit med expertkunskap inom myndighetens verksamhetsområde framförallt inom civilt säkerhetsarbete i den maritima miljön. I arbetet har Kustbevakningen bland annat föreslagit att handlingsplanen i större omfattning skulle kunna beskriva arbetet i områden som drabbas av konsekvenserna av konflikter (till exempel inom gränskontroll och flyktmottagande) och inte bara fokusera på konfliktområden.

*Åter-
rapporterings-
krav*

Kustbevakningen säkerställer att den personal som åker på uppdrag utomlands får utbildning i FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet, samt om den nationella handlingsplanen, för att kunna agera i linje med dessa under missionsdeltagandet. Den personal från Kustbevakningen och Sjöpolisen som deltagit i utlandsoperationer och de tjänstemän som rekryterats under 2023 för att ingå i Europeiska unionens stående styrka för gränskontroll har under 2023 genomgått de missionsförberedande utbildningarna. De senare kommer även att återkommande rapportera observationer och erfarenheter från den Europeiska unionens operativa verksamhet.

Handlingsplanen för perioden 2024–2028 beslutades om den 9 november 2023. Kustbevakningen analyserar den nya handlingsplanen för att kunna bedöma inriktning och omfattning för hur myndigheten bäst kan bidra till att handlingsplanen operationaliseras.

4.4 Brottbekämpning och ordningshållning

Inom ramen för sjöövervakningen har Kustbevakningen uppgifter inom flera områden där myndighetens kompetens är avgörande. Dessa inkluderar att förebygga, förhindra och utreda brott.

Enligt 2 § förordningen (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen har myndigheten till uppgift att självständigt ansvara för eller biträda en annan myndighet med brottbekämpning och ordningshållning i enlighet med kustbevakningslagen (2019:32) och annan författning. Enligt 4 a § ska Kustbevakningen delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet.

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska samlat redovisa myndighetens verksamhet inom brottbekämpning och ordningshållning. Redovisningen ska omfatta samverkan med och antal tillfällen biträde lämnats till andra myndigheter inom området.

Åter-
rapporterings-
krav

Övervakning i brottsförebyggande syfte har genomförts för att förebygga och förhindra brottslig verksamhet inom Kustbevakningens ansvarsområde, exempelvis genom miljöövervakning, fiskeövervakning och övervakning av överträdelser mot sjötrafikregler (kan gälla fart, nykterhet och lanterna) och sjösäkerhetsregler. Tillsyns- och kontrollverksamheten kan övergå till brottbekämpning (denna verksamhet beskrivs mer i detalj i avsnitt 4.1).

För att skydda det maritima kulturarvet, som i kustbevakningssammanhang oftast utgörs av fornlämningsklassade vrak med tillhörande föremål, sker samverkan med främst Statens maritima och transporthistoriska museer, länsstyrelser, samt Sjöpolisen. Det kan handla om till exempel utpekande av särskilt skyddsvärda objekt, där Kustbevakningen sedan har ökad övervakning. Dykningar har under året genomförts som en del av en kartläggning av omfattningen av vrakplundring. För tredje året i rad har Kustbevakningens dykeri medverkat i EU-initierad operation med det övergripande syftet att bekämpa brottslighet som begås mot kulturegendom och kulturarvet. Inom ramen för operationen ingår att arbeta mot plundring av kulturföremål till sjöss och under ytan. Ett riktat arbete genomfördes under hösten på särskilt skyddsvärda vrak i Stockholms skärgård i samverkan med Polismyndigheten och Statens maritima och transporthistoriska museer. Kustbevakningen genomförde då dykningar och undersökningar från ytan. Dykningar har även genomförts tillsammans med Blekinge museum på ett utvalt vrak, med syftena övning i vrakdykning samt dokumentation. Inga tecken på återkan på själva vraket, eller att föremål flyttats från platsen kunde påvisas.

När det gäller deltagandet i det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet har vi medverkat i myndighetsgemensamma forum om grov organiserad brottslighet. Samverkan är viktig inom detta område och Kustbevakningen biträder andra brottsbekämpande myndigheter kontinuerligt när ärenden berör den maritima miljön. En stor del i detta arbete är informationsutbyte och underrättelseverksamhet.

4.4.1 Underrättelseverksamhet

Kustbevakningens underrättelseverksamhet övervakar, kartlägger och analyserar den maritima miljön i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslighet. Detta sker genom att inhämta information från flera olika källor samt bearbeta och analysera denna i enlighet med underrättelseprocessen. På så vis erhålls också en överblick som är unik för underrättelseverksamheten.

Underrättelseverksamheten ska vara kunskapshöjande och framåtblickande samt utgöra en nod för informationsutbyte på området. I största möjliga omfattning ska underlag från underrättelseverksamheten utgöra ett stöd för den operativa verksamheten samt ligga till grund för inriktning och planering. Arbetet med underrättelseverksamhet bedrivs såväl enskilt på myndigheten som i nära samverkan med andra myndigheter.

Underrättelsearbetet

Kustbevakningens underrättelseverksamhet utgår från myndighetens direkta brottsbekämpande uppdrag, där exempelvis fiske- och miljöbrott ingår.

Underrättelseverksamheten har under 2023 fått hantera nya frågeställningar som direkt kan relateras till det försämrade omvärldsläget. Behovet av information har under 2023 varit större än den resurs som myndighetens underrättelseverksamhet haft. Kustbevakningens fokus är att fortsatt arbeta med att inrikta underrättelseverksamheten mot att skapa en aktuell sjölägesbild för att kunna möta och hantera nya frågeställningar.

Samverkan inom underrättelseområdet

Med anledning av det försämrade säkerhetsläget har underrättelseverksamheten under 2023 fokuserats på att stärka samverkan med andra berörda myndigheter inom området brottsbekämpning och säkerhetsfrågor, såväl nationellt som internationellt. Under året har flera medarbetare inom underrättelseverksamheten slutat vilket påverkat verksamheten. Bland annat har myndigheten bemannat allt färre delar i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Under året har Kustbevakningen bemannat två av sex RUC (Regionalt Underrättelsecentrum) samt dynamiskt stöttat i två RUC-ärenden med maritim anknytning. Inom EMPACT²¹ har myndighetens arbete varit på en strategisk och operativ nivå med fokus på brott inom den direkta brottsbekämpningen.

4.4.2 Biträde

Under 2023 har Kustbevakningen biträtt andra myndigheter inom brottsbekämpning och ordningshållning vid 97 tillfällen. Spännvidden är stor rörande inom vilka områden som

²¹ EMPACT står för European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats och är en samarbetsform som antogs av Europeiska unionen 2010 med syfte att gemensamt jobba mot de mest framstående brottstyperna och hoten mot EU.

biträden skett men de områdena där Kustbevakningen mest frekvent lämnat biträde rör gränskontroll, transport, utredning, dykning och ordningshållning.

Mot bakgrund av det fortsatt försämrade säkerhetsläget och Sveriges ansökan till Nato har antalet biträden till Polismyndigheten fortsatt öka från 2022 när det gäller ordningshållning kopplat till utländska statsfartygs besök i Sverige. Parallellt med detta är det en tydlig ökning av biträden direkt kopplat mot säkerhetsläget i Östersjön.

År 2020 trädde förordningen (2020:726) om Kustbevakningens stöd till Polismyndigheten vid vissa polisiära insatser i kraft. Förordningen beskriver under vilka former och vid vilka tillfällen Kustbevakningen ska stödja Polismyndigheten effektivt mot terrorism och annan brottslighet som kan innebära fara för människors liv eller för omfattande förstörelse av egendom. Under 2023 har det inkommit en begäran om biträde enligt förordningen (2020:726) om Kustbevakningens stöd till Polismyndigheten vid vissa polisiära insatser.

4.4.3 Brottsutredning

Under året har bemanningen inom brottsutredningen förbättrats. Utbildningsinsatser har genomförts för den operativa personalen i syfte att öka kunskapen om brottsutredning för att därmed främja en ökad rättssäkerhet i myndighetsutövningen men också stärka möjligheterna till att brottsutredningar färdigställs på plats vilket bidrar till att genomströmningstiden från ingripande till åklagare kan minskas.

Den direkta brottsbekämpningen omfattas av komplicerad lagstiftning som ofta är detaljreglerad på föreskriftsnivå. Myndighetens maritima kompetens bidrar till en effektiv handläggning av brottsutredningarna. Myndigheten har genom kustbevakningslagen möjlighet att leda förundersökning gällande större delen av de brott som myndigheten ingriper mot, brott som i huvudsak har en koppling till myndighetens sjöövervakningsuppdrag. I och med detta bedriver Kustbevakningen ofta hela brottsutredningen innan den slutredovisas till åklagare. Detta innebär färre mellanled, kortare handläggningstider och förutsättningar för ökad lagföring då ärendena bedrivs av personal med kompetens inom den maritima miljön där ärendena också är initierade.

Sedan den 1 januari 2023 kan ett förhandsgodkännande av strafföreläggande lämnas i samband med brottet eller senare under utredningens gång fram till det att förundersökningen slutförs. Snabbare lagföring är en effektiv arbetsmetod vid enklare brott som avsevärt minskar tiden från brott till dom. Rutinen har använts av myndigheten under året och bedöms vara effektiv.

För att öka effektiviteten inom den brottsbekämpande verksamheten krävs ökad åtkomst till polisiära system vilket skulle skapa bättre förutsättningar för ingripande och lagföring, samt minska behovet av att begära uppgifter i varje enskilt fall från Polismyndigheten. Det är en brist att Kustbevakningen saknar direktåtkomst till körkortbilder och passbilder. Detta är något som försvårar arbetet när en misstänkt saknar identitetshandling som kan styrka identiteten. Kustbevakningen saknar även åtkomst till flera andra relevanta register såsom register med inkomstuppgifter, efterlysningsregister, vapenregistret, signalementsregistret och ordningsbotssystemet Orbit. Register och systemtillgång är viktigt för att kunna bedriva en effektiv brottsbekämpning. En av konsekvenserna av att inte ha åtkomst till dessa register är exempelvis att en person som är efterlyst av Polisen eller annan brottsutredande myndighet för grova brott kan undgå ingripande från Kustbevakningen trots att Kustbevakningen genomför ett eget ingripande eller kontroll mot samma person.

Bedömning avseende brottsutredning

Kustbevakningens bedömning är att resultatet för utredning och lagföring har utvecklats positivt under 2023. En förklarande faktor till det har varit att den personella bemanningen på inom brottsutredningen förbättrats och har varit tillfredställande för första gången sedan Kustbevakningslagens ikraftträdande.

Redovisning av verksamhetsresultat

Tabell 16

Antal ärenden	2023	2022	2021	2020	2019
Totalt antal ärenden per år	755	684	669	736	760

Källa: Durtvå och RMB

Tabell 17

Antal brottsanmälningar	2023	2022	2021
3005 Rattfylleri, inkl. grovt, under påverkan av enbart alkohol eller under påverkan av både alkohol och narkotika	43	37	6
3171 Övriga vägtrafikbrott mot trafikförordningen, fordonsförordningen m.fl. där endast böter ingår i straffskalan	75	45	38
3201 Sjöfylleri	123	123	103
3202 Fartöverträdelser till sjöss	8	11	24
3203 Övriga brott mot sjölagen med fängelse i straffskalan	65	43	44
3204 Övriga sjötrafikbrott mot sjölagen, sjötrafikförordningen och vattenskoterförordningen där endast böter ingår i straffskalan	29	17	18
4011 Brott mot jaktlagstiftningen (Jaktl 1987:259, ej illegal rovdjursjakt)	3	1	4
4012 Fiskelagen	195	211	212
4013 Övriga brott mot specialstraffrätten där fängelse ingår i straffskalan	48	54	78
5011 Narkotikastrafflagen, bruk	3	0	0
8001 Miljöbalken, miljöbrott inkl. grovt	105	100	98
8008 Miljöbalken, nedskräpning	0	0	2
8014 Lagen om åtgärder mot föroreningar från fartyg	166	125	147
8015 Brott mot områdesskydd, förseelse mot områdesskydd	7	11	18
8017 Övriga brott mot miljöbalken	7	4	3
8019 Otillåten gränsöverskridande avfallstransport, inom, till och från EU	0	0	1
8050 Fornminnesbrott genom att tillägna sig, förvärva, gömma, skada, ändra eller avyttra fornfynd	0	0	1
8051 Fornminnesbrott, övriga brott	0	0	3
Övriga brott	61	69	42
Totalt	938	851	842

Källa: Durtvå

De brott som anmäls och utreds består till stor del av de brott Kustbevakningen själva upptäcker. Ärendeinflödet har jämfört med år 2022 ökat med 10 %. Fiskebrott, miljöbrott och sjöfylleri är, likt tidigare år, de mest förekommande brott som utreds.

Många av fiskebrotten uppdagas genom att Kustbevakningen påträffar fiskeredskap utan någon märkning varför det är svårt att hänföra dem till en misstänkt person och driva ärendena vidare.

I ett antal förundersökningar har åklagare eller polis begärt biträde av Kustbevakningen i ärenden där Kustbevakningen bedöms ha särskild kompetens och förmågan att bistå med utredningsåtgärder.

Utsläppen av andra ämnen än olja ökar årligen och uppgår nu till 46 % av samtliga utsläpp som upptäcks. Merparten av utsläppen härrör, utifrån Kustbevakningens observationer och utredningar, från fartyg som rengör sina lasttankar ute till havs. Regelverket tillåter i många fall tankrengöring till sjöss, vilket gör det svårt för Kustbevakningen att i efterhand avgöra hur många av dessa som sker i enlighet med regelverket eller ej. De förundersökningar som inleds är ofta svåra att leda i bevisning då fartygen ofta hunnit lämna platsen för utsläppet men också ofta hunnit lämnat Sverige när Kustbevakningen upptäckt utsläppet. I de fall Kustbevakningen lyckas knyta utsläppet till ett fartyg som lämnat landet krävs en begäran av miljöåklagare om rättsliga åtgärder i andra länder för att nå framgång. Under året har för första gången en tankrengöring resulterat i lagföring (se avsnitt Förmåga till miljöövervakning).

Kustbevakningen har haft en viss ökning av observationer av dumpning av lastrester från fartyg ute till havs. Ett ärende har lett till lagföring, det rörde sig om miljöfarliga ämnet zinkkoncentrat och skedde utanför Ystads kust. Detta efter att Kustbevakningens flyg upptäckt ett utländskt lastfartyg på svenskt territorialhav, som under resan rengjorde däck genom att spola lastrester överbord. Lastresterna var klassificerade som farliga för den marina miljön och fick inte spolas överbord vilket innebar brott mot miljöbalken.

Foto: Pontus Björkman Goltz, Kustbevakningen

5. Krisberedskap och totalförsvaret

Totalförsvaret är Kustbevakningens mest prioriterade fråga och under 2023 har den övergripande målsättningen med arbetet varit att Kustbevakningens bidrag till totalförsvaret ska stärkas i syfte att förbättra förutsättningarna att kunna fullgöra fastställt uppdrag under höjd beredskap och krig. Arbetet innebär en stor kraftsamling och måste genomsyra Kustbevakningens hela verksamhet. För att nå målet måste Kustbevakningen arbeta såväl långsiktigt med att höja Kustbevakningens förmåga inför höjd beredskap och krig, men också med mer kortsiktiga förberedande åtgärder för att här och nu höja vår beredskap och krisledningsförmåga.

Kustbevakningen är en beredskapsmyndighet och en del av samhällets krisberedskap och totalförsvaret i fredstid, höjd beredskap och ytterst krig. Som en del av samhällets krisberedskap och totalförsvaret upprätthåller Kustbevakningen samhällsviktig verksamhet inom ramen för myndighetens ordinarie ansvarsområden.

Kustbevakningen ingår i två beredskapssektorer i det civila försvaret - Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen och Ordning och säkerhet. Myndigheten deltar också i beredskapssektor Transport när det gäller sjöfart.

Flera av myndighetens uppgifter är samhällskritisk verksamhet som måste upprätthållas, även under höjd beredskap och krig. Samtidigt ska Kustbevakningens personal och materiel kunna användas inom Försvarmakten för bland annat övervakning och transporter i krig, eller efter särskilt beslut från regeringen även vid höjd beredskap, enligt förordningen (1982:314) om utnyttjande av Kustbevakningen inom Försvarmakten. Detta innebär att Kustbevakningens resurs, vid höjd beredskap och krig, har uppgifter både i det civila och militära försvaret vilket innebär att totalförsvarsplaneringen blir extra komplex för myndigheten.

5.1 Beredskapsarbete och planering för totalförsvaret

Med anledning av den försämrade omvärldsutvecklingen har säkerhets- och totalförsvarsfrågorna fått ett allt större fokus. Det förändrade omvärldsläget innebär en ökad risk för störningar i viktiga samhällsfunktioner inom landet. Tillsammans med andra samverkande myndigheter följer Kustbevakningen händelseutvecklingen noga.

Regeringen har gett beredskapsmyndigheterna i uppdrag, Ju2020/04658 planeringsanvisningar för civila försvaret, att årligen redovisa vidtagna och planerade åtgärder, uppnådda resultat samt en bedömning av förmågan att bidra till respektive del i målet för det civila försvaret under perioden 2021–2025. Kustbevakningens förmåga inom totalförsvaret redovisades till Försvarmakten, MSB, Polismyndigheten och Regeringskansliet den 1 oktober 2023.

Kustbevakningen har under året också påbörjat ett intensivt arbete med att ta fram en strategi för totalförsvarsarbetet inom myndigheten. Mot bakgrund av komplexiteten i myndighetens beredskapsuppdrag och förhållandet till utnyttjandeförordningen kommer myndigheten under 2024 att arbeta vidare med strategin för att tydliggöra myndighetens roll och ansvar, enskilt och i samverkan med andra, för alla delar av hotskalan. Arbetet utgör också förutsättningar för myndighetens interna arbete med bland annat krigsorganisation, bemanningsplanering och prioriteringar under kommande år.

Strategiska ställningstaganden

Som ett led i Kustbevakningens beredskapsarbete har generaldirektören beslutat om ett antal strategiska ställningstaganden. Dessa ställningstaganden ligger nu till grund för det fortsatta arbetet. Under 2023 har myndigheten utifrån MSB:s metodstöd, identifierat och beslutat vilken av myndighetens verksamhet som är samhällsviktig och därför måste kunna upprätthållas även under höjd beredskap och krig. Detta utgör en viktig beståndsdel i Kustbevakningens fortsatta beredskapsarbete. Kontinuitetshantering av myndighetens verksamheter fortgår och under 2023 har fokus legat på den operativa verksamheten. Information om totalförsvaret i allmänhet och kontinuitetshantering synnerhet, är tillgängliggjord för myndighetens anställda via intranät, digitala utbildningar samt information på arbetsplatsträffar.

Arbete inom det civila försvaret

Under året har Kustbevakningen också medverkat till att stärka det civila försvaret, inte minst genom att medverka i planeringsarbetet i de båda sektorer som Kustbevakningen ingår i.

Arbetet i beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen syftar till att utveckla och säkerställa förmågan att genomföra räddningsinsatser och skydda civilbefolkningen över hela hotskalan, i första hand för att säkerställa människors överlevnad och i andra hand för att begränsa skador på egendom och miljö. Beredskapssektorns ansvarsområde omfattar flera samhällsviktiga verksamheter däribland flyg- och sjöräddningstjänst, miljöräddningstjänst till sjöss, kärnteknisk olycka och eftersökning av försvunna personer. Under året har myndigheterna i beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen arbetat med att ta fram en årsarbetsplan som ska utgöra ett verktyg för att konkretisera, beskriva och kommunicera sektorns arbete. Sektorn har också tagit fram en gemensam process för prioritering av åtgärder som ska mynna ut i ett planeringsunderlag för sektorn.

Under 2023 har arbetet i beredskapssektorn Ordning och säkerhet fokuserat på myndighetsgemensamt arbete. Myndigheterna i sektorn har bland annat tagit fram ett grunddokument för sektorns gemensamma uppgifter och rutiner för informationsdelning inom sektorn. Det har också genomförts en förmågebedömning för sektorn och en gemensam säkerhetsanalys. Myndigheterna i beredskapssektorn Ordning och säkerhet har påbörjat arbetet med en gemensam 10-årsplan samt prioritering av sektorns fokusområden under 2024. Därtill har Kustbevakningen deltagit i en övning som arrangerades av beredskapssektorn Ordning och säkerhet vilken syftade till att öva rättskedjan i olika beredskapsnivåer.

Utöver medverkan i dessa beredskapssektorer deltar Kustbevakningen som framgått även i beredskapssektorn transporter även om det inte är författningsreglerat. Inom sektorn samlas privata och offentliga aktörer som bland annat arbetar med att ta fram en gemensam lägesbild och att transportförmågan säkerställs i både kris och krig. Kustbevakningens arbete med att stärka Sjöövervakningsrådet och den civila sjölägesbildningen kan få utväxling också inom ramen för detta samarbete.

Inom beredskapsarbetet har Kustbevakningen bistått med åtgärdsförslag samt kostnadsberäkningar för civilt försvar som redovisats till MSB för att utgöra en del av underlaget till Försvarsberedningen.

Förberedelser inför Natointrädet

Som ett led i Kustbevakningens förberedelser för ett Natointräde deltar myndigheten i de Nato-samverkansmöten som MSB leder. En översyn och organisationsförändring av Kustbevakningens registratur har också genomförts i syfte att skapa robusthet för ett ökat informationsflöde bland annat med anledning av ett svensk Natomedlemskap. Nato har också diskuterats på flera samverkansmöten, såväl nationellt som internationellt i syfte att dra lärdom av andra myndigheters erfarenheter. En digital utbildning om Nato är tillgänglig för myndighetens alla anställda på intranätet. Som en konsekvens av det stundande Nato-medlemskapet har Kustbevakningen också bistått med ett ökat antal biträden till andra myndigheter.

Stärkt försörjningsberedskap

Under året har arbete för att stärka myndighetens försörjningsberedskap genomförts. Projektet ”Utveckling av näringslivets medverkan i totalförsvaret – Kustbevakningen” har genomförts med målsättningen att skapa en ökad tydlighet gentemot leverantörer och samverkansmyndigheter/organisationer gällande bland annat vilka beroenden Kustbevakningen har som civil myndighet gentemot näringslivet samt hur kontinuiteten kan säkerställas vid t.ex. en kris.

Projektet syftade också till att undersöka om dessa beroenden kvarstod vid höjd beredskap/krig när förordning (1982:314) om utnyttjande av kustbevakning träder i kraft. Projektet mynnade ut i framtagandet och upphandling av vidmakthållandeavtal för KBV fartyg som ska fungera under hela hotskalan. Avtalen med varven innebär långsiktighet och kontinuitet, vilket kommer att ge bättre planeringsförutsättningar och effektivitet. Resultatet kommer att innebära högre tillgänglighet på Kustbevakningens fartyg och därmed ett robustare bidrag till totalförsvaret.

5.2 Stöd till Försvarsmakten under höjd beredskap och krig

I händelse av krig kan personal och materiel från Kustbevakningen komma att användas inom det militära försvaret för övervakning, transporter och andra uppgifter enligt närmare överenskommelse mellan Försvarsmakten och Kustbevakningen. Regeringen får föreskriva att detsamma kan gälla även under höjd beredskap. De resurser som ianspråktagas från Kustbevakningen nyttjas och leds av Försvarsmakten och ingår då i Försvarsmaktens krigsorganisation. Kustbevakningen och Försvarsmakten har en överenskommelse för 2021–2025 som utgör grunden för den samverkan som skett under året.

Genomförd och planerad verksamhet

Under 2023 har generaldirektörerna på Kustbevakningen och Försvarsmakten haft möte i syfte att säkerställa framdrift av samverkan mellan de båda myndigheterna. Samverkansmöten har även hållits på stabsnivå samt mellan Kustbevakningens operativa avdelning och marinstaben. Samverkan mellan de båda myndigheterna fungerar väl och arbete pågår för att tydliggöra hur Försvarsmakten fullt ut ska kunna utnyttja resurser och personal från Kustbevakningen vid höjd beredskap och krig.

Under året deltog Kustbevakningen i förvarsmaktsövning Aurora 23. Erfarenheterna visar bland annat på vikten av gemensamma övningar för att kontinuerligt förbättra samverkan och samarbete.

5.3 Övningsverksamhet inom totalförsvarsarbetet

För att säkerställa och pröva förmågan inom den egna organisationen och med samverkande aktörer, både nationella och internationella, är övningar en viktig del inom krisberedskap och totalförsvarsplaneringen. Förmågan stärks genom hela processen med planering, genomförande och erfarenhetshandling. Övningsverksamhet genomförs både internt inom ramen för Kustbevakningens uppdrag, inom beredskapssektorerna med fokus på civilt försvar samt med stöd av överenskommelsen med Försvarsmakten gällande det militära försvaret.

Samverkansövning i Värnen - miljöräddning och effektivare skydd av dricksvattentäkter

Kustbevakningen genomförde tillsammans med flera samverkansorganisationer den näst största nationella miljöräddningsövningen till sjöss någonsin. Totalt samarbetade cirka 80 personer och på plats fanns flera enheter från Kustbevakningen, räddningstjänster samt SSRS.

Ett utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen i Vänern kan orsaka både allvarliga skador på miljön och stora socioekonomiska konsekvenser för de drabbade kommunerna och även påverka tillgången till dricksvatten för befolkningen. Under genomförandet övade ett stort antal aktörer att samverka för att sanera ett utsläpp av olja eller andra farliga ämnen. Aktörerna som deltog i övningen kom från statliga myndigheter, kommunala räddningstjänstförbund, frivilligorganisationer samt näringslivet. I anslutning till övningen genomfördes ett seminarium med workshop vars syfte var att diskutera det fortsatta arbetet.

Nätverkandet och samarbetet under övningen och seminarium/workshop har ett stort mervärde då det inkluderar flera aktörer som berörs eller har ett ansvar vid ett utsläpp i Vänern. Särskilt viktigt är samarbetet mellan näringslivet, handelsflottan, staten, kommuner och frivilliga som alla har en viktig del i att bygga robusthet inom det civila försvaret.

Försvarsmaktsövning Aurora 2023

Under våren genomfördes försvarsmaktsövningen Aurora 23 och Kustbevakningen deltog i den marina delen i övningen. Kustbevakningens deltagande i Aurora 23 är ett av delmålen inom ramen för den överenskommelsen mellan Försvarsmakten och Kustbevakningen som myndigheterna ingått i syfte att förtydliga hur Försvarsmakten ska kunna nyttja Kustbevakningen på bästa sätt vid höjd beredskap och krig.

Syftet med Kustbevakningens deltagande var att öva det praktiska genomförandet av de överenskomna uppgifter som Kustbevakningen ska kunna utföra åt Marinen vid ett operativt ianspråktagande enligt förordning (1982:314) om utnyttjande av Kustbevakningen inom Försvarsmakten. Även hur Kustbevakningens operativa resurser ska ledas och styras av Försvarsmakten vid ett operativt ianspråktagande övades under Aurora 23.

Aurora 23 gav möjlighet att testa ledning, styrning samt operativt ianspråktagande av Kustbevakningen av Försvarsmakten och särskilt Marinen. Under övningen utfördes flera av de uppgifter som myndigheterna har kommit överens om är lämpliga uppgifter att utföras av Kustbevakningen. Övningen har lett till fortsatt god utveckling av samarbetet mellan Marinen och Kustbevakningen. Erfarenheter från Aurora visar att ett säkert och fungerande ledningssystem är av högsta prioritet. En annan erfarenhet från övningen visar

på behov av att fortsatt utveckla säkert samband mellan de båda myndigheterna, såväl mellan staber som mellan enheter. Det finns också andra lärdomar att dra från övningen såsom vikten av likvärdiga övningsdygn.

Marin höstövning 23

Under hösten genomför Fjärde Sjöstridsflottiljen Marinövning Höst 23 under sju dygn, tillsammans med inbjudna förband. Övningen genomförs i Stockholms södra skärgård samt till sjöss utanför Berga. Övningen var tredimensionell och funktionsbaserad med fokus på undervattensstrid. En av övningsmålsättningarna, för Marinen, är att bereda möjlighet till samverkan med andra myndigheter, så som Kustbevakningen.

Som samverkande myndighet med Försvarsmakten deltog Kustbevakningen höstövningen. Kustbevakningens deltagande i övningen utgick från de uppgifter som myndigheterna kommit överens kan vara aktuella vid ett operativt ianspråktagande av Kustbevakningen vid höjd beredskap och krig.

Enheter genomförde momentövningar vilket gav bra erfarenheter på besättningsnivå samt möjlighet för operativ ledningspersonal att delta som observatörer och validera uppgifter inom ramen för överenskommelsen. Erfarenheterna från Aurora visade behov av bland annat samverkansofficier under pågående samverkan. Under momentövningen hade en av Kustbevakningens enheter en samverkansofficier ombord från Marinen vilket var mycket värdefullt.

Övning om rapportering under höjd beredskap

2022 fick Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Försvarsmakten ett regeringsuppdrag (Ju2022/02410) att pröva det nationella beredskapssystemets förmåga avseende rapportering under höjd beredskap. Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna, däribland Kustbevakningen, pröva förmågan till rapportering och framtagande av samlade lägesbilder under höjd beredskap, utveckla arbetsformer för rapportering samt genomföra kunskaps- och förmågehöjande insatser. Slutsatserna från arbetet redovisas till Regeringskansliet senast den 1 april 2024.

En övning har genomförts under året där flera funktioner, befattningshavare, system och interna rutiner testades under ledning av en lokal övningsledare.

Kustbevakningen utförde sina delar i övningen utan större anmärkningar och med fullgott resultat utifrån ställda övningsmål. Det finns alltid möjligheter till förbättrad förmåga inom samband och att det kan finnas anledning att anpassa olika beredskapsfunktioner till nya krav inom totalförsvaret.

6. Materiel och lokalförsörjning

Kustbevakningen är fortsatt påverkad av konjunkturen och omständigheter i omvärlden samt av förändringar i bolagsstrukturer inom både varvsindustri samt fastighetsbranschen. Exempel på detta är bland annat nedläggningen av DAMEN - Oskarshamns varvet, vilket ytterligare reducerat antalet svenska varv och presumtiva leverantörer. Trenden leder till bland annat kostnadsökningar och förseningar för både materiel- och lokalprojekt och för underhåll och vidmakthållande. Mot bakgrund av detta har bland annat ett antal projekt fått avbrytas under året.

För att möta dessa utmaningar har myndigheten under året arbetat fram en del förändringar i de avtal för vidmakthållande av fartyg och båtar som förnyades vid årsskiftet. Bedömningen är att när dessa avtal är implementerade bör det leda till en mer säker och långsiktig planering avseende underhåll och vidmakthållande, vilket i sin tur borgar för en ökad tillgänglighet för fartyg samt båtar och därmed även en ökad robusthet i linje med det pågående totalförsvarsarbetet.

Under året har det pågått ett antal förstudier som kommer att avslutas och under 2024 övergå till anskaffningsfas. Dessa är bland annat projekten arbetsbåtar, övervakningsbåtar samt ROV.

För att möta utmaningarna inom fastighetsbranschen har myndigheten under året utvecklat hanteringen av entreprenader och hyreskontrakt. Vidare har problematiken avseende den eftersatta infrastrukturen på framförallt kajer blivit tydligare på nuvarande etableringar. Renoveringar av kajer och tillhörande undervattensarbeten är kostnadsdrivande och bidrar starkt till ökande hyreskostnader för myndigheten.

Det har under året även skett ett arbete med att utveckla planeringen inom både materiel och lokalförsörjning, vilket har resulterat i en planering där fler av myndighetens materielsystem har tydliga beslutspunkter för deras livscykel. Detta ger en tydlig bild av myndighetens framtida behov om finansiering av materiel och lokaler.

7. Personal- och kompetensförsörjning

7.1 Rekrytering och personalförsörjning

Kustbevakningen är en kunskapsintensiv organisation och arbetet med kompetensförsörjning syftar till att myndigheten ska kunna attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetenta medarbetare. Det är viktigt för att säkerställa att myndigheten kan genomföra en effektiv, säker och kvalitativ verksamhet.

Fortsatt satsning på personalförstärkning

Kustbevakningen fick 2023, liksom föregående år, ett utökat anslag och har i enlighet med de rekryteringsbehov som presenterats i myndighetens budgetunderlag fortsatt de rekryteringssatsningar som inleddes under 2022. Två nya kursstarter för grundutbildningen har hållits under året och rekrytering av andra förmågeskapande kompetenser till stödverksamheten har genomförts.

Rekrytering sker löpande utifrån behov vilket under året resulterade i 38 tillsvidareanställningar i form av nyrekryteringar till myndigheten, femton fler än 2022, och totalt tio tidsbegränsade anställningar (exkl. aspiranter) vilket är tre fler tidsbegränsade än föregående år.

18 respektive 24 nya aspiranter har påbörjat sin grundutbildning i januari respektive augusti 2023. Prognosen för utnämning av de aspiranter myndigheten haft i verksamhet 2023 presenteras i sammanställningen nedan. De förändrade antagningskraven från och med den aspirantklass som anställdes i augusti 2023 innebär att kurserna fartygsbefäl- och maskinbefäl klass VII tagits bort som förkrav och istället ingår i grundutbildningen som förlängs om dessa förkunskaper saknas.

Aspiranter	Antal	Verksamhet	Utnämning *
Klass 2022	16	Praktik	Maj-juni 2024
Klass 2022	6	MBVII	Januari 2025
Klass 2023 jan	9	Praktik	Augusti 2024
Klass 2023 jan	9	MBVII	Januari 2025
Klass 2023 aug	7	Praktik	April 2025
Klass 2023 aug	17	MBVII och/eller FBVII	Januari-juni 2026

* Utnämning till kustbevakningstjänsteman sker direkt efter praktik alternativt efter slutförda studier fartygsbefäl klass VII (FBVII) och/eller maskinbefälklass VII (MBVII) för de aspiranter som inte läst kurserna innan påbörjad anställning i Kustbevakningen.

Den interna rörligheten är hög inom myndigheten. Detta beror på att kompetens ofta behöver sökas internt till tidsbegränsade uppdrag. Myndigheten hade per den 31 december 2023 totalt 103 personer med internt tidsbegränsade anställningar. Det är en ökning med 29 personer jämfört med året innan.

Tabell 18

Antal anställda* per kompetenskategori	2023	2022	2021
Kärnverksamhet	512	563	535
Ledning	73	67	70
Stöd	269	251	263
Aspirant under grundutbildning	65**	**	**
Totalt	919	881	868

* Tabellen visar tillsvidare- och tidsbegränsade anställningar inklusive timanställningar vid årets slut, utifrån den BESTA-kodning som finns i myndigheten. ** Fr.o.m. 2023-12-31 har aspirant under grundutbildning ingen kompetenskategori. Tidigare år har de ingått i kompetenskategorin kärnverksamhet. För antal årsarbetskrafter och medelantal anställda, se finansiell redovisning avsnitt 13.

Tabellen ovan baseras på kompetenskategorier²². I kategorin kärnverksamhet utgörs operativ personal av kuststationerna, flygkuststationen och delar av ledningscentralen. Medelåldern inom myndigheten under året var 45 år, vilket är oförändrat mot de två sista åren.

Under året har 45 medarbetare lämnat myndigheten till följd av pension, uppsägning på egen begäran samt avslut av tidsbegränsade anställningar, vilket är två mer än föregående år.

Kustbevakningen har, liksom andra myndigheter, fått i uppdrag av regeringen att skapa praktikplatser för att ta emot personer med funktionsnedsättning respektive nyanlända arbetssökande. Myndigheten har möjlighet att ta emot en praktikant på 50 procent i samband med att grundutbildning för aspiranter genomförs. Under 2023 har vi på grund av ökad rekryteringstakt och genomförande av grundutbildningen inte haft möjlighet att ta emot någon praktikant.

*Regerings-
uppdrag*

²² Kompetenskategorier är en modell som används inom statsförvaltningen för att kunna gruppera och redovisa arbetsuppgifter för anställda.

7.1.1 Arbete för jämnare könsfördelning

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska redovisa sitt arbete med att uppnå en jämnare könsfördelning i myndighetens personalsammansättning.

Målsättningen är att öka antalet kvinnliga anställda inom kärnverksamheten till minst 25 procent fram till år 2025. För att uppnå en jämnare könsfördelning arbetar Kustbevakningen efter den strategi och åtgärdsplan som togs fram 2017. Strategin och åtgärdsplanen har hittills inte nått avsedd effekt. Under årets senaste antagning till Kustbevakningens grundutbildning skulle första effekten av de förändrade antagningskraven visa sig vara otillfredsställande. Tabellen nedan visar andel kvinnor inom respektive kompetenskategori. Jämfört med år 2022 har myndigheten år 2023 ökat andel kvinnor inom ledning och en marginell minskning har skett inom kärnverksamheten. Stödverksamheten är oförändrad.

Tabell 19

Andel kvinnor av antal anställda (%)	2023	2022	2021
Kärnverksamhet	19	20	20
Ledning	32	24	24
Stöd	41	41	42
Aspiranter under grundutbildning	19*	*	*
Samtliga anställda	27	26	27

* Fr.o.m. 2023-12-31 har aspirant under grundutbildning ingen kompetenskategori. Tidigare år har de ingått i kompetenskategorin kärnverksamhet.

Andel kvinnliga sökande till grundutbildningen med start i januari 2023 var 18 procent. Av de aspiranter som antogs var 16 procent kvinnor d.v.s. tre kvinnor anställdes till en klass med 18 aspiranter.

Andel kvinnliga sökande till grundutbildningen med start i augusti 2023 var 19 procent. Av de aspiranter som antogs var 21 procent kvinnor dvs. fem kvinnor anställdes till en klass med 24 aspiranter.

Till grundutbildningen med start i augusti 2023 förändrades antagningskraven med förhoppningen att öka totalt antal sökanden och på så sätt även få in fler kvinnliga sökanden. Antalet sökande totalt ökade markant även om andelen kvinnliga sökande bara ökade marginellt. Det medförde ett ökat antal kvinnliga sökanden sett till antal, vilket är positivt, men en lägre andel än tidigare år mötte de kriterier som gäller för att vara antagningsbara, varför antalet antagna kvinnor blev lägre än myndigheten hoppats på. Kustbevakningen ser fortsatt ett behov av att utveckla rekryteringsarbetet för att attrahera och rekrytera kvinnliga kandidater.

För att öka andelen kvinnor, i synnerhet inom kärnverksamheten, pågår ett långsiktigt arbete med attraktionsskapande aktiviteter och att synas på andra arenor. Detta för att synliggöra Kustbevakningens grundutbildning och för att öka intresset för Kustbevakningens verksamhet hos kvinnor. Under våren 2023 tog till exempel Kustbevakningen fram ytterligare film- och bildmaterial inför rekryteringskampanjen för grundutbildningen med start 2023 och 2024 som delvis hade fokus på att kunna kombinera familjeliv med kustbevakningsarbete.

Med avsikt att nå ut brett med Kustbevakningens arbete och Kustbevakningen som arbetsgivare har myndigheten under året deltagit vid olika mässor. Dessa har bland annat varit SJÖLOG på Chalmers tekniska högskola i Göteborg samt Kalmar Career Event på Sjöfartshögskolan i Kalmar, Blekinge arbetsmarknadsmässa, samt minimässa i Stockholm och Karlskrona arrangerat av Försvarmakten.

Vid rekryteringen av tjänstemän för deltagande i europeisk gränskontrolloperation strävar Kustbevakningen efter att ha mixade besättningar så att både män och kvinnor ingår i alla besättningar, dels för att uppnå en jämställd operativ verksamhet, dels för att kunna utföra operativa uppdrag (flyktingmottagande) med ett genusperspektiv. Detta innebär bland annat att uppdraget utförs utifrån en förståelse för; att behov hos och hot mot kvinnor och män kan se olika ut, att det kan finnas motvillighet att ta hjälp från personer av motsatt kön och att män i vissa kulturella sammanhang kan ha större tillgång till information än kvinnor.

I utlandsoperationen Themis som genomfördes under året, har totalt 14 medarbetare deltagit från Kustbevakningen. I årets utlandsoperation deltog tre kvinnor från Kustbevakningen. Därmed närmade Kustbevakningen sitt mål med minst en kvinna i varje besättning jämfört med 2022 då inga kvinnor ingick i besättningarna.

7.2 Utbildning och kompetensförsörjning

Grundutbildning

Under 2023 har grundutbildningen genomförts som planerat för det utökade antal aspiranter myndigheten haft i verksamhet. 14 aspiranter har utnämnts under året.

En aspirantklass rekryterades under hösten 2022 och påbörjade sin grundutbildning i januari 2023. Ytterligare en aspirantklass rekryterades under våren 2023 och påbörjade sin grundutbildning i augusti 2023. Samtidigt fortsatte de aspiranter som påbörjade grundutbildningen i september 2022 sina studier i Karlskrona fram till oktober 2023 innan de påbörjade sin sjö tjänstpraktik. Under 2023 genomförde som mest 64 aspiranter sin grundutbildning i Karlskrona fördelat på tre klasser.

Hela Kustbevakningen påverkas av utökad rekryteringstakt och genomförande av grundutbildningen då denna förutsätter att ordinarie verksamhet tillhandahåller lån av personal, båtar och materiel i utökad omfattning för att säkerställa att genomförandet av grundutbildningen kan ske som beslutat. Under 2023 har ett fokus varit att säkerställa en hållbar planering för den utökade rekryteringen av fem aspirantklasser som beslutats för åren 2022–2024.

Repetitions- och vidareutbildning

Årligen genomförs en rad olika utbildningsinsatser i Kustbevakningen i enlighet med fastställd utbildningsplan. Behörighetsgivande repetitions- och vidareutbildningar har genomförts enligt plan och vi har därmed säkerställt att våra kustbevakningstjänstemän har rätt behörigheter.

Kustbevakningen har under 2023 utbildat tio nya räddningsledare som genomgått Kustbevakningens räddningsledarutbildning på 4 veckor. Fyra nya räddningsdykare har rekryterats och i samverkan med Försvarmakten utbildats. Fem nya Kustkon-instruktörer har genomgått Kustbevakningens interna instruktörsutbildning och tillförts verksamheten.

En intern repetitionsutbildning i stabsmetodik har tagits fram och ca 50 medarbetare har genomgått den för att öka kunskapen och kompetensen att agera i stab.

Tabell 20

Antal utbildningsdagar *	2023	2022	2021
Grundutbildning aspiranter inklusive praktik	17 516	9 732	14 550
Vidareutbildning	4 387	5 231	3 983
Summa	21 967	14 963	18 533

* Uppgifterna för samtliga år är beräknade utifrån 7 dagar/vecka inom grundutbildning och 5 dagar/vecka inom vidareutbildning.

7.3 Sjukfrånvaro

Tabell 21

Sjukfrånvaro (%)	2023	2022	2021
Alla anställningar	2,46	3,17	2,64
Andel med minst 60 dagars sjukfrånvaro	30,05	30,03	27,62
Alla kvinnor	3,13	4,22	3,56
Alla män	2,21	2,79	2,3
Alla yngre än 30 år	1,26	3,18	2,28
Alla mellan 30–49 år	2,55	3,21	2,84
Alla 50 år och äldre	2,47	3,10	2,32

Sjukfrånvaron har minskat från 2022 inom samtliga ålderskategorier och kön men andel med minst 60 dagars frånvaro är oförändrad mellan 2022 och 2023.

8. Informationssäkerhet

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska övergripande redovisa hur myndigheten har arbetat för att stärka sin informationssäkerhet och för hur den planerar att möta framtida behov, bl.a. utifrån aktuella digitaliseringsinitiativ. Myndigheten ska särskilt redovisa vidtagna åtgärder för att utveckla den interna styrningen och uppföljningen av informationssäkerhetsarbetet inklusive myndighetsledningens roll i detta.

Åter-
rapporterings-
krav

Kustbevakningens arbete med informationssäkerhet har sin utgångspunkt i myndighetens ledningssystem för informationssäkerhet, KLIS (Kustbevakningens ledningssystem för informationssäkerhet). Ledningssystemets struktur och uppbyggnad baseras i sin helhet på den internationella standarden ISO 27000, 27001 samt 27002, i enlighet med kraven i MSBFS 2020:6. Grunden i informationssäkerhetsarbetet består av processororienterade säkerhetsfunktioner som exempelvis omfattar säkerhetsanalyser, informationssäkerhetsklassificering, incidenthantering och riskhantering. Säkerhetsaspekter omhändertas under informationens hela livscykel, från anskaffning, utveckling till avveckling.

Ledningssystemets syfte är att kontinuerligt och över tid utveckla myndighetens förmåga att skydda sina informationstillgångar utifrån den identifierade hotbilden i varje givet sammanhang. Samtidigt ska informationstillgångarnas säkerhet garantera att myndigheten ska kunna fullfölja sina uppdrag. Informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet, spårbarhet och tillgänglighet ska värderas och bedömas, för att underlätta genomförande av uppdraget i stort.

Informationssäkerhetsarbete

Informationssäkerhetsarbetet på Kustbevakningen har under 2023 präglats av stora införandeprojekt. Några av de största projekten handlar om införande av ett nytt lönesystem, nya system för kompetenshantering och personalplanering, nytt system för uppföljning av flygvärdighetskraven, samt utökning av myndighetens flygförmåga genom UAS (Unmanned Aircraft System). Dessa projekt, samt även andra mindre projekt har i sin helhet följt kraven ställda i riktlinjen om informationssäkerhet som beskriver hur informationen ska hanteras i varje givet ögonblick under en införandefas. Då man redan tidigt i arbetet med de största projekten identifierat behov av en hög informations-säkerhetsnivå, har myndighetens informationssäkerhetsresurser dedikerats projekten i syfte att säkerställa adekvat skydd för de aktuella informationsmängderna.

I enlighet med ISO 27000 har informationssäkerhet omhändertagits från planeringsfasen vidare till implementeringsfas. Innan införande och driftgodkännande av nya system genomförs penetrationstester för att identifiera eventuella brister i systemet så att dessa brister ska kunna åtgärdas för att verifiera ett säkert införande.

Samtidigt har ett behov av utveckling av ledningssystemet identifierats för att möta dagens utveckling och det aktuella hotet. Dataskydd och IT-säkerhet är delar som tillsammans med de organisatoriska och administrativa delarna utgör en helhet i arbetet med informationssäkerhet. Myndighetens arbete med att säkerställa en robust och säker IT-miljö och ett systematiskt dataskyddsarbete är därför viktiga delar i informations- och cybersäkerhetsarbetet.

Då myndigheten har ett brett uppdrag med ett flertal samverkansaktörer ställs det höga krav på säkerhetsmedvetenhet och en välutvecklad säkerhetskultur, i syfte att säkerställa skydd av information samt förmåga att kommunicera olika typer av information. Det strukturerade systematiska arbetssättet, som har sin utgångspunkt i ledningssystemet, har bidragit till en ökad medvetenhet inom området och en utveckling av myndighetens säkerhetskultur. Under 2023 har en tydlig positiv trend avseende utveckling av myndighetens säkerhetskultur påvisats, vilket bland annat resulterat i större efterfrågan av stöd av myndighetens expertfunktioner inom området.

Förutom det operativa arbetet inom ramen för myndighetens arbete med digitalisering, har även utbildningsinsatser genomförts. Utbildning i informationssäkerhet, dataskydd och IT-säkerhet är en integrerad del i Kustbevakningens aspirantutbildning, och det genomförs även regelbundna utbildningar för alla nyanställda. Syftet med utbildningsinsatserna är att tidigt utveckla medarbetarnas medvetenhet inom området och att förstärka och förbättra säkerhetskulturen inom myndighetens alla nivåer. Säkerhetskulturen är en grundförutsättning för adekvat data och informationsskydd samt cybersäkerhet. Den mänskliga faktorn är ofta den svaga länken, vilket också har visat sig i årets incidentrapporteringar.

Som en indikator avseende myndighetens alltmer utvecklade säkerhetskultur, kan nämnas en tydlig trend med ökade anmälningar av informationssäkerhetsrelaterade incidenter. Under 2023 har dock inga allvarliga incidenter som krävt en återrapporering till någon av de ansvariga myndigheterna rapporterats.

En medveten åtgärd i syfte att förbättra säkerhetskulturen återspeglas i ett flertal informationsinsatser, både digitalt via den interna hemsidan, och i analogt format. Bland annat har medarbetarna informerats om riskerna med sociala medier, phishingproblematik och aspekterna kring social engineering. Varje år genomförs regelbundna informationsinsatser i anslutning till informationssäkerhetsmånaden med fokus på myndighetsanpassad information i enlighet med temat från MSB.

Kustbevakningen har redan efter lagens ikraftträdande 2018 identifierat dataskydd som en viktig del i arbetet med informationssäkerhet. Det rättsliga perspektivet har under 2023 fått ett allt större inverkan på arbetet, inte minst med hänsyn till säkerhetsskyddslagen och kraven avseende informationssäkerhet kopplade till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. I syfte att stärka säkerhetsmedvetenheten och informationsskyddet utifrån dataskyddsregelverket och säkerhetsskyddslagen är de rättsliga perspektiven integrerade i myndighetens utbildning i informationssäkerhet.

Arbetet med informationssäkerhet i enlighet med myndighetens ledningssystem för informationssäkerhet bedrivs numera i sin helhet tvärfunktionellt, det vill säga som ett samspel mellan ett antal funktioner som i sin tur är specialiserade på olika typer av skydd. De organisatoriska åtgärderna är tydligt beskrivna i ledningssystemet och följs i varje given del i de beslutade processerna. Till dessa finns ett antal IT-säkerhetsrelaterade, dvs. tekniska åtgärder kopplade, som bedöms och anpassas utifrån informationsmängdens värde. Även personalsäkerhet och fysisk säkerhet omhändertas som ett led i ett systematiskt och effektivt arbete inom området. En framgångsindikator som gjorts tydlig under 2023 är samspelet mellan de olika funktionerna. I arbeten där myndighetens resurser allokerats i enlighet med ovan beskrivning, har tydliga framgångar identifierats tidigt i arbetet. Med tanke på det omfattande förändringsarbetet inom området har myndigheten mötts av vissa utmaningar, till stor del kopplade till resursbrist.

Avseende myndighetsledningens roll i arbetet med informationssäkerhet rapporterar dataskyddsombud och säkerhetsskyddschef löpande till ledningen. Frågorna följs upp

kontinuerligt. Ledningens genomgång görs en gång per år med syftet att informera ledningen om huruvida de genomförda säkerhetsåtgärderna återspeglar myndighetens skyddsbehov. Förutom detta informeras ledningen även om de största riskerna inom arbetet och förutsättningar för att uppnå ledningens målsättning och inriktning med informationssäkerhetsarbetet.

Sveriges framtida eventuella Nato-inträde har också inneburit förberedelser där Kustbevakningen deltagit vid olika informationsinsatser avseende informationshantering inom Nato.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att 2023 präglats av ett intensivt arbete med informationssäkerhet där den oroande samhällsutvecklingen och hotbildsförändringen krävt snabba anpassningar och åtgärder. Myndigheten har förstärkt sitt fokus på området och också stärkt den grundläggande IT-säkerheten.

9. Miljöledningsarbete

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska redovisa vidtagna åtgärder för att bidra till en ökad uppfyllelse av de miljö kvalitetsmål och delar av Generationsmålet som är av relevans för myndighetens verksamhet.

Åter-
rapporterings-
krav

Kustbevakningen har Sveriges miljömål och klimatomål som riktmärken för miljöarbetet och de visar vägen mot en hållbar utveckling tillsammans med Agenda 2030. Det övergripande syftet med Generationsmålet och de 16 miljö kvalitetsmålen är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Alla behöver bidra till samhällsomställningen men det offentliga behöver gå före. Kustbevakningens grunduppdrag handlar om att bidra till att framtida generationer kan ta del av havsmiljön på samma sätt som vi kan idag. Det görs genom Kustbevakningens arbete med att förhindra och bekämpa skadliga utsläpp från sjöfarten, annan miljöövervakning, kontroll och övervakning av fiskenäringen och kontroll av last som transporteras med fartyg. I och med denna verksamhet bidrar vi till en ökad uppfyllelse av fyra utav miljö kvalitetsmålen. Dessa är *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *Ett rikt växt- och djurliv*, *Giftfri miljö* och *Levande sjöar och vattendrag*.

Beslutade interna miljömål

En miljöutredning utfördes under hösten 2022 och den visade inom vilka områden som Kustbevakningen har störst negativ miljöpåverkan och var fokus på miljöförbättrande åtgärder bör vara. Dessa områden är:

- förbrukning av kemikalier
- avfall (icke-farligt och farligt avfall)
- upphandlingar och inköp
- tjänsteresor med framförallt bil
- förbrukning av fossila drivmedel till fartyg, flygplan och operativa fordon
- utsläpp av koldioxid

Utifrån dessa områden har 11 interna miljömål tagits fram och beslutats under 2023. Det finns sen tidigare två befintliga mål för tjänsteresor. De här 13 miljömålen ger en riktning och prioritering för verksamheten gällande det interna miljöarbetet. En sådan styrning är nödvändigt för att kunna uppnå en hög miljöprestanda och för att kunna bidra till de nationella klimatomålen och miljö kvalitetsmålen på ett effektivt sätt. En handlingsplan för att nå dessa mål kommer att fastställas under början av 2024.

Fossilfri fartygsflotta

För att kunna göra omställningen till en fossilfri fartygsflotta och nå det nationella etappmålet för inrikes transporter har Kustbevakningen sen tidigare tagit fram rapporten ”Uppdrag att analysera och föreslå hur myndighetens fartygsflotta skulle kunna bli fossilfri” och följt upp med ”Genomförandeplan 2021–2025 Fossilfri fartygsflotta”. Åtgärderna har inte kunnat genomföras i nödvändig takt inom ramen för nuvarande anslagstilldelning vilket har inneburit att det inte har kunnat göras några större förflyttningar under 2023.

Fokus har under året varit att ta fram ett koncept gällande energieffektiv fartygsdrift. Konceptet består av en riktlinje, utbildningsupplägg och energimätningssystem. Innehållet i riktlinjen är rekommenderade marsch- och ekonomifarter för de olika

fartygsserierna och hur ledning och planering av verksamheten kan minimera bränsleförbrukningen. Detta arbete kommer att fortgå under 2024.

Tjänsteresor och möjlighet till att tanka HVO100

Kustbevakningen har under 2023 närmat sig de nivåer för antal tjänsteresor som var innan pandemin vilket ger en ökning av koldioxidutsläppen mot de senaste åren. Under slutet av år 2022 så uppdaterades Kustbevakningens fordonsflotta med elva eldrivna tjänstebilar. Detta har lett till minskning av koldioxidutsläpp från våra resor med tjänstebilar med ungefär 24,8 ton under 2023. Därmed går det att fastställa att denna åtgärd med utbytet av tjänstebilar har gett en stor effekt. Det är ett bra steg för att kunna reducera Kustbevakningens utsläpp från tjänsteresor som är höga i jämförelse med andra statliga myndigheter.

Ett annat steg som har tagits för att minimera koldioxidutsläppen, är att det nu ges möjlighet att tanka HVO100 i de personbilar och i de lätta lastbilar som drivs på diesel.

Internationellt

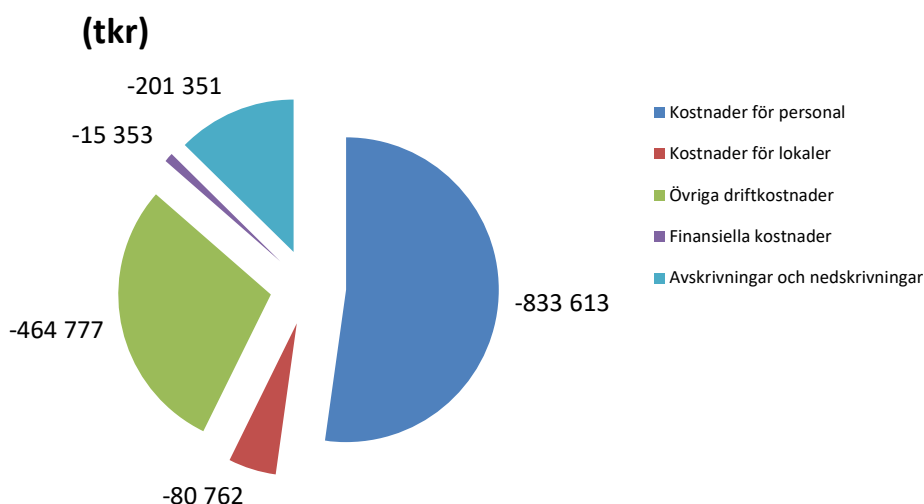
Kustbevakningen tog över ordförandeskapet i North Atlantic Coast Guard Forum (NACGF) under hösten. Ordförandeskapet innehåller under ett år. Forumet är ett samarbete mellan kustbevakningsfunktioner i 18 olika länder och är en viktig plattform för kunskapsspridning och kunskapsbyggande. Det är också viktigt för att kunna dela erfarenheter och svårigheter inom gemensamma områden. Kustbevakningen har under ordförandeskapet valt temat "Greening the Blue- Promoting sustainable practises in Coast Guard functions". Syftet med det högst aktuella temat är att skapa mer kännedom kring klimatförändringarna, hur omställningen kan gå till och hur klimatförändringarna påverkar arbetet inom olika kustbevakningsfunktioner. Målsättningen är att skapa bättre förutsättningar för att kunna göra förflyttningar i rätt riktning för omställningen och för att öka robustheten inom de olika ländernas kustbevakningar.

En mer detaljerad redovisning av myndighetens miljöarbete, som inkluderar bland annat förbrukningstal, återfinns i den förordningsstyrda årliga miljöredovisningen. Redovisningen lämnas till regeringen och Naturvårdsverket samtidigt som årsredovisningen lämnas in.

10. Ekonomi och ekonomiska nyckeltal

10.1 Ekonomiskt utfall

Under 2023 har myndigheten använt intäkter av anslag motsvarande 1 513 816 tkr. Bidrag motsvarande 60 739 tkr har tillgodoförts, men även andra intäkter på totalt 16 541 tkr har använts för att finansiera myndighetens verksamhet under 2023.

Myndighetens kostnader under året var 1 595 856 tkr (att jämföra med 1 509 291 tkr för 2022). Kostnaderna fördelar sig mellan kostnader för personal 833 613 tkr, kostnader för lokaler 80 762 tkr, övriga driftkostnader 464 777 tkr, finansiella kostnader 15 353 tkr samt avskrivningar och nedskrivningar 201 351 tkr.

Myndighetens totala kostnader ökade med 86 565 tkr mellan 2022 och 2023. Ökade kostnader för personal är en av orsakerna. Antalet anställda har ökat och fler aspiranter finns i utbildning. Miljöräddningsoperationen Marco Polo har påverkat såväl personalkostnader som övriga driftkostnader. Lokalkostnaderna har delvis ökat på grund av nya kontorslokaler men även för upprustning av befintliga kuststationer.

10.2 Kostnadseffektivitet och ekonomi i balans

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrevet:

Kustbevakningen ska redovisa vidtagna åtgärder för att ytterligare öka kostnadseffektiviteten i verksamheten och åtgärder för att säkerställa en verksamhet och ekonomi i balans.

Kustbevakningen fortsätter det löpande arbetet med att aktivt följa upp ekonomin, vilket ökar möjligheten att upptäcka och agera på avvikelser i god tid. Uppföljning av utfall mot budget sker månadsvis på såväl myndighets- som avdelningsnivå.

Under året har arbetet med livscykelkostnadsanalyser inför åtgärder på materiel fortsatt.

Inom myndigheten pågår arbete för minskad drivmedelsförbrukning genom satsningar på energieffektiviserande åtgärder och förbättrad styrning. En riktlinje om energieffektiv fartygsdrift kommer att tas fram. Denna kommer att innehålla rekommendationer för

Redovisning

framförande, ledning och planering av Kustbevakningens fartyg. Detta kombineras med att ett utbildningsupplägg är framtaget för myndighetens behov där bland annat simulatorutbildning inom ECO-shipping ingår. Utifrån kalkyler bedöms utbildningsupplägget inklusive anskaffning av simulatormodeller ge en tydlig effektivisering för Kustbevakningen.

Beslut har tagits om att införa en inköpsorganisation i myndigheten och implementering pågår. Inköpsorganisationen ska på sikt ge en effektivare inköpsprocess.

Satsningen på att genomföra kostnadseffektiva möten fortsätter och kontinuerligt bedöms vilken mötesform som är lämpligast.

10.3 Investeringsbudget

Enligt Bilaga 1 till regleringsbrev för budgetåret 2023 Ju2022/03703 (delvis), Fö2023/00051 (delvis) och Fö2023/01214 tilldelas Kustbevakningen nedanstående investeringsbudget för 2023. Med förkortningen AT avses utgifter som kommer att redovisas som anläggningstillgångar.

(tkr)	Budget 2023	Utfall 2023
<i>Verksamhetsinvesteringar per objekt</i>		
Modernisering av miljöskyddsfartyg (AT)	0	0
Modernisering av miljöskyddsfartyg (Ej AT)	0	163
Modernisering av flygplanskomponenter (AT)	45 000	1 402
Halvtidsmodifiering KBV201-202 (AT)	102 000	80
Halvtidsmodifiering KBV201-202 (Ej AT)	6 000	2 142
Ersättningsanskaffning KBV100-serien (AT)	45 000	0
Ersättningsanskaffning KBV100-serien (Ej AT)	0	940
Ersättningsserie för KBV301-serien (AT)	71 000	23 199
Ersättningsserie för KBV301-serien (Ej AT)	0	213
KBV arbetsbåtar (AT)	16 000	7
KBV arbetsbåtar (Ej AT)	1 000	479
60 månaders modifiering KBV 001s (AT)	0	0
60 månaders modifiering KBV 001s (Ej AT)	3 000	631
Summa utgifter för investeringar	289 000	29 256
<i>Finansiering</i>		
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	279 000	24 688
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0
Anslag	10 000	4 568
Summa finansiering	289 000	29 256

Projektet modernisering av miljöskyddsfartyg omfattade livstidsförlängning av fem miljöskyddsfartyg. KBV 050 och KBV 051 genomgick sina livstidsförlängningar under 2021. KBV 010s livstidsförlängning färdigställdes under 2022. Livstidsförlängningar för KBV 047 och KBV 048 har inte genomförts. Under 2023 beslutades att fartygen ska

utrangeras istället för att livstidsförlängas. Orsaken till myndighetens beslut är de kostnadsökningar som har skett i varvsbranschen sedan projektet påbörjades 2017.

Den ekonomiska avvikelsen för projektet "Modernisering av flygplanskomponenter" har uppstått på grund av byte till ny flygunderhållsleverantör. Upphandling och implementering av det nya avtalet har prioriterats framför moderniseringsprojekt.

Halvtidsmodifieringen av KBV 201–202 har lågt utfall på grund av att upphandlingen avbröts. Åtgärderna genomförs nu inom ingånget vidmakthållandeavtal för KBV 201-serien. Åtgärderna genomförs i projektform som påbörjas under 2024 med fördjupad beredning och beställning av utrustning med lång leveranstid och genomförandet på fartygen sker under 2025 och 2026.

Projektet för ersättningsanskaffning av 100-serien är försenat, därav avvikelsen för utfallet. Bedömningen är i nuläget att ett avtal kan tecknas under första kvartalet 2024.

Projektet "Ersättningsserie för KBV 301-serien" fortgår i stort sett enligt plan. I nuläget är det några månaders försening orsakad av en brand på varvet. Förseningen har gjort att utbetalningarna till varvet under 2023 endast blev förskottsbetalning på 18 008 tkr samt att betalningslinjalen för projektet är justerad.

Avseende arbetsbåtar blev inte upphandlingen klar under 2023 vilket gjorde att utfallet uteblev. Bedömningen är att ett avtal kan finnas på plats första kvartalet 2024.

Projektet "60 månaders modifiering av KBV 001-serien" är påverkad av att Kustbevakningens underhållsmodell har förändrats. Ett nytt underhållsavtal är upphandlat och klart. Myndigheten avvaktade med att genomföra större åtgärder tills avtalet var klart, vilket förklarar avvikelsen mot investeringsplanen. Inom underhållsavtalet kommer åtgärder att planeras in och genomföras i samband med exempelvis årsöversyner. Utfallet kommer därför att uppstå utfördelat på fler år.

10.4 Kostnader och intäkter per verksamhet

Enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag 3 kapitlet 2 § ska myndigheten fördela verksamhetens totala intäkter och kostnader i årsredovisningen. Intäkterna ska specificeras på intäkter av anslag respektive övriga intäkter. Kustbevakningen ska redovisa kostnad per verksamhet enligt den indelning som använts i resultatredovisningen.

Avskrivningskostnaden bildar en fördelningsnyckel i två kategorier: räddningstjänst och sjöövervakning. Avskrivningar för flygplan och större fartyg är fördelningsnyckeln. Huvudsyftet med fartyget/flygplanet, räddningstjänst eller sjöövervakning, avgör vilken kategori som det ska tillhöra. I vissa fall där inget huvudsyfte kan urskiljas fördelas avskrivningskostnaden mellan områdena med en schablon. Vissa intäkter och kostnader har fördelats utan fördelningsnyckel. Uppdragsverksamhetens kostnader och intäkter baseras på värden från årsredovisningen och ingen fördelning görs.

Tabell 22: Kostnad per verksamhet 2021–2023 (tkr)

Kostnader per verksamhet	2023	2022	2021
Sjöövervakning	648 603	674 676	608 124
Räddningsinsatser, krisberedskapsförmåga	941 916	828 825	784 418
Uppdragsverksamhet	5 336	5 790	4 359
Summa	1 595 856	1 509 291	1 396 901

Tabell 23: Intäkter per verksamhet 2021–2023 (tkr)

Verksamhet/intäkter av anslag	2023	2022	2021
Sjöövervakning	-610 635	-620 817	-575 321
Räddningsinsatser, krisberedskapsförmåga	-903 181	-810 479	-761 957
Summa	-1 513 816	-1 431 295	-1 337 278

Verksamhet/övriga intäkter	2023	2022	2021
Sjöövervakning	-36 048	-51 662	-29 622
Räddningsinsatser, krisberedskapsförmåga	-35 896	-15 478	-18 248
Uppdragsverksamhet	-5 336	-5 790	-4 359
Summa	-77 279	-72 930	-52 229

Anmärkning: Vissa intäkter har fördelats utan fördelningsnyckel, intäkterna framgår av not om intäkter av avgifter och andra ersättningar i den finansiella redovisningen.

10.5 Uppdragsverksamhet

Kustbevakningen får, under vissa förutsättningar, bedriva uppdragsverksamhet. Detta sker i mindre omfattning.

(tkr)	2023	2022	2021
Ingående balans och ackumulerat resultat	11	11	11
Intäkter av uppdragsverksamhet			
- Transportuppdrag Umeå universitet ¹	3 948	4 413	2 962
- Transportuppdrag övriga	388	324	283
- Uppdrag för sjöfartsskydd Transportstyrelsen	1 000	1 000	1 000
- Övrig uppdragsverksamhet	0	52	114
Summa intäkter	5 336	5 790	4 359
Kostnader av uppdragsverksamhet			
- Transportuppdrag Umeå universitet ¹	3 948	4 413	2 962
- Transportuppdrag övriga	388	324	283
- Uppdrag för sjöfartsskydd Transportstyrelsen	1 000	1 000	1 000
- Övrig uppdragsverksamhet	0	52	114
Summa kostnader	5 336	5 790	4 359
Resultat för uppdragsverksamhet	0	0	0
Utgående balans och ackumulerat resultat	11	11	11

¹ 2023 minskade Umeå universitet sin omfattning av transportuppdragen vilket förklarar ett lägre utfall 2023 mot 2022.

Från och med 2022 erhålls ersättning från Umeå universitet för ombyggnation av ett fartyg som används vid transportuppdrag. Denna ersättning har inte erhållits tidigare vilket förklarar ökningen 2022 jämfört med år 2021.

11. Intern styrning och kontroll

Kustbevakningen omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll samt internrevisionsförordningen (2006:1228).

Samtliga avdelningar lämnar regelbundet bedömningar om den interna styrningen och kontrollen. Detta har skett i samband med tertialuppföljningarna och respektive avdelningschef lämnar ett intyg inför årsredovisningen. Till intyget hör en checklista som tydliggör vad bedömningen av den interna styrningen och kontrollen omfattar. Samtliga avdelningschefer har bedömt att den interna styrningen och kontrollen varit betryggande under 2023.

Processen för intern styrning och kontroll på Kustbevakningen finns fastställd i en riktlinje, där riskanalysen och hanteringen beskrivs mer i detalj. För riskanalyserna och uppföljningen finns ett myndighetsgemensamt format framtaget i syfte att säkra överskådligheten och kvaliteten i underlagen. Riskanalysledare utgör ett stöd för avdelningschefernas arbete med intern styrning och kontroll inom respektive avdelning. Myndighetens verksamhetscontrollers tar fram underlag i samband med tertialuppföljningarna och har ett samordnande ansvar.

Avseende regelefterlevnad arbetar Kustbevakningen med detta genom flera olika verktyg såsom egenkontroll, avvikelserapportering, förbättringsförslag och intern uppföljning. Ansvaret för genomförandet av egenkontroller och vid vilken tidpunkt de ska genomföras delegeras vanligen till den som är verksamhetsansvarig. Om avvikelser identifieras fattas beslut om åtgärder och vid behov lyfts identifierade risker i avdelningarnas riskanalyser.

Arbete för att förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter

Kustbevakningens målsättning att den statliga värdegrunden ska genomsyra den dagliga verksamheten innebär att alla ska föregå med gott exempel och verka i enlighet med den statliga värdegrundens anda. Det måste även finnas kompetens hos alla medarbetare för att kunna identifiera förtroendskadliga situationer.

I linje med detta har material från bland annat Statskontoret om den statliga värdegrunden, inklusive korruption och andra oegentligheter, uppmärksammats i myndigheten och börjat användas på arbetsplatsträffar och liknande. Myndigheten har även påbörjat arbete med att ta fram eget stödmaterial till chefer att användas på arbetsplatsträffar, till exempel en kortlek med värdegrundsfrågor/etiska dilemman att användas vid APT-diskussioner.

Vi har under året fortsatt att utveckla den information som ges till nyanställda och myndighetens utbildningar avseende statstjänstemannarollen, den statliga värdegrunden, mutor, gåvor och jäv och regelverket kring bisysslor. I dag har en stor del av de anställda gått dessa utbildningar.

Kustbevakningen har även prioriterat att säkerställa att det finns relevanta och uppdaterade styrdokument på området. Dessa publiceras tillsammans med annan information som berör området korruption och andra oegentligheter på intranätet för att alla anställda ska kunna nå information på ett lättillgängligt sätt.

Kustbevakningen har inom ramen för arbetet med intern styrning och kontroll utvecklat det systematiska arbetet med att hantera korruptionsrelaterade risker och andra oegentligheter.

Anställda kan genom vår visselblåsarfunktion rapportera missförhållanden och myndigheten har härigenom en rutin för hantering och intern utredning av sådana missförhållanden.

Kustbevakningen deltar i det myndighetsnätverk mot korruption som Statskontoret ansvarar för och i det arbete som sker inom ramen för samarbetet mellan säkerhetscheferna i de myndigheter som deltar i det myndighetsgemensamma arbetet mot den grova och organiserade brottsligheten – ”Gruppen för myndighetssamverkan i säkerhetsfrågor”.

Internrevision

Under år 2023 har internrevisionen bland annat haft i uppdrag att granska den interna styrningen och kontrollen avseende prioritering av resurser för ett urval av myndighetens aktuella utvecklingsaktiviteter. Internrevisionen gick igenom processen för hur mål och aktiviteter hänger ihop med styrning, ansvar samt uppföljning av utvecklingsaktiviteterna.

Granskningen omfattade ifall det finns en struktur som tar hand om den utvärdering som eventuellt görs och hur myndigheten säkerställer att befintliga resurser används på bästa sätt. Granskningen omfattade även om det finns en övergripande dokumentation över aktuella projekt och om aktiva val sker genom medvetna bedömningar och prioriteringar. Syftet utgick från myndighetsförordningens krav på effektivitet och god hushållning med tilldelade resurser.

Internrevisionens övergripande bedömning är att det finns förbättringsmöjligheter i Kustbevakningens interna styrning och kontroll avseende prioritering av resurser för aktuella utvecklingsaktiviteter. Granskningen visar på att det finns en medvetenhet inom organisationen avseende brister i styrning, ledning och prioritering av utvecklingsaktiviteter. Det har därför gjorts ansträngningar att tydliggöra ansvar avseende avdelningsöverskridande frågor.

Utifrån granskningsresultaten rekommenderade internrevisionen bland annat myndigheten att skapa en samlad lägesbild av aktuella utvecklingsaktiviteter för att säkerställa helhetssynen i den övergripande styrningen.

Internrevisionen har också genomfört en granskning avseende myndighetens hantering av inköp av nytt brandsläckningsmedel. Syftet med granskningen var att göra en genomlysning av vilken hantering som skett inom myndigheten i samband med framtagning och byte till nytt brandsläckningsmedel. Arbetet innefattade genomlysning av uppdragsdirektiv, förstudierapport, beslutsfattande, inköp och kostnader. Syftet utgick från myndighetsförordningens krav på effektivitet och god hushållning med tilldelade resurser.

Efter genomförd granskning kan internrevisionen konstatera att myndigheten behöver utveckla arbetssättet för att säkerställa att erforderliga analyser, kravspecifikationer och beslut ligger till grund för större anskaffningar. Baserat på internrevisionens granskningar har åtgärdsplaner tagits fram med aktiviteter och tidplaner. Internrevisionen följer årligen upp status för beslutade åtgärder med anledning av lämnade rekommendationer. Under året kan det konstateras att vissa av åtgärderna är genomförda men uppföljningen kan fortsatt utvecklas för att systematisera arbetssättet ytterligare.

12. Verksledning och insynsråd

12.1 Verksledning

Therese Mattsson, generaldirektör, t.o.m. 2023-08-31

Löner och andra skattepliktiga förmåner: 1 250 266 kr

Pension: Generaldirektören har rätt till förordnandepension enligt förordningen 2003:55.

Inga andra avtal om pension eller andra förmåner finns.

Ordförande i Kustbevakningens insynsråd t.o.m. 2023-08-31

Ledamot Polismyndighetens anställningsnämnd

Ledamot i Länsstyrelsen Blekinges insynsråd

Ledamot/suppleant i Valmyndighetens nämnd

Lena Lindgren Schelin, generaldirektör, fr.o.m. 2023-09-01

Löner och andra skattepliktiga förmåner: 560 358 kr

Pension: Generaldirektören har rätt till förordnandepension enligt förordningen 2003:55.

Inga andra avtal om pension eller andra förmåner finns.

Ordförande i Kustbevakningens insynsråd fr.o.m. 2023-09-01

Anders Kjaersgaard, överdirektör

Löner och andra skattepliktiga förmåner: 1 278 366 kr

12.2 Insynsråd

Regeringen ansvarar för att utse ledamöter till myndighetens insynsråd.

Uppgifter om insynsrådets ledamöter

Sara-Lena Bjälkö,

Ledamot i Kustbevakningens insynsråd fr.o.m. 2023-04-01

Riksdagsledamot Sveriges Riksdag

Inget arvode för insynsrådet har utbetalts under året

Heléne Björklund

Riksdagsledamot Sveriges Riksdag

Ledamot i Strålsäkerhetsmyndighetens insynsråd

Ledamot i Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Arvode för insynsrådet har utbetalts med totalt 5 700 kr

Helena Bouveng

Ledamot i Kustbevakningens insynsråd fr.o.m. 2023-04-01

Riksdagsledamot Sveriges Riksdag

Arvode för insynsrådet har utbetalts med totalt 3 800 kr

Klas Johansson

Regionpolischef vid Polismyndigheten

Ledamot i Länsstyrelsen i Västra Götalands insynsråd

Ledamot i Polisutbildningsrådet, Borås

Ledamot i Föreningen för Göteborgs försvar

Har av sagt sig arvode för insynsrådet

Sara Myrdal

Avdelningschef Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Ledamot i Kustbevakningens insynsråd

Arvode för insynsrådet har utbetalts med totalt 5 700 kr

Katarina Norén

Enhetschef Trafikverket fr.o.m. 2023-08-21

Generaldirektör Sjöfartsverket t.o.m. 2023-06-30

Arvode för insynsrådet har utbetalts med totalt 3 800 kr

Johan Quist

Universitetslektor och docent Karlstads universitet

Styrelseordförande i bolaget Johan Quist AB

Arvode för insynsrådet har utbetalts med totalt 5 700 kr

Cecilia Sjöstedt

VD Sjöräddningssällskapet

Styrelseledamot Rindö Hamn AB

Styrelseledamot IMRF, International Maritime Rescue Foundation

Arvode för insynsrådet har utbetalts med totalt 3 800 kr

Niclas Törnell

Avdelningschef Havs- och vattenmyndigheten

Ledamot i styrelsen för Europeiska fiskerikontrollbyrån

Arvode för insynsrådet har utbetalts med totalt 3 800 kr

FINANSIELL REDOVISNING

13. Sammanställning av väsentliga uppgifter

(tkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad ¹	2 105 000	2 000 000	2 050 000	2 200 000	2 300 000
Utnyttjad vid årets slut	1 846 529	1 906 529	1 906 529	1 967 529	1 998 529
Räntekontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Utnyttjad ²	0	0	0	0	148 346
Räntekonto hos Riksgäldskontoret					
Räntekostnader	17	0	0	9	607
Ränteintäkter	7 313	1 692	0	0	38
Intäkter av avgifter och andra ersättningar (disponeras av myndigheten)					
Beviljat i regleringsbrev	6 000	6 000	6 000	6 000	5 000
Enligt resultaträkning	7 579	9 235	20 087	6 648	10 686
Övriga avgiftsintäkter (disponeras inte av myndigheten)					
Beviljat i regleringsbrev	2 000	3 300	2 000	2 000	2 000
Enligt resultaträkning ³	7 490	2 577	-609	14 480	108
Anslagskredit					
Beviljad	44 669	43 201	40 618	39 124	37 737
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Summa anslagssparande	18 038	46 228	37 833	21 630	30 777
Antal årsarbetskrafter (st)⁴	844	814	811	787	773
Medelantal anställda (st)⁵	902	871	868	846	833
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 634	1 586	1 453	1 465	1 418
Årets kapitalförändring	-4 761	-5 066	-7 393	-8 244	-8 436
Balanserad kapitalförändring	11	11	11	11	12

¹ I regleringsbrevet för Kustbevakningen 2023 (Ju2022/03703 (delvis)) var låneramen beslutad till 2 180 000 tkr.

Genom beslut om ändring av regleringsbrev (Fö2023/01214) för budgetåret 2023 sänktes låneramen till 2 105 000 tkr.

² I samband med att ett lån återbetalades och ett nytt lån tecknades uppstod ett negativt saldo på räntekontot. Orsaken relateras till den praktiska hanteringen, men det fanns inget behov av eller avsikt att utnyttja räntekontokrediten.

I årsredovisningen för 2020 redovisades felaktigt 0 i utnyttjad räntekontokredit för 2019. Det korrekta beloppet skulle ha varit 148 346 tkr. Detta belopp finns nu redovisat i kolumnen för 2019.

³ Övriga avgiftsintäkter redovisas mot inkomsttitel 2713 Vattenföreningssavgifter m.m. samt inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet. Tecknet har ändrats på jämförelsesiffrorna för 2019–2022 för att få bättre jämförbarhet med beloppet i regleringsbrevet.

⁴ Övertid som tagits ut i pengar ingår inte i antalet årsarbetskrafter.

⁵ I medelantalet anställda har inga avdrag för tjänstledigheter gjorts.

14. Resultaträkning

(tkr)	Not	2023	2022
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		1 513 816	1 431 295
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	7 579	9 235
Intäkter av bidrag	2	60 739	60 812
Finansiella intäkter	3	8 962	2 883
Summa verksamhetens intäkter		1 591 095	1 504 225
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-833 613	-775 460
Kostnader för lokaler		-80 762	-66 550
Övriga driftkostnader	5	-464 777	-449 129
Finansiella kostnader	6	-15 353	-4 216
Avskrivningar och nedskrivningar		-201 351	-213 937
Summa verksamhetens kostnader		-1 595 856	-1 509 291
Verksamhetsutfall		-4 761	-5 066
Uppbördsverksamhet	7		
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		7 490	2 577
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-7 490	-2 577
Summa uppbördsverksamhet		0	0
Transfereringar	8		
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		0	1 337
Lämnade bidrag		0	-1 337
Summa Transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	9	-4 761	-5 066

15. Balansräkning

Tillgångar

(tkr)	Not	2023-12-31	2022-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	10	20 091	27 083
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	618	1 562
Summa immateriella anläggningstillgångar		20 709	28 645
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	4 570	4 458
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	1 759 301	1 863 706
Pågående nyanläggningar	14	60 122	34 240
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	15	128 258	110 250
Summa materiella anläggningstillgångar		1 952 251	2 012 653
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	16	33 209	34 234
Summa varulager m.m.		33 209	34 234
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		23	21
Fordringar hos andra myndigheter	17	31 302	29 515
Övriga kortfristiga fordringar	18	503	416
Summa kortfristiga fordringar		31 828	29 953
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	19	36 621	35 099
Upplupna bidragsintäkter	20	29 882	2 767
Övriga upplupna intäkter	21	983	733
Summa periodavgränsningsposter		67 486	38 600
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	22	-22 447	-44 804
Summa avräkning med statsverket		-22 447	-44 804
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	23	216 708	255 779
Kassa och bank		0	0
Summa kassa och bank		216 708	255 779
Summa tillgångar		2 299 744	2 355 060

Kapital och skulder

(tkr)	Not	2023-12-31	2022-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	24	58 914	63 980
Balanserad kapitalförändring	25	11	11
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-4 761	-5 066
Summa myndighetskapital	26	54 165	58 925
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	27	240	379
Övriga avsättningar	28	18 760	17 096
Summa avsättningar		19 000	17 475
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	29	1 846 529	1 906 529
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	30	35 713	40 799
Leverantörsskulder		112 860	100 320
Övriga kortfristiga skulder	31	20 314	18 529
Depositioner		0	0
Summa skulder m.m.		2 015 415	2 066 176
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	32	93 116	86 287
Oförbrukade bidrag	33	118 048	126 197
Summa periodavgränsningsposter		211 164	212 484
Summa kapital och skulder		2 299 744	2 355 060
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	34	0	0
Summa ansvarsförbindelser		0	0

16. Redovisning mot anslag

(tkr)							
Anslag	Ingående överförings belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Om disponerat anslags belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings belopp
2:1 ap.1 Kustbevakningen	46 228	1 488 971		-3 027	1 532 172	-1 514 134	18 038

Årets tilldelning för 2023 är 1 488 971 tkr enligt regleringsbrevet för budgetåret 2023 Ju2022/03703 (delvis), Fö2023/00051 (delvis) samt Fö2023/01214.

Utgifterna för 2023 är 1 514 134 tkr. Återbetalning av anslagssparande har skett med 3 027 tkr. Detta innebär att anslagssparandet har minskat med 25 163 tkr vilket medför ett utgående överföringsbelopp på 18 038 tkr. Maximalt får myndigheten behålla 44 669 tkr.

Beloppet för intäkter av anslag i resultaträkningen är 1 513 816 tkr och utgifterna i tabellen för anslagsredovisning ovan är 1 514 134 tkr. Differensen avser uttagna semestertimmar som tjänats in till och med 2008 och som ska redovisas mot anslag det år semestern tas ut enligt övergångsbestämmelsen (SFS 2008:1431) till anslagsförordningen. Denna differens uppgår till 318 tkr.

Enligt villkor för anslag 2:1 ap.1 i regleringsbrevet disponeras anslaget för förvaltningsutgifter inklusive sjöövervakning och räddningstjänst till sjöss. Anslaget finansierar även Kustbevakningens kostnader för att samordna de civila behoven av sjöövervakning och för att förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter.

Enligt villkor för anslag 2:1 ap.1 i regleringsbrevet ska Kustbevakningen betala 9 352 900 kr till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangsavgift för det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel, vilket har gjorts utifrån erhållna fakturor.

Enligt villkor för anslag 2:1 ap.1 i regleringsbrevet får anslaget användas för att betala årsavgifter och bidrag till internationella sammanslutningar och internationellt samarbete inom Kustbevakningens verksamhetsområde.

17. Redovisning mot inkomsttitel

(tkr)

Inkomsttitel	Inkomster
2713 Vattenföreningensavgifter m.m.	7 490
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	0
Summa	7 490

Se not 7 för uppbördsverksamhet för specifikation av inkomsterna.

Beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras är 2 000 tkr enligt regleringsbrev Ju2022/03703 (delvis), Fö2023/00051 (delvis) och Fö2023/01214.

18. Finansieringsanalys

(tkr)	Not	2023	2022
Drift			
Kostnader	35	-1 392 976	-1 291 628
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		1 513 816	1 431 295
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	36	6 753	7 019
Intäkter av bidrag		60 739	60 812
Övriga intäkter		8 962	2 883
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		1 590 269	1 502 009
<i>Ökning (-) / minskning (+) av lager</i>		1 025	-7 981
<i>Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar</i>		-30 673	6 326
<i>Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder</i>		18 620	5 955
KASSAFLÖDE FRÅN DRIFT		186 266	214 680
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar		-134 080	-179 024
Investeringar i immateriella tillgångar		957	-10 107
<i>Summa investeringsutgifter</i>		-133 122	-189 131
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		0	0
- amorteringar		-60 000	0
Minskning av statskapital med medel som erhållits från statens budget		0	-56
Försäljning av anläggningstillgångar		932	2 269
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		-59 068	2 213
<i>Förändring av kortfristiga fordringar och skulder</i>		-10 701	5 368
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-202 891	-181 550
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		7 490	2 577
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-89	832
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>		7 401	3 408
<i>Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet</i>		-7 490	-2 577
KASSAFLÖDE FRÅN UPPBÖRDSVERKSAMHET		-89	832
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag		0	-1 337
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>		0	-1 337
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		0	1 337
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>		0	1 337
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL TRANSFERERINGSVERKSAMHET		0	0
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-16 714	33 962
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början		210 975	177 013
Ökning av kassa och bank		0	-59
Minskning (-) / Ökning (+) av tillgodohavande Riksgäldskontoret		-39 071	39 746
Minskning (-) / Ökning (+) av avräkning med statsverket		22 357	-5 725
<i>Summa förändring av likvida medel</i>		-16 714	33 962
Likvida medel vid årets slut		194 262	210 975

19. Tilläggsupplysningar

19.1 Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Belopp redovisas i tkr om inget annat anges och avrundas enligt gängse princip. Eftersom delsummor inte har justerats för att få totalsumman att stämma kan summeringsdifferenser upp till 2 tkr förekomma i tabeller och noter. Tusentalsavrundningarna stämmer med Hermes.

19.2 Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

Anläggningstillgångar finansieras med bidrag

Kustbevakningen omfattas av ett undantag i regleringsbrevet för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Med undantag från 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) får anläggningstillgångar som används i verksamheten finansieras med anslag 2:4 Krisberedskap. Detta undantag gäller även för de anläggnings-tillgångar som övriga myndigheter anskaffar och som finansieras med bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

19.3 Redovisningsprinciper

Ersättning från anslag 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Enligt villkor för bidragsfinansierad verksamhet i Kustbevakningens regleringsbrev ska ersättning från anslaget 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m. utbetalas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap till Kustbevakningen i enlighet med villkor för anslag 2:3 i regleringsbrevet avseende Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kustbevakningen har rätt att använda det icke räntebärande flödet inom statens checkräkning för löpande kostnader för miljöräddningstjänst till sjöss. I regleringsbrevet för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap står följande: Anslagsposten ska användas för ersättning för miljöräddningstjänst till sjöss. Medlen ska betalas ut till Kustbevakningen efter rekvisition. Medlen ska betalas ut till icke räntebärande konto hos Kustbevakningen.

EU-bidrag

Enligt 2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) får en anläggningstillgång som används i en myndighets verksamhet helt eller delvis finansieras med bidrag som mottagits från icke-statliga givare. I de allmänna råden framgår att bland annat bidrag från EU räknas som en icke-statlig givare. Principen används för flera av myndighetens anläggningstillgångar.

Med stöd av ovanstående har Kustbevakningen bland annat delfinansierat anskaffningen av samtliga fyra kombinationsfartyg av typ KBV 031 med erhållna EU-bidrag från DG Mare, kontrollbidrag från fiskefonden. Redovisningsprincipen skiljer sig därmed jämfört med tidigare anskaffningar av flygplan och fartyg eftersom ovanstående reglering inte gällde vid aktuella anskaffningstillfällen. EU-bidragen för flygplanen och fartygen tillgodoförs efter huvudplattformens avskrivningstid trots att vissa komponenter har kortare avskrivningstid.

Avskrivning av anläggningstillgångar

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningen görs månadsvis. Avskrivningstider enligt följande tabell har tillämpats under 2023. Komponentavskrivning tillämpas vilket innebär att delar av en anläggning i vissa fall har avsevärt mycket kortare avskrivningstid än vad huvudplattformen har.

Utrustning	Avskrivningstid (år)
Verkstadsutrustning, miljöskyddsmateriel	5, 7, 10, 15
Kommunikationsutrustning, nätverksutrustning	5, 10
Sjukvårdsutrustning	5
Persondatorer/servrar	3/5
Programvaror, standard/övriga	3/5
Inventarier och möbler	10
Kontorsmaskiner	3, 5
Fordon standard/special	8/10
Förmånsbilar	5
Högfartsbåtar/arbetsbåtar	10/15
Utrustning båtar	5
Sjösläp	15
Skotrar	5
Fartyg, typ KBV 001, typ KBV 031	30
Fartyg, övriga	25
Utrustning/modifiering av fartyg	5, 10, 15
Svåvare	15
Flygplan, nyanskaffning	20
Utrustning/modifiering av flygplan	5, 10
Förbättringsåtgärder annans fastighet	6

Värdering av anläggningstillgångar

Anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar.

Inventering av anläggningstillgångar

Under 2023 har följande större anläggningstillgångar inventerats – flygplanet KBV 503, det större kombinationsfartyget KBV 002, kombinationsfartyget KBV 034 samt övervakningsfartygen KBV 315 och KBV 316. Utöver detta har kontorslokalerna som lämnats (till förmån för nya) i Göteborg och Härnösand inventerats samt kuststationerna Göteborg, Härnösand och Lysekil.

Skillnad utgående låneskuld och bokfört värde på anläggningstillgångar

Den utgående låneskulden var 1 846 529 tkr per 2023-12-31 och det bokförda värdet för materiella och immateriella anläggningstillgångar var vid samma tidpunkt 1 972 960 tkr vilket ger en skillnad på 126 431 tkr. En förklaring är bidragsfinansierade anläggningstillgångar som inte ska lånefinansieras samt de kostnader som myndigheten tidigare har haft för ränta på förskott och som enligt undantag från det ekonomiska administrativa regelverket inte behöver finansieras genom lån i Riksgäldskontoret. Skillnaden förklaras även till viss del av redovisningshändelser under årets sista månad.

Finansiell leasing

Kustbevakningen har vid utgången av 2023 inte några avtal om finansiell leasing.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningsposter för anslagsbelastande och bidragsfinansierade poster bokförs belopp överstigande 50 tkr.

Som periodavgränsningsposter för investeringsrelaterade poster bokförs belopp överstigande 500 tkr.

Uppbokning av semesterlöneskuld

Uppbokning av semesterlöneskulden beräknas utifrån grundlön reducerad med eventuell delpension samt fasta och rörliga lönetillägg.

19.4 Särskilda upplysningar

Försäljning av anläggningstillgångar

Under 2023 har myndigheten sålt anläggningstillgångar och erhållit försäljningsintäkter till ett värde av 932 tkr. Inga större fartyg har sålts under 2023. Realisationsvinsten vid försäljning av anläggningstillgångar uppgår till 826 tkr.

Ansvarsförbindelser

Det finns inga utstående ärenden per 2023-12-31.

Personuppgiftsincidenter

Det finns inga personuppgiftsincidenter som har lett till sanktionsavgifter under 2023 eller som förväntas leda till det kommande år.

Miljöskulder

Kustbevakningen har inga kända miljöskulder att redovisa.

Frontex

Genom förordningen (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen får Kustbevakningen medverka i Europeiska Unionens operativa samarbete för förvaltningen av Schengenområdets yttre gränser.

I oktober 2022 påbörjades en operation med Polismyndighetens utsjöribb. Enheten bemannades tillsammans med Polismyndigheten och operationen avslutades i april 2023. Frontexuppdraget finansieras via Polismyndigheten. Den beräknade delen av bidraget som tillgodoförts år 2023 är 2 105 tkr inklusive ersättning för overheadkostnader med 115 tkr. Den anslagsbelastande kostnaden är 339 tkr.

I oktober 2023 påbörjades en operation med utsjöribb KBV 475 som avslutas i april 2024. Operationen slutredovisas till Frontex 2024. Intäkten från Frontex för 2023 beräknas till 5 969 tkr inklusive ersättning med 310 tkr för avskrivnings- och overheadkostnader under tiden båten medverkade i uppdraget. Den anslagsbelastande kostnaden är beräknad till 587 tkr.

Den totala kostnaden för operationerna är dock högre om man tar hänsyn till det totala resursbehov som en operation innebär. Grundlöner inklusive löneavgifter för de som arbetar i operationen på plats och på hemmaplan ersätts inte av Frontex. Exempel på kostnader som inte ersätts är kompensationsledigheter samt vissa avskrivningskostnader. Beräknad kostnad 2023 för detta uppgår för KBV 475 till 1 727 tkr, för operationen med Polismyndighetens utsjörubb till 1 129 tkr samt för Kustbevakningens personalresurser till 3 554 tkr. Kostnaderna belastar myndighetens anslag.

Genom Polismyndigheten har bidrag på 1 652 tkr erhållits för den operativa besättningen (stående styrkan) som deltagit i Frontexoperationer. För sekundering har bidrag från Polismyndigheten på 945 tkr erhållits. Anslagsbelastande kostnader för sekundering uppgår till 647 tkr för år 2023.

Räntenivå

Under 2023 har styrräntan stigit från 2,5 % till 4,0 %. De medel som har funnits på myndighetens räntekonto har genererat en intäkt och de medel som myndigheten har lånat utan bindningstid har genererat en kostnad. De lån som myndigheten har bundit till minusränta har genererat en intäkt. Intäktsräntor finns redovisade i not 3 och kostnadsräntor finns redovisade i not 6.

20. Noter till resultaträkning

Not 1 - Intäkter av avgifter och andra ersättningar

(tkr)	2023	2022
Intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen		
- Uthyrning av lokaler	27	0
- Samlokalisering och underhåll av oljeskyddsmateriel MSB ¹	1 174	1 179
Summa intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen	1 201	1 179
Intäkter av uppdragsverksamhet		
- Transportuppdrag Umeå universitet	3 948	4 413
- Transportuppdrag övriga	388	324
- Uppdrag för sjöfartsskydd åt Transportstyrelsen	1 000	1 000
- Övrig uppdragsverksamhet	0	52
Summa intäkter av uppdragsverksamhet	5 336	5 790
Intäkter av andra ersättningar		
- Intäkter för sålt materiel	212	37
- Intäkter andra ersättningar	4	0
- Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar	826	2 217
- Vitesersättning försenade leveranser	0	13
Summa intäkter av andra ersättningar	1 042	2 266
SUMMA	7 579	9 235

¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Intäkten under "Uthyrning av lokaler" avser hyra i Västervik som delas mellan Kustbevakningen och Sjöfartsverket.

Minskningen av intäkten under "Transportuppdrag Umeå universitet" beror på att Umeå universitet har minskat omfattningen av sina forskningsturer under 2023 på grund av minskat forskningsanslag.

Ökningen under "Transportuppdrag övriga" beror på fler provtagningar åt Havs- och vattenmyndigheten än under 2022.

Under 2023 har inga sjuktransporter genomförts vilket förklarar skillnaden i intäkt 2023 mot 2022 under "Övrig uppdragsverksamhet".

Ökning av intäkten under "Intäkter för sålt materiel" avser försäljning av dykmateriel som inte är anläggningstillgång.

2023 är intäkten under "Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar" lägre än 2022. Det förklaras främst av att det under 2022 såldes tre båtar och fler bilar och motorer än under 2023 som genererade försäljningsintäkter och realisationsvinster.

Not 2 - Intäkter av bidrag

(tkr)	2023	2022
MSB ¹ , bidrag krisberedskap	3 036	3 735
MSB ¹ , ersättning vid miljöräddningsoperationer	23 922	5 526
Polismyndigheten, Gränsfonden	252	289
EU, tillgodoförda bidrag fiskerikontroll, flygövervakning, EHFF ²	6 353	6 353
EU, tillgodoförda bidrag KIBS ledningssystem, EHFF ²	1 363	1 363
Frontex	5 659	12 866
Frontex, avskrivningar	7	7
EU, IMAROS, Civil Protection	0	19
EU, Horizon2020	608	591
Statens jordbruksverk, JDP-kontroller, EHFF ²	0	21 731
Polismyndigheten, Inre säkerhetsfonden	4 394	1 820
Polismyndigheten, BMVI ³	9 379	367
Polismyndigheten, Frontex	1 990	1 513
Övriga intäkter av bidrag	3 776	4 632
SUMMA	60 739	60 812

¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

² Europeiska havs- och fiskerifonden

³ Instrumentet för gränsförvaltning och viseringspolitik

Av bidraget från MSB avseende ersättning vid miljöräddningsoperationer avser 23 698 tkr miljöräddningsoperation Marco Polo.

Av övriga intäkter av bidrag avser 2 597 tkr ersättning från Polismyndigheten avseende sekundering och stående styrkan (Frontex).

Not 3 - Finansiella intäkter

(tkr)	2023	2022
Kursvinster	761	306
Ränteintäkter på räntekonto i Riksgäldskontoret	7 313	1 692
Ränteintäkter på lån i Riksgäldskontoret	885	885
Övriga ränteintäkter	2	0
SUMMA	8 962	2 883

Not 4 - Kostnader för personal

(tkr)	2023	2022
Lönekostnader exklusive arbetsgivaravgifter och andra avgifter	-519 721	-486 380
Övriga kostnader för personal	-313 892	-289 080
<i>varav arvoden till Insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	<i>-189</i>	<i>-119</i>
SUMMA	-833 613	-775 460

Kostnader för personal har ökat med 58 153 tkr från år 2022 till år 2023. Den högre kostnaden 2023 är förklarad av att antalet anställda ökat och att fler aspiranter finns i utbildning samt av löneökningen mellan åren. Ökningen beror också på den stora miljöräddningsoperationen Marco Polo där Kustbevakningen deltog med personal (övertid och andra ersättningar). Dessa kostnader finansieras av MSB och har ingen påverkan på Kustbevakningens eget anslag.

Not 5 - Övriga driftkostnader

Övriga driftkostnader ökade med 15 648 tkr mellan år 2022 och 2023.

Kostnader för deltagande i miljöräddningsoperationer finansierade av MSB ökade med 12 591 tkr. Ökningen beror på den stora miljöräddningsoperationen Marco Polo. Dessa kostnader finansieras av MSB och har ingen påverkan på Kustbevakningens eget anslag.

I övrigt har kostnader för resor ökat på grund av två kursstarter per år inom grundutbildningen samt fler anställda än tidigare. Dessutom har arbetet med totalförsvaret inneburit fler fysiska möten.

Ökade kostnader finns också för konsulter vilket främst beror på svårigheter att rekrytera rätt kompetens till vissa tjänster.

Underhållskostnaderna har minskat mellan åren. Detta stämmer överens med planen för årsvarierat underhåll av fartyg där kostnaderna varierar mellan åren beroende på när flera stora fartyg har större översyner eller inte. Kostnader för drivmedel har också minskat vilket främst beror på lägre snittpris på bränsle jämfört med föregående år.

Not 6 - Finansiella kostnader

(tkr)	2023	2022
Räntekostnader avseende lån i Riksgäldskontoret	-14 871	-3 507
Kursförluster	-398	-688
Övriga räntekostnader	-84	-21
SUMMA	-15 353	-4 216

Not 7 - Uppbördsverksamhet

(tkr)	2023	2022
Inkomsttitel 2713 Vattenföroreningsavgifter m.m.		
Ärende 11 (2008)	0	82
Ärende 12 (2012)	44	0
Ärende 13 (2013)	42	0
Ärende 28 (2021)	0	77
Ärende 31 (2021)	0	-48
Ärende 32 (2022)	0	-72
Ärende 33 (2022)	0	-2 273
Ärende 34 (2022)	0	-66
Ärende 35 (2022)	0	-47
Ärende 36 (2022)	0	-31
Ärende 37 (2022)	0	-48
Ärende 38 (2022)	0	-48
Ärende 39 (2022)	24	-49
Ärende 40 (2022)	0	-50
Ärende 45 (2021)	-48	0
Ärende 46 (2023)	-79	0
Ärende 47 (2023)	-68	0
Ärende 48 (2023)	-15	0
Ärende 49 (2023)	-15	0
Ärende 50 (2023)	-250	0
Ärende 51 (2021)	-6 800	0
Ärende 52 (2023)	-194	0
Ärende 53 (2023)	-52	0
Ärende 54 (2023)	-66	0
Ärende 55 (2023)	-7	0
Ärende 56 (2023)	-6	0
Merkostnad	0	3
Delsumma Inkomsttitel 2713	-7 490	-2 571
Inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet		
Ärende 41 inkl. merkostnad (2019)	0	-6
Delsumma Inkomsttitel 2811	0	-6
SUMMA	-7 490	-2 577

Pseudonym har använts istället för ärendets egentliga namn.

Ärende 39 har delreglerats och resterande del har skrivits av. Ärende 12 och 13 har preskriberats och skrivits av.

Not 8 - Transfereringar

(tkr)	2023	2022
Lämnat bidrag till Polismyndigheten ¹	0	-1 337
SUMMA	0	-1 337

¹ Det vidareförmedlade bidraget till Polismyndigheten avser medel från Frontex - European Border and Coast Guard Agency, EBCG - avseende två operationer under 2021 och 2022.

Not 9 - Årets kapitalförändring

(tkr)	2023	2022
Årets avskrivningar anslagsfinansierade anläggningstillgångar	-4 446	-4 751
Årets avskrivningar MSB ¹ -finansierade anläggningstillgångar	-315	-315
Årets resultat uppdragsverksamhet	0	0
SUMMA	-4 761	-5 066

¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

21. Noter till balansräkning

Not 10 - Balanserade utgifter för utveckling

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
IB ackumulerat anskaffningsvärde	137 215	128 408
Årets anskaffningar	11 199	12 419
Aktivering, överfört till anläggningstillgång	-12 255	-3 611
UB ackumulerat anskaffningsvärde	136 160	137 215
IB ackumulerade avskrivningar	-110 132	-104 574
Årets avskrivningar	-5 937	-5 558
UB ackumulerade avskrivningar	-116 069	-110 132
Bokfört värde	20 091	27 083

Under 2023 har myndigheten investerat i bland annat KIBS för mobilitet med 2 897 tkr och en ny operationsmodul i samma system med 2 273 tkr.

Not 11 - Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
IB ackumulerat anskaffningsvärde	22 719	21 420
Årets anskaffningar	98	1 299
UB ackumulerat anskaffningsvärde	22 817	22 719
IB ackumulerade avskrivningar	-21 158	-19 454
Årets avskrivningar	-1 042	-1 704
UB ackumulerade avskrivningar	-22 200	-21 158
Bokfört värde	618	1 562

Anskaffning motsvarande 98 tkr har gjorts 2023 i KBV-net.

Not 12 - Förbättringsutgifter på annans fastighet

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
IB ackumulerat anskaffningsvärde	66 711	65 071
Förändring IB p.g.a. byte anläggningsgrupp	432	0
Årets anskaffningar	1 814	2 206
Aktivering, överfört till anläggningstillgång	-770	-403
Minskning ackumulerat anskaffningsvärde vid omföring till drift	-2	0
Årets minskning på grund av försäljning, utrangering	0	-163
UB ackumulerat anskaffningsvärde	68 185	66 711
IB ackumulerade avskrivningar	-62 254	-61 233
Årets avskrivningar	-1 362	-1 183
Justering avskrivningar avyttrade anläggningstillgångar	0	163
UB ackumulerade avskrivningar	-63 615	-62 254
Bokfört värde	4 570	4 458

Under 2023 har det bland annat anskaffats kajskåpsanläggning i Slite (725 tkr), kajskåp och bunkeranläggning i Vaxholm (510 tkr) samt inpasseringssystem (377 tkr).

Not 13 - Maskiner, inventarier, installationer m.m.

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
IB ackumulerat anskaffningsvärde	4 858 916	4 822 013
Årets anskaffningar	52 828	40 194
Överfört från pågående nyanläggningar vid aktivering	35 887	22 760
Årets minskning på grund av försäljning, utrangering	-4 458	-26 051
UB ackumulerat anskaffningsvärde	4 943 173	4 858 916
IB ackumulerade avskrivningar	-2 995 211	-2 813 440
Årets avskrivningar	-193 010	-205 491
Justering avskrivningar avyttrade anläggningstillgångar	4 348	23 721
UB ackumulerade avskrivningar	-3 183 872	-2 995 211
Bokfört värde	1 759 301	1 863 706

Under 2023 har omfattande anskaffningar gjorts av nya fordon och då framför allt nya patrullfordon (20 734 tkr). Andra anskaffningar under året har varit modifiering av utsjöribbarna KBV 475 och KBV 477 (9 147 tkr), fartygsinvesteringar i KBV 001s (8 058 tkr) och nya vattenskotrar (3 621 tkr).

Vid årets slut disponerar myndigheten följande plattformar:

(st)	2023-12-31	2022-12-31
Miljöskyddsfartyg	5	5
Övervakningsfartyg	13	13
Kombinationsfartyg	10	10
Svävare	4	4
Flygplan	3	3
Pråmar	1	1
Strandbekämpare	12	12
Båtar	94	94
Vattenskotrar	32	20
Snöskotrar	8	8
Sjösläp	27	27
Motorfordon	121	105
Släpfordon	77	76

Not 14 - Pågående nyanläggningar

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
IB ackumulerat anskaffningsvärde	34 240	30 224
Förändring IB p.g.a. byte anläggningsgrupp	-432	0
Årets anskaffningar	55 405	26 777
Aktivering, överfört till anläggningstillgång	-29 091	-22 760
UB ackumulerat anskaffningsvärde	60 122	34 240

Specifikation av UB pågående nyanläggningar

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Fartygsprojekt typ KBV 031	1 665	4 225
Fartygsprojekt typ KBV 312	22 525	865
Fartygsprojekt typ KBV 001s	2 988	5 236
Flygplansprojekt	1 402	0
Livstidsförlängning miljöskyddsfartyg KBV 010, 050, 051	0	2 059
Fartygsprojekt typ KBV 201s	210	1 052
Videokonferenssystem	514	1 756
Möbler och inventarier	3 624	2 094
Motorer båtar	7	4 060
Livstidsförlängning Utsjöribb	7 665	4 807
Fartygsprojekt KBV 320s	6 837	1 647
Larm och passage	2 524	0
Frontlastare	1 617	0
Övriga pågående nyanläggningar	8 544	6 440
SUMMA	60 122	34 240

Not 15 - Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
IB	110 250	0
Förskott avseende övervakningsfartyg, KBV 320s	18 008	110 250
SUMMA	128 258	110 250

Det bokförda förskottet avser fakturor för varor som ännu inte levererats i projektet nya övervakningsfartyg i 320-serien (301-serien enligt regleringsbrev och investeringstabell).

Not 16 - Varulager och förråd

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
IB	34 234	26 254
Årets förändring	-1 025	7 981
SUMMA	33 209	34 234

Not 17 - Fordringar hos andra myndigheter

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Kundfordringar	4 131	1 498
Skattekonto	3	28
Mervärdesskattefordran	27 168	27 990
SUMMA	31 302	29 515

Not 18 - Övriga kortfristiga fordringar

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Uppbördsfordran för vattenföreningssavgift. Ärende 12 (2012)	0	44
Uppbördsfordran för vattenföreningssavgift. Ärende 13 (2013)	0	42
Uppbördsfordran för vattenföreningssavgift. Ärende 14 (2014)	88	88
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 29 (2021)	143	143
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 35 (2022)	47	47
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 39 (2022)	0	50
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 42 (2022) (osäker)	240	240
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 43 (2023) (osäker)	177	0
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 44 (2022) (osäker)	111	0
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 45 (2021) (osäker)	168	0
Uppbördsfordran för vattenföreningssavgift. Ärende 45 (2021)	48	0
Uppbördsfordran för vattenföreningssavgift. Ärende 46 (2023)	79	0
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 47 (2023)	68	0
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 48 (2023)	15	0
Uppbördsfordran skadevållande. Ärende 49 (2023)	15	0
Värdereglering osäkra fordringar (2021–2023)	-696	-240
Diverse fordringar	0	2
SUMMA	503	416

Pseudonym har använts istället för ärendets egentliga namn.

Ärende 12 och 13 har skrivits av då fordringar avseende vattenföreningssavgifter upphör 10 år efter att beslut om avgift vunnit laga kraft.

Från och med 2023 redovisas de osäkra uppbördsfordringarna i tabellen både som fordran och som osäker fordran. Därför har ärende 42 tillkommit som jämförelse i kolumnen för 2022.

Not 19 - Förutbetalda kostnader

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda hyror	16 374	14 303
Övriga förutbetalda kostnader	20 247	20 796
SUMMA	36 621	35 099

Av övriga förutbetalda kostnader avser 13 265 tkr licenser och abonnemang. Utöver dessa poster finns kostnader för bland annat serviceavtal och försäkringspremier.

Not 20 - Upplupna bidragsintäkter

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	17 944	257
Polismyndigheten	6 253	2 127
EU	26	383
Övriga länder och internationella organisationer	5 659	0
SUMMA	29 882	2 767

Av det upplupna bidraget från MSB avser 17 907 tkr miljöräddningsoperation Marco Polo.

Bidraget från övriga länder och internationella organisationer avser den pågående Frontexoperationen.

Not 21 - Övriga upplupna intäkter

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Återbetalning av energiskatt på landström	850	600
Upplupna räntor på lån i Riksgäldskontoret	133	133
SUMMA	983	733

Not 22 - Avräkning med statsverket

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-414	-932
- redovisat mot inkomstittel	-7 490	-2 577
- uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	7 401	3 094
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	-503	-414
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-46 228	-37 833
- redovisat mot anslag	1 514 134	1 431 653
- anslagsmedel som tillförts räntekonto	-1 488 971	-1 440 048
- återbetalning av anslagsmedel	3 027	0
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-18 038	-46 228
Fordran avs. semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	426	840
- redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-318	-414
Fordran avs. semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	108	426
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	1 412	-1 155
- inbetalningar i icke räntebärande flöde	16 681	20 442
- utbetalningar i icke räntebärande flöde	-14 705	-14 781
- betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	-7 401	-3 094
Saldo	-4 013	1 412
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	-4 013	1 412
Summa avräkning med statsverket	-22 447	-44 804

Not 23 - Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Beviljad räntekontokredit	40 000	40 000
Behållning på räntekontot vid årets slut	216 708	255 779

Not 24 - Statskapital

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Ingående balans	63 980	71 430
Utrangerade anläggningstillgångar	0	-56
Överföring från balanserad kapitalförändring:		
- avskrivningar avseende förskottsräntor m.m.	-4 751	-4 765
- avskrivning av MSB ¹ -finansierade anläggningstillgångar	-315	-2 628
Utgående balans	58 914	63 980

¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Not 25 - Balanserad kapitalförändring

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Invärderade anläggningstillgångar ingående balans	0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen föregående år	0	0
Delsumma invärderade anläggningstillgångar	0	0
Balanserad kapitalförändring ingående balans	11	11
Kapitalförändring enligt resultaträkningen föregående år	-5 066	-7 393
- avgår omföring till statskapital	5 066	7 393
Uppdragsverksamhet	0	0
Delsumma balanserad kapitalförändring	11	11
SUMMA	11	11

Not 26 - Myndighetskapital

(tkr)	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2022	63 980	0	11	-5 066	58 925
A Ingående balans 2023	63 980	0	11	-5 066	58 925
Föregående års kapitalförändring	-5 066	0	0	5 066	0
Årets kapitalförändring				-4 761	-4 761
B Summa årets förändring	-5 066	0	0	305	-4 761
C Utgående balans 2023	58 914	0	11	-4 761	54 165

Not 27 - Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättning	379	389
Årets pensionskostnad	0	219
Årets pensionsutbetalningar	-139	-229
Utgående avsättning	240	379

Jämförelsesiffrorna per 2022-12-31 avseende årets pensionskostnad och årets pensionsutbetalningar har ändrats då det vid avstämning visat sig att de tagits fram på fel sätt. Utgående avsättning redovisades korrekt i årsredovisningen för 2022.

Not 28 - Övriga avsättningar

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättning	17 096	15 637
Övriga avsättningar, kompetensutveckling	1 550	1 459
Avsättning skadeståndskrav	114	0
Utgående avsättning	18 760	17 096

Reglering avseende avsättning för kompetensmedel har påbörjats, men osäkerhet råder om när den kommer att vara slutreglerad då en översyn av regelverket pågår. Avsättning har skett i två ärenden avseende skadeståndsanspråk mot myndigheten.

Not 29 - Lån i Riksgäldskontoret

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Låneram i Riksgäldskontoret	2 105 000	2 000 000
Ingående låneskuld	1 906 529	1 906 529
Årets förändring		
- Nyupptagna lån	0	0
- Årets amorteringar	-60 000	0
Utgående låneskuld	1 846 529	1 906 529

I ändring av regleringsbrev för Kustbevakningen 2023 daterat 2023-06-22 (Fö2023/01214) var låneramen beslutad till 2 105 000 tkr.

Under 2023 har inga nya lån tagits och inga lån har löpt ut. En amortering har gjorts under 2023 som förklarar skillnaden mellan åren under årets förändring.

Not 30 - Kortfristiga skulder till andra myndigheter

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Leverantörsskulder till andra myndigheter	13 015	19 098
Utgående mervärdesskatt	6 871	7 373
Arbetsgivar- och sociala avgifter	15 822	14 323
Övrigt	5	4
SUMMA	35 713	40 799

Not 31 - Övriga kortfristiga skulder

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Innehållen skatt för egen personal	13 025	12 096
Skuld till bank för decemberlön	6 967	6 103
Skuld avgifter för ålderspension	246	230
Övrigt	76	100
SUMMA	20 314	18 529

Not 32 - Upplupna kostnader

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Löneskuld och semesterlöner inklusive sociala avgifter	82 277	75 013
Fakturering efter brytdagen:		
Fartygsunderhåll	1 217	5 244
Flygunderhåll	4 450	5 103
Revision av årsredovisningen	400	300
Övrigt	4 772	627
SUMMA	93 116	86 287

Av posten övrigt avser 2 524 tkr utgifter för teknisk utrustning avseende lokaler.

Not 33 - Oförbrukade bidrag

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
EU, bidrag flygplan KBV 501-503 (DG Mare)	3 035	3 696
EU, bidrag större kombinationsfartyg KBV 001-002 (DG Mare)	24 686	26 225
EU, bidrag kombinationsfartyg KBV 031-034 (DG Mare)	80 647	84 800
Polismyndigheten, bidrag Missionsystem, statisk hårddisk (Gränsfonden)	30	282
EU, bidrag Frontex, avskrivningar anläggningstillgångar (Triton)	23	30
EU, bidrag KIBS ledningssystem (DG Mare)	114	1 477
Polismyndigheten (Inre Säkerhetsfonden)	8 659	9 278
Polismyndigheten (Instrumentet för gränsförvaltning och viseringspolitik (BMVI)	854	0
EU, bidrag Horizon2020	0	409
SUMMA	118 048	126 197

Oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet förväntas tas i anspråk enligt följande tidsintervaller.

Förbrukning av bidrag från annan statlig myndighet:	Polis- myndigheten (Gränsfonden)	Polis- myndigheten (Inre säkerhets- fonden)	Polis- myndigheten (Instrumentet för gränsförvaltning och viseringspolitik)
- inom tre månader	30	328	43
- mer än tre månader till ett år	0	984	136
- mer än ett år till tre	0	2 624	380
- mer än tre år	0	4 723	295
SUMMA	30	8 659	854

Not 34 - Övriga ansvarsförbindelser

(tkr)	2023-12-31	2022-12-31
Skadeståndsanspråk från allmänheten	0	0
SUMMA	0	0

22. Noter till finansieringsanalys

Not 35 - Kostnader i finansieringsanalysen

(tkr)	2023	2022
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkning	-1 595 856	-1 509 291
- avgår avskrivningar och nedskrivningar	201 351	213 937
- avgår årets förändringar av avsättningar	1 525	1 449
- avgår realisationsförluster	4	2 278
SUMMA	-1 392 976	-1 291 628

Not 36 - Intäkter av avgifter och andra ersättningar i finansieringsanalysen

(tkr)	2023	2022
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkning	7 579	9 235
- avgår realisationsvinster	-826	-2 217
SUMMA	6 753	7 019

23. Årsredovisningens undertecknande

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 22 februari 2024

Lena Lindgren Schelin
Generaldirektör

Bilaga, översikt återrapporteringskrav och uppdrag

Regleringsbrev för budgetåret 2023

Avsnitt i årsredovisningen

Mål och återrapporteringskrav	
Kustbevakningen ska redovisa uppgifter om det totala antalet anmälda och konstaterade utsläpp av skadliga ämnen, hur många konstaterade utsläpp som har lett till miljö-räddningsoperation av Kustbevakningen, hur många konstaterade utsläpp som har lett till brottsanmälan till åklagare, respektive lett till beslut om vattenföroreningsavgift, samt en bedömning av var de konstaterade utsläppen har skett och volymen på dessa.	Avsnitt 3.1.1 sid. 10
Kustbevakningen ska redovisa sin förmåga till miljöräddningstjänst utifrån rådande riskbild, med hänsyn tagen både till nationella och internationella resurser. Redovisningen ska omfatta bekämpning av utsläpp av skadliga ämnen, nödbogsering och nödläktring. Kustbevakningen ska särskilt redovisa sina åtgärder för att upprätthålla myndighetens beslutade förmåga till miljöräddningstjänst.	Avsnitt 3.1.2 sid. 14
Kustbevakningen ska samlat redovisa myndighetens verksamhet inom brottsbekämpning och ordningshållning. Redovisningen ska omfatta samverkan med och antal tillfällen biträde lämnats till andra myndigheter inom området.	Avsnitt 4.4 sid. 46
Kustbevakningen ska redovisa hur man har samverkat med andra myndigheter i syfte att inrikta kontrollverksamheten.	Avsnitt 4.1 sid. 26
Kustbevakningen ska samlat redovisa myndighetens vidtagna åtgärder för att förbättra och effektivisera den svenska fiskerikontrollen. Myndigheten ska även redovisa antal fiskerikontroller riktade mot yrkes- respektive fritidsfisket i Västerhavet respektive Östersjön. För yrkesfisket ska kontrollerna redovisas per fiskeri.	Avsnitt 4.1.1 sid. 26
Kustbevakningen ska redovisa vidtagna åtgärder för att bidra till en ökad uppfyllelse av de miljökvalitetsmål och delar av Generationsmålet som är av relevans för myndighetens verksamhet.	Avsnitt 9 sid. 65
Kustbevakningen ska övergripande redovisa hur myndigheten har arbetat för att stärka sin informationssäkerhet och för hur den planerar att möta framtida behov, bl.a. utifrån aktuella digitaliseringsinitiativ. Myndigheten ska särskilt redovisa vidtagna åtgärder för att utveckla den interna styrningen och uppföljningen av informationssäkerhetsarbetet inklusive myndighetsledningens roll i detta.	Avsnitt 8 sid. 62

Kustbevakningen ska redovisa vidtagna åtgärder för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen på området.	Avsnitt 4.3 sid 45
Kustbevakningen ska redovisa vidtagna åtgärder för att ytterligare öka kostnadseffektiviteten i verksamheten och åtgärder för att säkerställa en verksamhet och ekonomi i balans	Avsnitt 10.2 sid 67
Kustbevakningen ska redovisa sitt arbete med att uppnå en jämnare könsfördelning i myndighetens personalsammansättning.	Avsnitt 7.1.1 sid 59

**Avsnitt i årsredovisningen,
eller om avrapporterat på
annat sätt än i
årsredovisningen**

Uppdrag	
Kustbevakningen ska under Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionen 2023 prioritera att lämna stöd till Regeringskansliet gällande åtaganden i EU:s arbetsgrupper. Det gäller särskilt i arbetsgrupper som är av betydelse för det rådande säkerhetspolitiska läget.	Kustbevakningen har deltagit i arbetet med uppdateringen av EU:s maritima säkerhetsstrategi.
Uppdrag med anledning av Schengenutvärdering av Sverige. Uppdraget ska genomföras i enlighet med de tidsramar som följer av artikel 16 i rådets förordning (EU) nr 1053/2013 (Ju2018/00780).	Dnr 2018-2821
Uppdrag till Polismyndigheten, Migrationsverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Kustbevakningen att samordna genomförandet av EU:s interoperabilitets-förordningar. Löpande rapportering, slutrapport senast den 29 mars 2024 (Ju2019/02044).	Dnr 2019-1500
Uppdrag till statliga myndigheter att fortsatt ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt nyanlända arbetssökande för praktik 2021–2023. Årlig redovisning till Statskontoret (A2020/02583, Fi2020/04960).	Avsnitt 7.1.1 sid 59
Ändring av anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025 (Fö 2023/00751)	Dnr H202329:3
Uppdrag till Kustbevakningen att delta i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och dess handlingsplan. Uppdraget ska redovisas den 31 januari 2024 och därefter vartannat år (SB2021/01583).	Dnr 2023-2369
Uppdrag till Kustbevakningen och övriga berörda myndigheter att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2026 (M2022/00531).	Dnr 2022-1742

Uppdrag till statliga myndigheter att vidta energibesparande åtgärder inom den statliga förvaltningen. Månadsvis redovisning t.o.m. den 17 april 2023 (Fi2022/02571).	Dnr 2022-2275 Digital rapportering i verktyg som Energimyndigheten tillhandahåller.
Uppdrag att bistå i översyn av skyddsriskanalys avseende sjöfartsskydd (LI2023/02738)	Dnr 2023-1381
Uppdrag till Kustbevakningen att analysera förutsättningar för att skänka fartyg och annan materiel (Fö2023101898)	Dnr 2023-2700